

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Diplomová práce

**System řízení kvality a bezpečnosti
práce v podnikové sféře**

Klára Jílková

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Akademický rok 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Klára Jílková

obor Provoz a ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **System řízení kvality a bezpečnosti práce v
podnikové sféře**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše
4. Analýza bezpečnostní legislativy
5. Dopady bezpečností legislativy na podnikovou sféru
6. Návrh optimalizačních opatření
7. Závěr
8. Seznam použitých zdrojů
9. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Doporučené zdroje:

ČERMÁK, Jaroslav. Bezpečnost práce : Aktualizované okruhy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci . Praha : EUROUNION, 2008. 710 s. ISBN 978-80-7317-071-4.

Státní úřad inspekce práce. Bezpečnost práce ve stavebnictví. 2. vyd. Praha : Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2008. 19 s. Zpracovala Marie Pečená. Dostupný z WWW:

<<http://cz.osha.europa.eu/publications/files/Stavebnictvi.pdf>>. ISBN 978-80-86973-90-6.

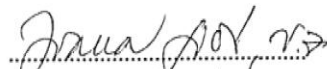
ŠMÍDOVÁ, Miroslava. Soubor právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení . 4. vyd. [s.l.] : ASPI, 2009. 228 s. ISBN 978-80-7357-439-0.

VEBER, Jaromír, a kol. Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

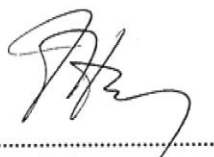
Zákon č. 262/2006 Sb. Zákoník práce

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Mgr. Daniel Toth, Dr.**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011

Vedoucí katedry

Děkan

V Praze dne: 15. 3. 2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: „*Systém řízení kvality a bezpečnosti práce v podnikové sféře*“ vypracovala samostatně pod vedením Ing. Mgr. Daniela Totha, Dr. a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne.....

.....

Klára Jílková

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Mgr. Danielu Tothovi, Dr. za velmi cenné rady a připomínky při vedení této diplomové práce. Poděkování si také zaslouží všichni, kteří se účastnili výzkumného šetření a společnost Fastav Praha, spol. s r.o., které děkuji za ochotu a za poskytnuté materiály a informace.

A v neposlední řadě velký dík patří mé rodině, která při mně stála a morálně mě podporovala po celou dobu studia.

System of occupational safety and quality management in corporate environment

System of occupational safety and quality management in corporate environment

---

SOUHRN

Diplomová práce: "System of occupational safety and quality management in corporate environment" se zabývá velmi aktuálním problémem, a to jakým způsobem implementovat systém managementu jakosti a bezpečnosti práce.

Teoretická část je věnována definování základních pojmů a jednotlivým přístupům k managementu jakosti a bezpečnosti práce. V praktické části je provedena analýza legislativy bezpečnosti a kvality práce ve vztahu k oboru stavebnictví. Pro analýzu vybrané problematiky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany byla získána data z provedeného dotazníkového šetření mezi pracovníky ve stavebnictví. Velká pozornost je věnována porovnání teoretických východisek se skutečností v jedné malé stavební firmě se snahou nalézt možná řešení zjištěných nedostatků.

KLÍČOVÁ SLOVA

Bezpečnost práce, hygiena práce, jakost, ochrana zdraví, požární ochrana, stavební společnost

SUMMARY

The diploma thesis: "System of occupational safety and quality management in corporate environment" focuses on a very up-to-date issue, which is how to implement the system of quality and work safety management.

The theoretical part includes definitions of basic terminology. Furthermore, specific approaches to quality and occupational safety management are discussed here. The practical part analyses legislation on occupational safety and quality in relation to construction industry. The data for an analysis of selected issues of safety and health protection at work as well as fire prevention was obtained from questionnaires distributed among construction workers. A primary focus is on comparing theoretical issues with reality in a small construction company with the effort to find possible solutions to discovered shortcomings.

KEY WORDS

Occupational safety, work hygiene, quality, health protection, fire prevention, construction company.

OBSAH

1.	Úvod.....	10
2.	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce	12
2.2	Metodika	13
3.	Literární rešerše	14
3.1	Základní pojmy	14
3.2	Systém managementu kvality	17
3.3	Přístupy managementu kvality, bezpečnosti práce a environmentu	19
3.3.1	Good Manufacturing Practice (GMP).....	20
3.3.2	Good Laboratory Practice (GLP).....	21
3.3.3	Food Safety Management Systems (FSMS).....	21
3.3.4	QMS - Normy ISO řady 9000.....	22
3.3.5	Information Security Management Systém (ISMS)	22
3.3.6	Total Quality Management (TQM).....	23
3.3.7	Health and Safety Management (HSMS)	23
3.3.8	Environmental Management System (EMS)	24
3.3.9	Integrovaný systém managementu (ISM).....	24
4.	Analýza legislativy kvality	28
4.1	Obchodní zákoník	29
4.2	Občanský zákoník	31
4.3	Další právní předpisy k zajištění jakosti	32
5.	Analýza bezpečnostní legislativy.....	33
5.1	Nejdůležitější základní předpisy obecné BOZP.....	34
5.2	Zákoník práce.....	35
5.2.1	Předcházení ohrožení života a zdraví při práci.....	35
5.2.2	Povinnosti zaměstnavatele, práva a povinnosti zaměstnance	38
5.2.2.1	Povinnosti zaměstnavatele	38
5.2.2.2	Práva a povinnosti zaměstnance	44
5.2.3	Společná ustanovení	46
5.3	Kontrolní činnost.....	48
5.4	Další právní předpisy k zajištění bezpečnosti práce	50
6.	Aktuální dění v oblasti BOZP.....	53

6.1	Vliv krize na BOZP.....	53
6.2	System „Ležící muž“ („Man – Down“)	54
6.3	Motivace ve formě poděkování za bezpečně odpracované hodiny.....	55
7.	Dopady bezpečnostní legislativy na podnikovou sféru	56
7.1	Stavebnictví.....	56
7.2	Stavební společnost Fastav Praha, spol. s r.o.....	62
7.2.1	Základní informace o společnosti Fastav Praha, spol. s r.o.....	62
7.2.2	Stávající situace	63
7.3	Dotazníkové šetření.....	65
7.3.1	Výsledky dotazníkového šetření.....	67
7.3.2	Analýza kvalitativních znaků.....	104
7.3.3	Zhodnocení dotazníkového šetření	110
8.	Návrh optimalizačních opatření.....	111
9.	Závěr	115
10.	Seznam použitých zdrojů.....	117
11.	Seznam použitých zkratk	123
12.	Přílohy.....	124
12.1	Příloha č. 1: Srovnávací tabulka požadavků	124
12.2	Příloha č. 2: Vzor záznamu o úrazu	126
12.3	Příloha č. 3: „Ležící muž“	130
12.4	Příloha č. 4: Stavební práce.....	131
12.5	Příloha č. 1: Politika jakosti	132
12.6	Příloha č. 6: Organizační a bezpečnostní zásady pro pracovníky na stavbě	133
12.7	Příloha č. 7: Dotazník.....	135

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Soubory procesů managementu jakosti	18
Obrázek č. 2: Současné přístupy managementu kvality, environmentu a bezpečnosti práce	20
Obrázek č. 3: Vztah mezi manažerskými systémy jakosti, environmentu a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci	25
Obrázek č. 4: Model integrovaného systému managementu	27
Obrázek č. 5: Zastoupení mužů a žen	67
Obrázek č. 6: Věková struktura	69
Obrázek č. 7: Národnostní složení	70
Obrázek č. 8: Zastoupení stavebních společností	71
Obrázek č. 9: Délka práce ve stavebnictví	72
Obrázek č. 10: Struktura pracovního zařazení	73
Obrázek č. 11: Struktura z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání	74
Obrázek č. 12: Hodnocení existence BOZP a OOPP	75
Obrázek č. 13: Seznámení s obsahem předpisů k zajištění BOZP	76
Obrázek č. 14: Periodická školení BOZP a PO	77
Obrázek č. 15: Hodnocení významu, který přikládá společnost problematice BOZP a PO	78
Obrázek č. 16: Porušení předpisů na staveništi	79
Obrázek č. 17: Pracovní úraz	80
Obrázek č. 18: Únava – vliv na úrazovost	82
Obrázek č. 19: Nedostatečné proškolení – vliv na úrazovost	83
Obrázek č. 20: Stereotyp a rutina práce – vliv na úrazovost	84
Obrázek č. 21: Alkohol na pracovišti – vliv na úrazovost	85
Obrázek č. 22: Nedostatečná kontrola nadřízenými – vliv na úrazovost	86
Obrázek č. 23: Nedostatek času (krátké termíny na práci) – vliv na úrazovost	87
Obrázek č. 24: Neznalost pracoviště – vliv na úrazovost	88
Obrázek č. 25: Nepoužívání OOPP – vliv na úrazovost	89
Obrázek č. 26: Neznalost BOZP a PO – vliv na úrazovost	90
Obrázek č. 27: Nepořádek na pracovišti – vliv na úrazovost	91
Obrázek č. 28: Nelegální práce – vliv na úrazovost	92
Obrázek č. 29: Nesoustředění, přecenění vlastních schopností – vliv na úrazovost	93

Obrázek č. 30: Vliv na úrazovost – medián 1. část.....	94
Obrázek č. 31: Vliv na úrazovost - medián 2. část	95
Obrázek č. 32: Pracovní úraz 1. část.....	96
Obrázek č. 33: Pracovní úraz 2. část.....	97
Obrázek č. 34: Osobní ochranné pracovní pomůcky	98
Obrázek č. 35: Pořizování OOPP	99
Obrázek č. 36: Alkohol na pracovišti	100
Obrázek č. 37: Hasicí přístroje	101
Obrázek č. 38: Sebehodnocení BOZP a PO	102

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Zaměstnanost a mzdy ve stavebnictví	59
Tabulka č. 2: Rok narození a hodnocení vlivu stereotypu a rutiny práce na úrazovost ve stavebnictví	105
Tabulka č. 3: Vzdělání a hodnocení vlivu nedostatečného proškolení na úrazovost ve stavebnictví	106
Tabulka č. 4: Délka práce ve stavebnictví a hodnocení vlivu nedostatečné kontroly nadřízenými na úrazovost ve stavebnictví	106
Tabulka č. 5: Národnost a hodnocení vlivu nepoužívání ochranných osobních pracovních pomůcek na úrazovost ve stavebnictví	107
Tabulka č. 6: Vzdělání a hodnocení vlivu nedostatečné kontroly nadřízenými na úrazovost ve stavebnictví	107
Tabulka č. 7: Rok narození a hodnocení vlivu nepoužívání ochranných osobních pracovních pomůcek na úrazovost ve stavebnictví.....	108
Tabulka č. 8: Délka práce ve stavebnictví a hodnocení vlivu stereotypu a rutiny práce na úrazovost ve stavebnictví.....	108
Tabulka č. 9: Vzdělání a hodnocení vlivu nepoužívání ochranných osobních pomůcek na úrazovost ve stavebnictví.....	109
Tabulka č. 10: Vzdělání a hodnocení požívání alkoholu na staveništích	109

1. Úvod

Jakým způsobem zvýšit bezpečnost a ochranu zdraví při práci, snížit úrazovost, zvýšit kvalitu a zvýšit tak konkurenceschopnost malé stavební společnosti na dnešním, již tak silně konkurenčním trhu?

Téma této diplomové práce se týká velmi důležité oblasti práce, a to jak zajistit její kvalitu a bezpečnost. Kvalita se s rozvojem výměnného obchodu stala vedle ceny velmi důležitým rozhodovacím faktorem pro případnou koupi daného zboží či služby. Od nakoupených výrobků očekáváme nejen, že budou splňovat námi požadované vlastnosti a budou i cenově dostupné, ale očekáváme i to, že s jejich užíváním nebudou spojeny nežádoucí účinky.

Samotným cílem bezpečnosti práce není pouhá ochrana zdraví osob, ale i ochrana majetku. Ta bývá velmi často podceňována. Tato souhrnná opatření jsou zakotvena v zákoníku práce a dalších právních předpisech. Jejich přímé nedodržení je právně postižitelné. Případné hrubé porušení bezpečnosti práce může mít za následek úraz. V nejhorším případě i ztráty na lidských životech. Co se týče majetku, jakékoliv jeho poničení sebou nese nemalé finanční náklady a s tím spojené ztráty. A proto je z jakéhokoliv hlediska lepší investovat do prevence, než následně řešit možné vzniklé problémy a nenahraditelné škody. Proto je kladen velký důraz na vznik a přijímání opatření k prevenci rizik.

Samozřejmě v závislosti na tom, v jaké oblasti se pohybujeme, se liší i samotné nároky na bezpečnost práce. Je logické, že nároky na zaměstnance pohybující se v prostředí, kde se pracuje například s nebezpečnými chemikáliemi, budou jiné, než na zaměstnance, kteří se pohybují v relativně „bezpečném“ prostředí. Zásadou však zůstává důraz na prevenci. A to ať se pohybujeme v jakémkoliv prostředí.

S managementem bezpečnosti práce bývá velmi často spojován i management kvality a environmentu. V běžné praxi často dochází k tomu, že se péče o jakost, environment a bezpečnost práce řadí do kompetence jednoho útvaru a je řízena jedním managementem. S tím je spojena i snaha o sjednocení certifikační činnosti, při jedné návštěvě pracovníků certifikačního orgánu. Tento jev se zdá být zcela logickým, neboť při jedné certifikaci je kontrolována celá oblast a není tedy nutné se připravovat odděleně na jednotlivé části a nedochází tak k duplicitní činnosti.

Cílem bezpečnosti práce by tedy nemělo být pouhé zavedení systému bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ale také snaha, aby tento systém byl neustále vylepšován. Případná rizika by měla být eliminována dříve, než nastanou. Proto je velmi důležité, aby se na bezpečnosti práce podílelo jak vedení, tak i samotní zaměstnanci.

Jelikož se tato diplomová práce bude zabývat převážně bezpečností práce ve stavebnictví, tak by bylo dobré se zde zmínit, že statistiky v této oblasti poukazují na to, že dochází k velkým nákladům spojeným s poškozením zdraví právě při výkonu práce ve stavebnictví. A to převážně v důsledku volnějšího přístupu k zaměstnávání pracovníků a vyšší mobility pracovní síly – zvláště pak při zaměstnávání levnějších zahraničních pracovníků. Dále pak v případě outsourcingu, kdy se na pracovišti pohybují zaměstnanci externích firem, v mnohých případech bez řádného proškolení, apod.

O tom, že ve stavebnictví velmi často dochází k porušování bezpečnosti práce, se můžeme přesvědčit při sledování televize nebo z novin. Případů, kdy byla zanedbána bezpečnost, je celá řada a do medií se většinou dostávají až ty nejzávažnější. Smutným příkladem byla rekonstrukce domu v Soukenické ulici, při které začátkem října 2009 zahynuli čtyři stavební dělníci.

Jedním z aspektů, které mohou ovlivnit častější pracovní úrazovost ve stavebnictví, by mohla být i náročnost na fyzickou práci, a s tím spojený i jistý stereotyp této práce. V neposlední řadě i nutnost práce s technickými zařízeními a elektrickou mechanizací. Kombinace výše uvedených faktorů se zahrnutím momentálního psychického a fyzického stavu jedince, pak může vyústit v závažné pochybení. Aby byly tyto faktory co nejvíce minimalizovány, jsou pracovníci podrobováni preventivním prohlídkám, jejichž rozsah a četnost je dána právními předpisy. Bezpečnost práce je souhrn opatření, která mají úplně zamezit popřípadě minimalizovat možnost vzniku poškození zdraví osob nebo majetku.

Systém řízení kvality a bezpečnosti práce a případná následná certifikace firem podnikajících v oblasti stavebnictví, je v dnešní době považována za naprostou nezbytnost. Takto získaný certifikát však není „všelék“, a to, že určitá společnost má certifikaci neznamená, že vše co dělá, dělá správně.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Primárním cílem této diplomové práce je na základě popisu stávajících pojetí managementu kvality a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci navrhnout zlepšení stávající situace ve stavební společnosti Fastav Praha, spol. s r.o., a to na základě zavedení nového integrovaného systému managementu. K splnění tohoto cíle bude nutné vytvořit ucelený přehled o právních předpisech, které bezpečnost práce v oblasti stavebnictví zajišťují. Velký důraz bude kladen na práva a povinnosti zaměstnanců, ale i na to, jaké povinnosti naopak ze zákona vyplývají pro zaměstnavatele.

Praktická část se zaměří na obor stavebnictví a na konkrétní stavební společnost, která bude na začátku stručně představena a v části bezprostředně na ni navazující, bude uvedeno, jak je systém řízení kvality a bezpečnosti práce v této firmě zajišťován. Důležitým bodem bude provedení dotazníkového šetření mezi zaměstnanci pracujícími ve stavebnictví. Bude zjišťováno mínění a postoje těchto pracovníků k otázkám týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany a vnímání vlivu vybraných faktorů na úrazovost ve stavebnictví. V rámci statistické analýzy bude provedeno testování závislostí mezi jednotlivými znaky. Velká pozornost bude věnována optimalizaci stávajícího stavu ve společnosti Fastav Praha, spol. s r.o., ve které budou nastíněna možná řešení zjištěných nedostatků.

V souvislosti s praktickou částí bezpečnosti práce a systémem řízení kvality ve stavební společnosti si autorka pokládá následující otázky: Jak je systém řízení kvality a bezpečnosti práce dodržován a jsou-li kroky k zabezpečení zdraví a majetku dostatečné? Nebo je zde možnost vylepšení stávající situace? A pokud ano, tak jaká? Na tyto otázky chce autorka najít odpověď v průběhu psaní této diplomové práce.

2.2 Metodika

V teoretické části budou základním zdrojem informací pro zpracování této diplomové práce sekundární data, tedy odborná literatura řešící problematiku bezpečnosti práce a systému řízení kvality. Z odborné literatury budou čerpány informace o bezpečnosti práce jako takové, požadavky na její zajištění, přístupy managementu kvality, bezpečnosti a pozornost bude věnována také okrajově systému řízení environmentu.

V praktické části diplomové práce bude věnována pozornost analýze legislativy kvality a bezpečnostní analýze se zaměřením na stavebnictví. Velký důraz bude kladen především na porovnání teoretických východisek bezpečnostní legislativy se skutečností v malé stavební firmě Fastav Praha, spol. s r.o. a návrhu optimalizačních řešení zjištěných nedostatků.

Při výzkumu bude využito i primárních dat, které budou získány z verifikačního výzkumu. Sociologický empirický výzkum kvantitativního přístupu bude proveden pomocí standardizovaného dotazníku na základě jedenácti kroků spadajících do tří fází – přípravné, realizační a fáze zpracování. Přípravná fáze bude probíhat od října 2010 do ledna 2011 a bude zahrnovat osm kroků (formulaci teoretického nebo praktického sociálního problému, formulace teoretické hypotézy, formulace pracovních hypotéz, rozhodnutí o populaci a vzorku, pilotáž a rozhodnutí o technice sběru informací, konstrukce nástrojů pro terénní sběr informací a předvýzkum). Realizační fáze bude probíhat v únoru 2011 a bude zahrnovat pouze jediný krok, a to terénní sběr dat. V březnu bude zahájena poslední fáze zpracování. Ta bude obsahovat interpretaci, závěry, případně teoretické zobecnění. Tento standardizovaný dotazník bude šířen mezi pracovníky ve stavebnictví a bude zaměřen na problematiku bezpečnosti práce a požární ochrany. Tato získaná data budou dále doplněna nestandardizovanými rozhovory s užší skupinou pracovníků pohybujících se na stavbách a s vedením společnosti Fastav Praha spol. s r.o.

Dotazník bude šířen osobně a elektronicky – prostřednictvím e-mailů. K vytvoření dotazníku bude využito aplikace Microsoft Office Word 2007. Pro shromáždění a následné zpracování dat získaných ze standardizovaného dotazníku bude využito dotazníkové služby Vyplňto.cz, a to konkrétně služba Vyplňto PREMIUM – 45dní. Pro další úpravy takto získaných dat bude využito aplikací Microsoft Office Excel 2003 a Microsoft Office Excel 2007 a pro statistické účely bude využit program STATISTICA 9 CZ.

3. Literární rešerše

3.1 Základní pojmy

V souvislosti s bezpečností práce je často zmiňována bezpečnost a ochrana zdraví při práci a požární ochrana. Dalo by se říci, že bezpečnost práce je pojmem nadřazeným pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci a požární ochranu.

Bezpečnost práce je obor, který se zabývá technickými, technologickými, organizačními, výchovnými a jinými opatřeními, jejichž cílem je vytvoření takového pracoviště, pracovního prostředí a práce, ve kterém nebude docházet k pracovním úrazům.¹ Jak z výše uvedeného vyplývá, důležitá je samotná prevence a z hlediska běžné praxe je naprostou nezbytností.

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP) je oblast společenské činnosti zahrnující všechny požadavky, opatření, prostředky a metody přispívající k vytvoření podmínek pracovního procesu. Ty zajišťují zdraví pracujících a jejich průběžnost. Cílem je vytvoření těchto podmínek, ale i jejich dodržování během pracovního procesu. K tomuto cíli využívá v souladu s tendencemi rozvoje vědy a techniky metod a poznatků souvisejících disciplín z oblasti technických, humánních a ekonomických věd, vychází z jejich výsledků, provádí jejich syntézu a dále je rozpracovává a aplikuje.²

Hygienické podmínky jsou dány stavem pracovního prostředí, prostorovým řešením pracovišť a s výrobou souvisejícími fyzikálními, chemickými, akustickými, světelnými a mikroklimatickými podmínkami, včetně péče o čistotu ovzduší.³

Požární ochrana (PO) je obor činnosti, jehož náplní je vytvářet takové podmínky na základě zjištěných rizik, aby možnost vzniku požáru byla co nejvíce omezena a vzniklý požár byl co nejdříve zlikvidován.⁴

---

¹ JANÁKOVÁ. *BOZPinfo : Encyklopedie BOZP, Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci* [online]. Olomouc : Výzkumný ústav bezpečnosti práce, c2002-2009 [cit. 2009-12-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/encyklopedie/>>. ISSN 1801-0334.

² *BOZPinfo : Encyklopedie BOZP, Terminologický slovník BOZP* [online]. Praha : VÚBP, c2002-2009 [cit. 2009-12-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/encyklopedie/>>. ISSN 2002 - 2009 .

³ ŠILHOVÁ, Kamila. *Bezpečnost práce - součást řízení podniku*. 1. vyd. Praha : Codex Bohemia, 1995. 303 s. ISBN 80-901683-7-X.

⁴ *BOZPinfo : Encyklopedie BOZP* [online]. Výzkumný ústav bezpečnosti práce, c2002-2009 [cit. 2009-12-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/encyklopedie/>>. ISSN 1801-0334.

V souvislosti s bezpečností práce a požární ochranou se často zmiňuje i pojem **riziko**. Riziko je kombinace pravděpodobnosti výskytu škody (úrazu) a závažnosti této škody (tohoto úrazu).⁵ **Přípustné riziko** je definováno jako riziko, které bylo sníženo na úroveň, která může být pro organizaci snesitelná s ohledem na její právní závazky a její vlastní politiku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Frekventovaným výrazem je **pracovní úraz**, jímž je míněno poškození na zdraví nebo smrt zaměstnance, k nimž došlo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.⁶

Z hlediska ochrany zdraví při práci je důležité rozlišovat kolektivní a osobní ochranu. **Kolektivní ochranou** jsou míněny prostředky zejména technického, technologického nebo organizačního charakteru, zajišťující bezpečné pracovní podmínky více zaměstnancům společně. Zaměstnavatel je povinen vytvářet podmínky pro bezpečné, nezávadné a zdraví neohrožující pracovní prostředí vhodnou organizací práce a přijímáním opatření k prevenci rizik. Při přijímání opatření k prevenci rizik vychází zaměstnavatel ze všeobecných preventivních zásad, kterými se rozumí přednostní uplatňování prostředků kolektivní ochrany oproti prostředkům osobní ochrany zaměstnanců. **Osobní ochrana** se uplatňuje tehdy, nelze-li rizika odstranit nebo dostatečně omezit technickými prostředky nebo opatřeními v oblasti organizace práce. Zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky. Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) jsou prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, což jsou např.: ochranné přilby, ochranné brýle, ochranné rukavice, obuv či celý oděv, chrániče sluchu – klapky na uši, chrániče dýchacích orgánů (respirátory), zachycovací postroje, masti a jiné kosmetické prostředky na ochranu pokožky a další.⁷

Jakost a kvalita, bývají často interpretovány jako dva zcela odlišné pojmy, ale z hlediska českého jazyka jsou chápány jako synonyma a jsou tedy vzájemně nahraditelné. Jakost, kvalita je podle normy ISO 9000 definována jako stupeň splnění požadavků souborem inherentních charakteristik. Požadavek je vymezen jako potřeba nebo

---

⁵ ČERMÁK, Jaroslav. *Bezpečnost práce : Aktualizované okruhy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Praha : EUROUNION, 2008. 710 s. ISBN 978-80-7317-071-4.

⁶ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

⁷ *Co se v mládí naučíš* [online]. Praha : Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., © 2010 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.vubp.cz/index.php/publikace-ke-stazeni>>. ISBN 978-80-86973-35-7.

očekávání, které jsou stanoveny, obecně se předpokládají nebo jsou závazné. Inherentní se interpretuje jako existující v něčem, zejména jako trvalý znak. A znak (charakteristika) je interpretována jako rozlišující schopnost.⁸

Z hlediska jakosti mohou být identifikovány tři hlavní atributy – bezvadnost, užité vlastnosti produktu a stabilita jakosti. **Bezvadnost** produktu či služby je charakterizována absencí jakékoliv vady či nedostatku, které jsou zpravidla na první pohled patrné a jsou tedy snadno odhalitelné. Na bezvadnost je kladen velký důraz a v současné době je charakteristika přijatelných vadných výrobků či služeb sledována v promilách či miliontinách, a to je velký posun od ještě dříve přijatelných vad uváděných v procentech.

Užité vlastnosti produktu (znaky či parametry) – současné poznání jednoznačně směřuje k tomu, že není nutné zlepšovat všechny vlastnosti, ale pouze ty, o které má zákazník zájem a jejichž zvýšení je ochoten ocenit. Vedle materiálních znaků nabývají v současném konkurenčním prostředí na významnosti i vlastnosti, které mají charakter doprovodných služeb. Nestačí tedy nabízet pouze „kvalitní substanci“, ale garantovat i kvalitní způsob prodeje.

Stabilita jakosti je charakterizována zajištěním jakosti u každého produktu (služby), tedy bez ohledu na to, zda byl vyroben jako první, dvacátý či tisící. Tato stabilita jakosti může být v podstatě zajištěna dvěma způsoby – nepřetržitou (stoprocentní kontrolou), která je drahá a ne vždy uskutečnitelná. Druhý způsob garantování kvality je prostřednictvím zavedení systému jakosti.⁹

Systém managementu jakosti je soubor vzájemně souvisejících prvků, který je nedílnou součástí celkového systému řízení organizací a který má garantovat maximalizaci spokojenosti a loajality zainteresovaných stran při minimální spotřebě zdrojů. Jako prvky systému přitom chápeme proces, lidi, materiály, informace i zařízení, kterých v rámci celé organizace hospodárně využíváme, aniž bychom ohrozili schopnost svých produktů plnit na ně kladené požadavky.¹⁰

---

⁸ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

⁹ VEBER, Jaromír. *Management : Základy, prosperita, globalizace*. Vydání 1. Praha : Management Press, 2004. 700 s. ISBN 80-7261-029-5.

¹⁰ NENADÁL, Jaroslav, et al. *Moderní management jakosti : Principy, postupy a metody*. Vydání 1. Praha : Management Press, 2008. 377 s. ISBN 978-80-7261-186-7.

3.2 *Systém managementu kvality*

Existuje celá řada důvodů, proč se společnosti zabývají řízením kvality. Na prvním místě to bude nejspíš konkurence, neboť v dnešní době se již nestačí zaměřit pouze na cenu, ale je nutné brát v potaz i patřičnou kvalitu a zohlednit i faktor času.

Správně zavedený systém managementu kvality „zprůhledňuje“ všechny procesy a činnosti probíhající v organizaci, jasně definuje odpovědnosti a vymezuje konkrétní pravomoci pro každou funkci v organizačním schématu.

Základním dokumentem je politika kvality – základní vize organizace, kterou vyhláší vrcholové vedení firmy a kterou se organizace zavazuje plnit nejen požadavky uvedených norem a legislativy, a zvyšovat tak spokojenost zákazníků, dbát na jakost svých produktů a v neposlední řadě i na vysokou kvalifikaci svých pracovníků.

Systémový přístup odpovídá potřebám managementu jakosti. Management jakosti zdůrazňuje vyváženost vzájemných vztahů všech, kteří mají zájem na úspěchu či činnosti organizace, tedy zohledňuje i zainteresované strany. Všechny činnosti jednotlivců nebo útvarů potom podporují a směřují k úspěšným výsledkům podnikání.¹¹

Systém managementu kvality je přínosem při řízení organizace a plánování zdrojů – finančních, lidských, materiálových, ale i při zjišťování vhodného pracovního prostředí, strojů, zařízení a technologie.

Na management jakosti by mělo být nahlíženo jako na soubor procesů, které musí být v organizacích prováděny ve vzájemné koordinaci a harmonizaci, a to v rámci tzv. systémů managementu jakosti. Těchto činností je celá řada a mohou být členěny do čtyř hlavních souborů – plánování jakosti, řízení jakosti, prokazování jakosti a zlepšování jakosti. Plánování jakosti je v podstatě strategickým souborem procesů, které mají za úkol stanovit, čeho organizace hodlá v budoucnu v oblasti jakosti dosáhnout a jakými metodami a zdroji. Řízení jakosti se zaměřuje na plnění požadavků na jakost. Pro řadu společností je nejdůležitější část managementu jakosti ta, která se zaměřuje na prokazování jakosti a tedy činnosti zahrnující ověřování a posuzování shody a provádění auditů. Zlepšování jakosti zahrnuje všechny činnosti, které vedou k nové, vyšší úrovni uspokojování požadavků.¹²

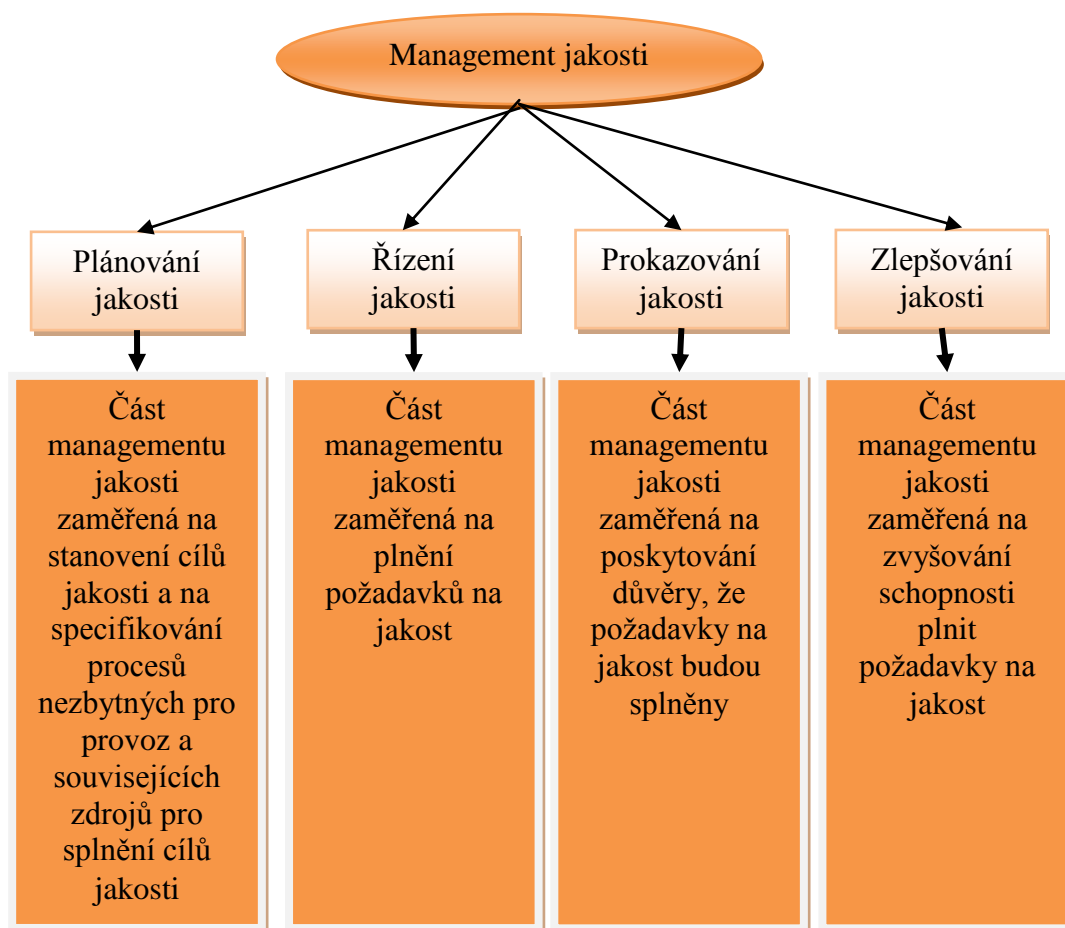
---

¹¹ DOLEŽAL, Pavel. *Řízení kvality : studijní text pro kombinovanou formu studia*. Vyd. 1. Třebíč : Vivat Academia, 2009. 56 s. ISBN 978-80-904222-5-4.

¹² NENADÁL, Jaroslav, et al. *Moderní management jakosti : Principy, postupy a metody*. Vydání 1. Praha : Management Press, 2008. 377 s. ISBN 978-80-7261-186-7.

Jednotlivé části managementu jakosti a jejich zaměření je zobrazeno na následujícím obrázku č. 1.

Obrázek č. 1: Soubory procesů managementu jakosti

Zdroj: zpracováno dle NENADÁL, Jaroslav, et al. *Moderní management jakosti : Principy, postupy a metody*. Vydání 1. Praha : Management Press, 2008. 377 s. ISBN 978-80-7261-186-7.

3.3 Přístupy managementu kvality, bezpečnosti práce a environmentu

V oblasti managementu kvality, environmentu a bezpečnosti práce existuje celá řada přístupů, které se však liší kromě jiného i svým obsahovým zaměřením a oborem, na který se aplikují.

Normativní přístupy nevylučují vznik neshody (vady, poruchy či jiného nežádoucího nedostatku), neočekávají však netečné chování či zastírání nedostatku, nýbrž jeho řešení. O neshodách i postupech řešení by měly být vedeny záznamy, které slouží jako cenný zdroj informací pro následné analýzy, určování trendů a zpětnou vazbu. Vlastní postupy neshod spočívají v zjištění a zachycení neshody a vypořádání neshod.¹³

Koncepce odvětvových standardů a koncepce ISO jsou také často popisovány jako přístupy tzv. preskriptivní, což znamená, že jejich jednotlivé prvky jsou předepsány kapitolami příslušných standardů. Vedle těchto modelů managementu jakosti organizací (limitovaných právě pojetím a rozsahem požadavků příslušných norem) existuje přístup označovaný jako TQM.¹⁴

Přehled současných přístupů je zobrazen na obrázku č. 2. Jak již bylo zmíněno přístupů k řízení managementu kvality, BOZP a environmentu je celá řada a proto v následujících podkapitolách budou blíže specifikovány pouze základní principy.

---

¹³ VEBER, Jaromír. *Management : Základy, prosperita, globalizace*. Vydání 1. Praha : Management Press, 2004. 700 s. ISBN 80-7261-029-5.

¹⁴ NENADÁL, Jaroslav, et al. *Moderní management jakosti : Principy, postupy a metody*. Vydání 1. Praha : Management Press, 2008. 377 s. ISBN 978-80-7261-186-7.

Obrázek č. 2: Současné přístupy managementu kvality, environmentu a bezpečnosti práce

GMP	QMS – ISO 9000		QMS - TQM	
	Odvětvové přístupy na bázi ISO 9000 - ISO/TS 16 949 - AS/EN/JISQ 9100 - AQAP		Nekodifikované přístupy	Kodifikované přístupy
GLP - ISO 17 025 - ISO 15 189	ISMS BS 7799 – ISO 17 799 (ISO/IEC 27 001)		Deming Juran Ishikawa	MBNA EFQM Národní ceny
			Přístupy Six Sigma	
FSMS - HCCP - ISO 15 161 - ISO 22 000	EMS - ISO 14 001 - EMAS	HSMS - Bezpečný podnik - OHSAS 18 001	Ostatní přístupy	
			- SA 8000 - CSR	
			- Zdravotní technika ISO 13 485	
		- Certifikace lesů a spotřebitelského řetězce dřeva		

Zdroj: zpracováno dle VEBER , Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe.* Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

3.3.1 Good Manufacturing Practice (GMP)

Good Manufacturing Practice do češtiny překládána jako Správná výrobní praxe (SVP), je jedním z nejstarších systémových přístupů managementu kvality a ostatní přístupy z ní rámcově vycházejí. Smyslem SVP je zajistit výrobu léčiv, přepravu, skladování a distribuci tak, aby byla zaručena jejich dostatečná kvalita, nezávadnost a účinnost. GMP požaduje, aby byly výrobní a kontrolní operace jasně specifikovány, a aby všechny výrobní faktory byly v požadované způsobilosti zabezpečeny. Nad rámec běžných postupů zabezpečování systémů jakosti je u GMP kladen důraz i na čistotu všech provozů, sanitaci, vyloučení všech možných kontaminací, hygienické zásady, kromě jiného i uchovávání vzorků.¹⁵

¹⁵ VEBER , Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe.* Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

3.3.2 Good Laboratory Practice (GLP)

Jak již napovídá název, tak Správná laboratorní praxe (SLP) se zaměřuje na stanovení postupů pro zabezpečení jakosti v laboratorní praxi, a to zejména ve zkušebních a metrologických laboratořích.

Od roku 2000 je v platnosti Systém jakosti v laboratořích (ČSN EN ISO/IEC 17025:2005), který je určený pro akreditaci většiny zkušebních a metrologických laboratoří kromě zdravotních, pro které je určena speciální norma ČSN EN ISO 15189:2007 zdravotní laboratoře – zvláštní požadavky na jakost a způsobilost.¹⁶

3.3.3 Food Safety Management Systems (FSMS)

FSMS jsou manažerské systémy, které se zaměřují na bezpečnost potravin a tedy i na jejich nezávadnost. Například systém HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Point), který je založen na systému kritických bodů, kdy předmětem zájmu jsou především technologické úseky, ve kterých hrozí největší riziko porušení zdravotní nezávadnosti.¹⁷

V roce 2006 vstoupila v platnost mezinárodní norma ČSN EN ISO 22000:2006 Systémy managementu bezpečnosti potravin – požadavky na organizaci v potravinovém řetězci, která vychází z normy 9001:2000, ale je uzpůsobena pro organizace v potravinovém řetězci, které chtějí garantovat svým zákazníkům, že jejich produkty jsou vyrobeny s nadstandardními požadavky na bezpečnost potravin.

Tato norma zahrnuje požadavky na zdravotní nezávadnost nejen u výrobců potravin, ale zahrnuje i oblast zemědělské prvovýroby, subdodavatele, obchodníky, stravovací společnosti či distributory.¹⁸

---

¹⁶ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

¹⁷ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

¹⁸ CQS Sdružení pro certifikaci systémů řízení jakosti [online]. 8.10 [cit. 2011-03-05]. CQS - ISO 22000. Dostupné z WWW: <<http://www.cqs.cz/iso22.php>>.

3.3.4 QMS - Normy ISO řady 9000

Soubor norem ISO řady 9000 je určen organizacím všech typů a velikostí. Jsou tedy vhodné nejen pro malé, ale i pro velké společnosti, podnikatelské subjekty, neziskové organizace, ale i pro organizace státní či veřejné správy. Posláním těchto norem je napomáhat uplatnění a provozování efektivních systémů řízení managementu kvality. Tyto normy ve svém obsahu koncentrují a zobecňují nejlepší praktiky zabezpečení jakosti.

Zavedení, udržování a ověřování správné funkce (certifikace) systému řízení jakosti je dobrovolnou aktivitou firmy. Pouze v legislativně určených případech je certifikace obligatorní podmínkou. Certifikaci provádí certifikační organizace, která k tomu obdržela akreditaci od příslušného národního akreditačního orgánu.¹⁹

Základní normy systému managementu jakosti jsou rozčleněny na ČSN EN ISO 9001:2009 systémy managementu kvality – požadavky, dále ČSN EN ISO 9004:2001 systém managementu jakosti – směrnice pro zlepšování výkonnosti a ČSN EN ISO 9000:2006 systémy managementu kvality – základní principy a slovník. ISO 9001 se využívá pro interní aplikaci, certifikaci nebo také pro smluvní účely s dodavateli a zákazníky. ISO 9004 se uplatňuje při snaze vrcholového vedení překročit požadavky normy ISO 9001 a neustálého zvyšování výkonnosti organizace a ISO 9000 obsahuje základy, zásady a terminologii managementu jakosti.²⁰

3.3.5 Information Security Management System (ISMS)

Aby společnost mohla smysluplně využívat své informační zdroje a komunikační systémy, je nezbytné zajistit jejich bezpečnost. Právě k tomuto účelu slouží systém managementu bezpečnosti informací.

Certifikace podle příslušných norem, například pomocí ČSN ISO/IEC 27001:2006, je většinou prováděna jako periodicky na sebe navazující audity, které obvykle probíhají v oblasti informačních technologií a dále v oblasti analýzy rizik ve vztahu k informacím.²¹

---

¹⁹ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

²⁰ CQS Sdružení pro certifikaci systémů řízení jakosti [online]. 8.10 [cit. 2011-03-05]. CQS - QMS - ČSN EN ISO 9001. Dostupné z WWW: <<http://www.cqs.cz/qms.php>>.

²¹ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

3.3.6 Total Quality Management (TQM)

Komplexní, celkové či úplné řízení jakosti, se v praxi vyskytuje v mnoha formách. Některé společnosti volí cestu priorit určitých principů, které dále rozvíjejí. Jiné využívají tzv. kodifikovaných modelů či metodik. Koncepce TQM je velmi otevřenou filozofií managementu organizací. Protože však sama filozofie k praktické aplikaci obvykle nestačí, což je dáno tím, že pro většinu manažerů je obtížně uchopitelná, byly na podporu TQM vyvinuty nejrůznější modely, které jsou dnes nejčastěji označovány jako modely excelence organizací. Mezi nejznámější patří model Demingovy ceny za jakost v Japonsku, model americké Národní ceny Malcolma Baldrige (MBNQA – Malcolm Baldrige National Quality Award) a v Evropě nejrozšířenější a velmi respektovaný EFQM Model Excellence. Poslední zmiňovaný model byl vyvinut a propagován Evropskou nadací pro management jakosti (EFQM). Jako excelence je přitom chápáno vynikající působení společnosti v oblasti řízení i dosahování výsledků.²²

Základními principy jsou zaměření na zákazníka, vedení a řízení, zapojení pracovníků, procesní přístup, systémový přístup, trvalé zlepšování, vzájemná výhodná partnerství a rozhodování na základě faktů.²³

3.3.7 Health and Safety Management (HSMS)

Oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je v současné době velmi citlivou oblastí, kterou žádná organizace nemůže ignorovat. Chce-li společnost cílevědomě prosazovat management BOZP má v podstatě dvě možnosti, jak toho dosáhnout. První možností je řídit se normativním doporučením BSI-OHSAS 18 001:1999, které má podobnou strukturu jako ISO 14 001. Druhou variantou je program „Bezpečný podnik“, který byl vyhlášen ministrem práce a sociálních věcí ČR v roce 1996 a jehož cílem je zvýšení úrovně BOZP. Tento program je průběžně aktualizován, a to převážně v souvislosti se změnami legislativy a se získáním nových poznatků právě v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Výhodou programu „Bezpečný podnik“ je to, že je hodnocen pracovníky Inspektorátu práce a lze se tedy domnívat, že dodržování legislativy

---

²² NENADÁL, Jaroslav, et al. *Moderní management jakosti : Principy, postupy a metody*. Vydání 1. Praha : Management Press, 2008. 377 s. ISBN 978-80-7261-186-7.

²³ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

bude v tomto směru pečlivě prověřeno. Podstatnou nevýhodou však je, že nejde o pojem běžný v zahraničí.²⁴

3.3.8 Environmental Management System (EMS)

Oblast environmentálního managementu doposud stála v pozadí zájmu většiny firem a samotné těžiště zájmu spočívalo pouze v dodržování požadavků vyplývajících z platné legislativy. Systém řízení zaměřený na ochranu životního prostředí je možné zavádět na základě normy ISO 14 001:2004.²⁵ Další způsob, jak může organizace přistoupit k zavedení systému environmentálního řízení je EMAS (Eco Management and Audit Scheme), který pozitivně motivuje organizace k odpovědnému přístupu a ke zlepšování environmentální výkonnosti nad rámec legislativních požadavků. Byl zřízen Evropskou unií, za účelem zjišťování a sledování vlivu činností organizací na životní prostředí a zveřejňování informací formou jednotlivých environmentálních prohlášení (prohlášení k životnímu prostředí).²⁶

3.3.9 Integrovaný systém managementu (ISM)

Praxe ukazuje, že nestačí pouze systém řízení jakosti, ale že podmínky a legislativa vyžadují integrovaný přístup zahrnující požadavky QMS, EMS a HSMS. Proto v září 2004 v rámci České společnosti pro jakost byla ustanovena odborná skupina „Integrované systémy řízení“, která v roce 2007 vydala odbornou příručku²⁷, která si neklade za cíl nahradit jednotlivé normy, ale jejím pravým cílem je zjednodušit práci při hledání souvisejících požadavků integrovaného systému řízení a usnadnit práci všem, kteří potřebují pracovat s jednotlivými normami.

---

²⁴ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

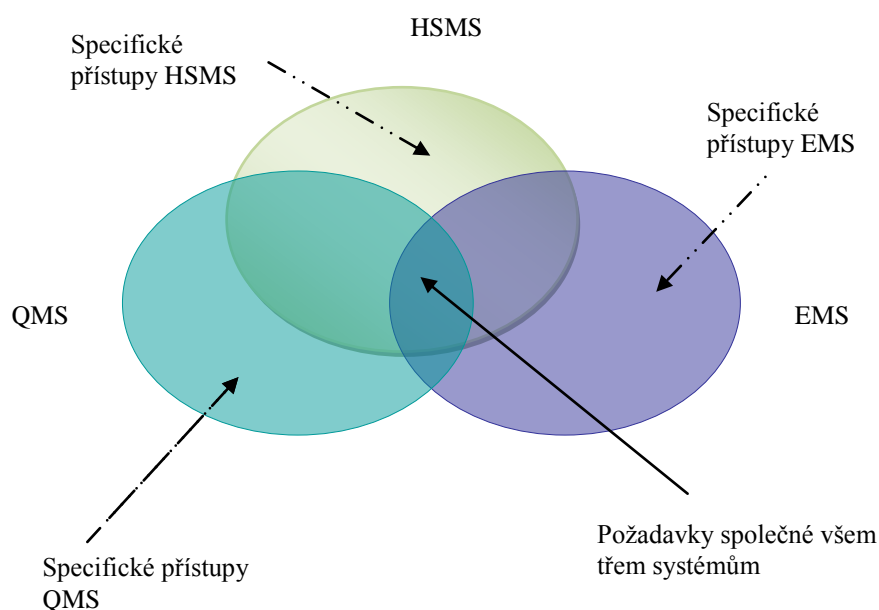
²⁵ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

²⁶ CENIA : česká informační agentura životního prostředí [online]. 2011 [cit. 2011-03-06]. Co je EMAS?. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFZS9TOS](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFZS9TOS)>.

²⁷ ŠTRUNC, Jan; KUDLÁK, Daniel. *Integrovaný systém managementu : požadavky podle ISO 9001, ISO 14001 a BSI OHSAS 18001:revize 2007*. Vyd. 2. Praha : Česká společnost pro jakost, 2007. 32 s. ISBN 978-80-02-01878-0.

Tato „integrovaná norma“ slouží jako souhrn požadavků pro uživatele, kteří chtějí racionálně implementovat systém řízení jakosti ISO 9001, systém řízení ochrany životního prostředí ISO 14001 a systém řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci OHSAS 18001.²⁸ Požadavky těchto norem a doporučení se pochopitelně liší předmětem svého zájmu, ale struktura požadavků, postupy jejich implementace a udržování, si jsou velice blízké. Srovnání požadavků poskytuje tabulka v příloze č. 1. Nejdůležitějším aspektem pro zavádět tyto systémy do praxe v rámci jednoho kombinovaného systému jsou zejména ekonomické důvody a v běžné praxi se gestorem všech tří manažerských systémů většinou stává jedna osoba ve firmě, a má tak na starost i realizaci společných požadavků těchto systémů.²⁹ Vztahy mezi jednotlivými manažerskými systémy vystihuje obrázek č. 3.

Obrázek č. 3: Vztah mezi manažerskými systémy jakosti, environmentu a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Zdroj: zpracováno dle VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

²⁸ ŠTRUNC, Jan; KUDLÁK, Daniel. *Integrovaný systém managementu : požadavky podle ISO 9001, ISO 14001 a BSI OHSAS 18001:revize 2007*. Vyd. 2. Praha : Česká společnost pro jakost, 2007. 32 s. ISBN 978-80-02-01878-0.

²⁹ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

Je nutno zdůraznit, že při zavádění a udržování manažerských systémů kvality, environmentu a bezpečnosti práce se musí uvažovat s mnohem větším okruhem dotčených subjektů, než při zavádění systémů QMS, HSMS a EMS jednotlivě (QMS je zaměřen na jakost v zájmu zákazníka, HSMS zaměřen na bezpečnost a ochranu zdraví v zájmu zaměstnanců a EMS je zaměřen na životní prostředí v zájmu organizace). Při zavádění a udržování manažerských systémů kvality, environmentu a bezpečnosti práce se ovšem musí uvažovat mnohem větším okruhem dotčených subjektů, neboť normy vyžadují respektování řady požadavků vůči tzv. zainteresovaným stranám.³⁰ Těmito zainteresovanými stranami jsou zájmové skupiny, tedy každá fyzická i právnická osoba, která může svou činností ovlivnit podnik, nebo naopak, která může být pod vlivem činnosti podniku.³¹

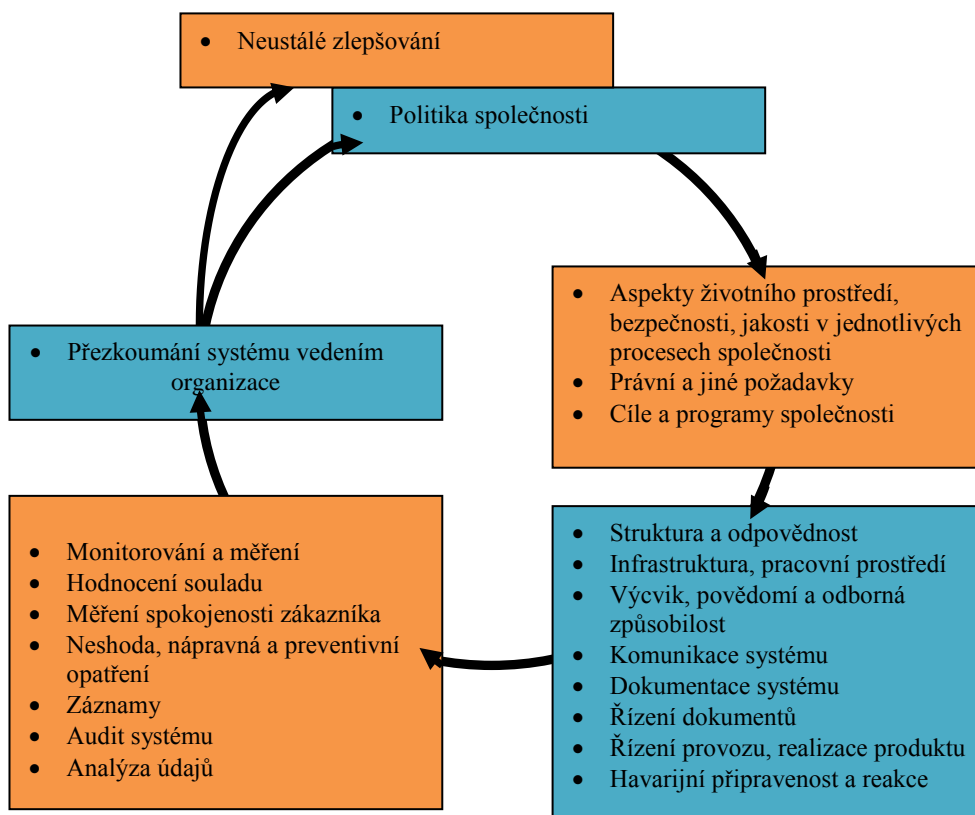
Samotná podstata použitého přístupu je znázorněna modelem ISM na obrázku č. 4. Z tohoto obrázku je patrné, že jednotlivé procesy na sebe musí navazovat a z provedených kroků musí vždy vyplynout patřičné důsledky. Nejde tedy o pouhé provedení jednotlivých činností a pomyslného odškrtnutí si již hotového. Společnost se musí za všech okolností snažit o neustálé zlepšování.

---

³⁰ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

³¹ TICHÁ, Ivana; HRON, Jan. *Strategické řízení*. první, 9. dotisk. Praha : Česká zemědělská universita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2010. 238 s. ISBN 978-80-213-0922-7.

Obrázek č. 4: Model integrovaného systému managementu

Zdroj: zpracováno dle ŠTRUNC, Jan; KUDLÁK, Daniel. *Integrovaný systém managementu : požadavky podle ISO 9001, ISO 14001 a BSI OHSAS 18001:revize 2007*. Vyd. 2. Praha : Česká společnost pro jakost, 2007. 32 s. ISBN 978-80-02-01878-0.

4. Analýza legislativy kvality

Legislativních požadavků na jakost je celá řada. Úplný výčet všech zákonů tedy vzhledem k jejich rozsahu a specifikaci na konkrétní pole jejich působnosti není možný. Proto by zde autorka chtěla uvést jen výběr těch nejvýznamnějších.

Mezi nejdůležitější právní předpisy vztahujících se k jakosti bezesporu patří obchodní zákoník a občanský zákoník. Obchodní zákoník upravuje vztahy dodavatelsko-odběratelské a občanský zákoník upravuje vztahy s občany při prodeji a poskytování služeb.

Mezi další důležité právní předpisy patří zákon na ochranu spotřebitele. Jak již název napovídá, je určen spotřebiteli, jemuž je výrobek či služba určena. Také specifikuje požadavky, které musí prodávající splnit při prodávání výrobků a poskytování služeb.

4.1 Obchodní zákoník

Jak již bylo řečeno zákon č 513/1991 Sb., obchodní zákoník upravuje obchodní vztahy mezi podnikateli. Této problematice se věnuje třetí část a zahrnuje požadavky na kvalitu dodávek. Z hlediska jakosti je důležitý § 20:

1) Prodávající je povinen dodat zboží v množství, jakosti a provedení, jež určuje smlouva, a musí je zabalit nebo opatřit pro přepravu způsobem stanoveným ve smlouvě.

2) Neurčuje-li smlouva jakost nebo provedení zboží, je prodávající povinen dodat zboží za jakosti a provedení, jež se hodí pro účel stanovený ve smlouvě, nebo není-li tento účel ve smlouvě stanoven, pro účel, k němuž se takové zboží zpravidla užívá.

3) Má-li být zboží dodáno podle vzorku nebo předlohy, je prodávající povinen dodat zboží s vlastnostmi vzorku nebo předlohy, jež předložil kupujícímu. Je-li rozpor mezi určením jakosti nebo provedením zboží podle tohoto vzorku nebo předlohy a určením zboží popsaným ve smlouvě, je rozhodující určení popsané ve smlouvě. Není-li v těchto určeních rozpor, má mít zboží vlastnosti podle obou těchto určení.

4) Neurčuje-li smlouva, jak má být zboží zabaleno nebo opatřeno pro přepravu, je prodávající povinen zboží zabalit nebo opatřit pro přepravu způsobem, který je obvyklý pro takové zboží v obchodním styku, nebo nelze-li tento způsob určit, způsobem potřebným k uchování a ochraně zboží.³²

Nejsou-li splněny výše uvedené podmínky má zboží vadu.

Občanský zákon také definuje záruku na jakost, a to v § 429-432:

§ 429 odst. 1) Zárukou za jakost zboží přejímá prodávající písemně závazek, že dodané zboží bude po určitou dobu způsobilé pro použití ke smluvenému, jinak k obvyklému účelu nebo že si zachová smluvené, jinak obvyklé vlastnosti.

Odst. 2) Převzetí závazku ze záruky může vyplynout ze smlouvy nebo z prohlášení prodávajícího, zejména ve formě záručního listu. Účinky převzetí tohoto závazku má i vyznačení délky záruční doby nebo doby trvanlivosti nebo použitelnosti dodaného zboží na jeho obalu. Je-li ve smlouvě nebo v záručním prohlášení prodávajícího uvedeno záruční doba odlišná, platí tato doba.

---

³² Zákon č 513/1991 Sb., obchodní zákoník

§ 430 Nevyplývá-li z obsahu smlouvy nebo záručního prohlášení něco jiného, začíná záruční doba běžet ode dne dodání zboží. Je-li prodávající povinen odeslat zboží, běží záruční doba ode dne dojití zboží do místa určení. Záruční doba neběží po dobu, po kterou kupující nemůže užívat zboží pro jeho vady, za které odpovídá prodávající.

§ 431 Odpovědnost prodávajícího za vady, na něž se vztahuje záruka za jakost, nevzniká, jestliže tyto vady byly způsobeny po přechodu nebezpečí škody na zboží vnějšími událostmi a nezpůsobil je prodávající nebo osoby, s jejichž pomocí prodávající plnil svůj závazek.

§ 432 Pro vady zboží, na něž se vztahuje záruka, platí též ustanovení §426 až §428 a §436 až § 441.³³

---

³³ Zákon č 513/1991 Sb., obchodní zákoník

4.2 Občanský zákoník

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník v řadě případů uvádí obdobné požadavky na prodej zboží či služeb občanům jako obchodní zákoník, ale některé konkretizuje a zpřísňuje.

Z hlediska stavebnictví jsou zásadní paragrafy vztahující se ke smlouvě o dílo, tedy § 631-656 občanského zákoníku.

Při zakázkách uzavřených podle občanského zákoníku nemůže být záruční lhůta u nových staveb kratší než tři roky (§ 646, odstavec 3.): *U zhotovení stavby je záruční doba tři roky. Prováděcí předpis může stanovit, že u některých částí staveb může být záruční doba kratší, nejméně však osmnáct měsíců.*³⁴

A pro opravy staveb 18 měsíců (§ 654, odstavec 1.): *Záruční doba je tři měsíce, není-li sjednána nebo zvláštními předpisy stanovena jinak; u stavebních prací je záruční doba nejméně osmnáct měsíců.*³⁵ Za stavbu se ručí jako celek a nelze tedy na zákazníka (objednavatele) přenášet riziko z kratší záruční doby, která se vztahuje ke spotřebnímu zboží (jednotlivým dodávkám). Záruční doba u spotřebního zboží pak nemůže být kratší než 24 měsíců.

Pokud se jedná o smlouvy uzavřené podle obchodního zákoníku, tam je délka záruční doby stanovena dohodou a není zákonem omezena bez ohledu na druh dodávky. Pokud tedy stavební společnost nakupuje v obchodním vztahu materiál pro stavbu od jiného podnikatele, může s ním sjednat záruční dobu pro dodávané výrobky tak, aby překrývala záruční dobu, kterou je vázána stavební společnost vůči svému zákazníkovi. Jiná je však otázka, zda obchodní partner dodávající konkrétní zboží bude ochoten s prodloužením záruční doby souhlasit.³⁶

---

³⁴ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

³⁵ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

³⁶ Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR [online]. 22.7.2009 [cit. 2011-03-13]. Záruční doba stavebního díla. Dostupné z WWW: <http://www.sps.cz/RDS/_deail.asp?id=26&type=faq>.

4.3 Další právní předpisy k zajištění jakosti

Právních předpisů dotýkajících se jakosti je celá řadě. Mezi další právní předpisy vztahující se k jakosti patří zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Tento zákon definuje spotřebitele: *jako fyzickou nebo právnickou osobu, která nakupuje výrobky nebo užívá služby za jiným účelem než pro podnikání s těmito výrobky nebo službami.*³⁷

Další důležitý zákon je zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku. § 1 pojednává o odpovědnosti výrobce za vadu výrobku: *Dojde-li v důsledku vady výrobku ke škodě na zdraví, k usmrcení nebo ke škodě na jiné věci, než je vadný výrobek, určené a užívané převážně k jiným než podnikatelským účelům, odpovídá výrobce poškozenému za vzniklou škodu, jestliže poškozený prokáže vadu výrobku, vzniklou škodu a příčinnou souvislost mezi vadou výrobku a škodou. Výrobce se může odpovědnosti zprostit pouze na základě skutečností stanovených v § 5.*³⁸

Mezi další právní předpisy, které se dotýkají problematiky jakosti, a který je důležité zmínit, je živnostenský zákon.³⁹

---

³⁷ Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

³⁸ Zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku

³⁹ Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon

5. Analýza bezpečnostní legislativy

Bezpečnost práce a ochrana zdraví, se stává prioritou v každém odvětví pracovní činnosti. Náklady na nápravu poškození zdraví vzniklého v souvislosti s výkonem práce jsou velmi vysoké. Studie z několika zemí EU ukazují, že takto vzniklé ekonomické ztráty dosahují 3-5% hrubého domácího důchodu a celkové finanční ztráty mohou být ještě vyšší, neboť do těchto statistik nejsou zahrnuty ztráty vznikající zkrácením pracovního věku, onemocněním či úmrtím vysoce vyškolených a vysoce produktivních zaměstnanců. Taktéž nejsou připočítány ztráty, které vznikají v důsledku poškození zdraví zaměstnanců jejich rodinným příslušníkům. Nemalé finanční náklady také společnost vynakládá na vytváření podmínek pro začleňování osob se zdravotním postižením zpět do zaměstnání a do běžného života.⁴⁰

Ve stavebnictví, které vystavuje pracovníky zvýšeným rizikům úrazů, je BOZP standardně kladena na první místo a důsledně kontrolována funkčnost a efektivita všech systémů zajišťujících bezpečnost a dodržování souvisejících předpisů. Z těch také vyplývají povinnosti zaměstnavatelů, zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce.

Charakteristickým rysem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je, že právní úprava obsahuje vedle vzájemných práv a povinností účastníků pracovního poměru také četná práva a povinnosti jiných subjektů ve vztahu k účastníkům pracovního poměru (např. projektantům či konstruktérům budov a výrobních zařízení).

Hlavním cílem BOZP je předcházet vzniku pracovních úrazů, onemocnění a především nemocí z povolání. Základní funkcí BOZP je preventivní působení. Mezi další priority patří odstraňování obtížnosti a namáhavosti práce a zlepšování pracovního a životního prostředí.⁴¹

---

⁴⁰ VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

⁴¹ SVĚTLÍKOVÁ, Daniela; HÁJKOVÁ, Ivana. *Pracovní právo*. První. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze Provozně ekonomická fakulta, 2009. 141 s. ISBN 978-80-213-1950-9.

5.1 **Nejdůležitější základní předpisy obecné BOZP**

Právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce je celá řada. Již v Listině základních práv a svobod v hlavě čtvrté, článku 28 se píše: *Zaměstnanci mají právo na spravedlivou odměnu za práci a na uspokojivé pracovní podmínky. Podrobnosti stanoví zákon.*⁴² Článek 29 upřesňuje BOZP pro vybrané skupiny osob: *(1) Ženy, mladiství a osoby zdravotně postižené mají právo na zvýšenou ochranu zdraví při práci a na zvláštní pracovní podmínky.*⁴³

Nejdůležitějšími základní předpisy obecné bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou: zákon č.262/2006 Sb., zákoník práce (část pátá, §101 až §108); zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci; a v neposlední řadě i zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

Pro živnostenské podnikání je důležitý zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Již ze všeobecných ustanovení vyplývají určité morální vlastnosti podnikatele, který by neměl dbát pouze na vlastní zisk, ale měl by se zabývat i pracovními podmínkami a spokojeností zaměstnanců. § 31, odstavec 17 : *Podnikatel odpovídá za to, že jeho zaměstnanci splňují způsobilost pro výkon povolání stanovenou zvláštními právními předpisy, znalost bezpečnostních předpisů a předpisů upravujících ochranu veřejného zdraví. Vyžaduje-li to povaha práce nebo jiné činnosti, odpovídá i za to, že se zaměstnanci opakovaně účastní prohlídek podle zvláštních právních předpisů.*⁴⁴

---

⁴² Zákon č.2/1993 Sb., listina základních práv a svobod

⁴³ Zákon č.2/1993 Sb., listina základních práv a svobod

⁴⁴ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

5.2 Zákoník práce

Mezi nejdůležitější právní předpis související s bezpečností práce patří bezpochyby Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce (část pátá, §101 až §108). V němž se nacházejí důležité povinnosti zaměstnavatele a práva a povinnosti zaměstnance, jejichž plnění je vyžadováno. Bližší specifikace je dána dalšími právními předpisy, popřípadě je jejich specifikace ponechána na podniku samotném.

5.2.1 Předcházení ohrožení života a zdraví při práci

Předcházení ohrožení života a zdraví při práci se věnuje § 101 a § 102. § 101 definuje povinnosti zaměstnavatele, rizika a součinnost zaměstnavatelů.

(1) Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce (dále jen „rizika“).

(2) Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci uložená zaměstnavateli podle odstavce 1 nebo zvláštními právními předpisy je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají.

(3) Plní-li na jednom pracovišti úkoly zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů, jsou zaměstnavatelé povinni vzájemně se písemně informovat o rizicích a přijatých opatřeních k ochraně před jejich působením, která se týkají výkonu práce a pracoviště, a spolupracovat při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro všechny zaměstnance na pracovišti. Na základě písemné dohody zúčastněných zaměstnavatelů touto dohodou pověřený zaměstnavatel koordinuje provádění opatření k ochraně bezpečnosti a zdraví zaměstnanců a postupy k jejich zajištění.

(4) Každý ze zaměstnavatelů uvedených v odstavci 3 je povinen

- a) zajistit, aby jeho činnosti a práce jeho zaměstnanců byly organizovány, koordinovány a prováděny tak, aby současně byli chráněni také zaměstnanci dalšího zaměstnavatele,*
- b) dostatečně a bez zbytečného odkladu informovat odborovou organizaci nebo zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti o ochrany zdraví*

při práci, a nepůsobí-li u něj, tak přímo své zaměstnance o rizicích a přijatých opatřeních, které získal od jiných zaměstnavatelů.

(5) Povinnost zaměstnavatele zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci se vztahuje na všechny fyzické osoby, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích.

(6) Náklady spojené se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci hradí zaměstnavatel; tyto náklady nesmějí být přenášeny přímo ani nepřímou na zaměstnance.⁴⁵

Z výše uvedeného vyplývá obecná povinnost zaměstnavatele všestranně pečovat o BOZP, která se týká nejen všech zaměstnanců zaměstnavatele, ale i všech osob, které se s vědomím zaměstnavatele zdržují na jeho pracovišti.⁴⁶

Z hlediska běžné praxe velmi často dochází k nedodržení součinnosti zaměstnavatelů a na stavbě se tak pohybují zaměstnanci, kteří nebyli řádně proškoleni.

§ 102 je velmi důležitý, neboť se zabývá prevencí rizik. Z hlediska BOZP je prevence vždy kladena na první místo. Měla by probíhat nepřetržitě a měly by z ní plynout i patřičné důsledky. Samozřejmě je i vedení příslušné dokumentace.

(1) Zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům.

(2) Prevencí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.

(3) Zaměstnavatel je povinen soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, zjišťovat jejich příčiny a zdroje. Na základě tohoto zjištění vyhledávat a hodnotit rizika a přijímat opatření k jejich odstranění a provádět taková opatření, aby v důsledku příznivějších pracovních podmínek a úrovně

---

⁴⁵ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

⁴⁶ SVĚTLÍKOVÁ, Daniela; HÁJKOVÁ, Ivana. *Pracovní právo*. První. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze Provozně ekonomická fakulta, 2009. 141 s. ISBN 978-80-213-1950-9.

rozhodujících faktorů práce dosud zařazené podle zvláštního právního předpisu jako rizikové mohly být zařazeny do kategorie nižší. K tomu je povinen pravidelně kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména stav výrobních a pracovních prostředků a vybavení pracovišť a úroveň rizikových faktorů podle prováděcího právního předpisu.

(4) Není-li možné rizika odstranit, je zaměstnavatel povinen je vyhodnotit a přijmout opatření k omezení jejich působení tak, aby ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců bylo minimalizováno. Přijatá opatření jsou nedílnou a rovnocennou součástí všech činností zaměstnavatele na všech stupních řízení. O vyhledávání a vyhodnocování rizik a o přijatých opatřeních podle věty první vede zaměstnavatel dokumentaci.

(5) Při přijímání a provádění technických, organizačních a jiných opatření k prevenci rizik vychází zaměstnavatel ze všeobecných preventivních zásad, kterými se rozumí

- a) omezování vzniku rizik*
- b) odstraňování rizik u zdroje jejich původu*
- c) přizpůsobování pracovních podmínek potřebám zaměstnanců s cílem omezení působení negativních vlivů práce na jejich zdraví,*
- d) nahrazování fyzicky namáhavých prací novými technologickými a pracovními postupy*
- e) nahrazování nebezpečných technologií, výrobních a pracovních prostředků, surovin a materiálů méně nebezpečnými nebo méně rizikovými, v souladu s vývojem nejnovějších poznatků vědy a techniky,*
- f) omezování počtu zaměstnanců vystavených působení rizikových faktorů pracovních podmínek překračujících nejvyšší hygienické limity a dalších rizik na nejnižší počet nutný k zajištění provozu,*
- g) plánování při provádění prevence rizik s využitím techniky, organizace práce, pracovních podmínek, sociálních vztahů a vlivu pracovního prostředí,*
- h) přednostní uplatňování prostředků kolektivní ochrany před riziky oproti prostředkům individuální ochrany,*
- i) provádění opatření směřujících k omezování úniku škodlivin ze strojů a zařízení,*
- j) udílení vhodných pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.*

(6) Zaměstnavatel přijímá opatření pro případ zdolávání mimořádných událostí, jako jsou havárie, požáry a povodně, jiná vážná nebezpečí a evakuace zaměstnanců včetně pokynů k zastavení práce a k okamžitému opuštění pracoviště a odchodu do bezpečí; při poskytování první pomoci spolupracuje se zařízením poskytujícím pracovní lékařskou péči. Zaměstnavatel je povinen zajistit a určit podle druhu činnosti velikosti pracoviště potřebný počet zaměstnanců, kteří organizují poskytnutí první pomoci, zajišťují přivolání zejména zdravotnické záchranné služby, Hasičského záchranného sboru České republiky a organizují evakuaci zaměstnanců. Zaměstnavatel zajistí ve spolupráci se zařízením poskytujícím pracovní lékařskou péči jejich vyškolení a vybavení v rozsahu odpovídajícím rizikům vyskytujícím se na pracovišti.

(7) Zaměstnavatel je povinen přizpůsobovat opatření měnícím se skutečností, kontrolovat jejich účinnost a dodržování a zajišťovat zlepšování stavu pracovního prostředí a pracovních podmínek.⁴⁷

5.2.2 Povinnosti zaměstnavatele, práva a povinnosti zaměstnance

Povinnostem zaměstnavatele a právům a povinnostem zaměstnance se v zákoníku práce zabývá § 103-106.

5.2.2.1 Povinnosti zaměstnavatele

§ 103 vymezuje povinností zaměstnavatele:

(1) Zaměstnavatel je povinen

- a) nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti,*
- b) informovat zaměstnance o tom, do jaké kategorie byla jím vykonávaná práce zařazena; kategorizaci prací upravuje zvláštní právní předpis*
- c) zajistit, aby práce v případech stanovených zvláštním právním předpisem vykonávali pouze zaměstnanci, kteří mají platný zdravotní průkaz, kteří se podrobili zvláštnímu očkování nebo mají doklad o odolnosti vůči nákaze,*

---

⁴⁷ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

- d) sdělit zaměstnancům, které zdravotnické zařízení poskytuje pracovnělékařskou péči a jakým druhům očkování a jakým pracovnělékařským prohlídkám a vyšetřením souvisejícím s výkonem práce jsou povinni se podrobit, umožnit zaměstnancům podrobit se těmto očkováním, prohlídkám a vyšetřením v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy nebo rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví,
- e) nahradit zaměstnanci, který se podrobí pracovnělékařské prohlídce, vyšetření nebo očkování podle písmene d), případnou ztrátu na výdělku, a to ve výši průměrného výdělku, popřípadě ve výši rozdílu mezi náhradou mzdy nebo platu podle §192 nebo nemocenským a průměrným výdělkem,
- f) zajistit zaměstnancům, zejména zaměstnancům v pracovním poměru na dobu určitou, zaměstnancům agentury práce dočasně přiděleným k výkonu práce k jinému zaměstnavateli, mladistvým zaměstnancům, podle potřeb vykonávané práce dostatečné a přiměřené informace a pokyny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, zejména formou seznámení s riziky, výsledky vyhodnocení rizik a s opatřeními na ochranu před působením těchto rizik, která se týkají jejich práce a pracoviště,
- g) zabezpečit, aby zaměstnanci jiného zaměstnavatele vykonávající práce na jeho pracovištích obdrželi před jejich zahájením vhodné a přiměřené informace a pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a o přijatelných opatřeních, zejména ke zdolávání požárů, poskytnutí první pomoci a evakuace fyzických osob v případě mimořádných událostí,
- h) jestliže při práci přichází v úvahu expozice rizikovým faktorům poškozujícím plod v těle matky, informovat o tom zaměstnankyně. Těhotné zaměstnankyně, zaměstnankyně, které kojí, a zaměstnankyně-matky do konce devátého měsíce po porodu je dále povinen seznámit s riziky a jejich možnými účinky na těhotenství, kojení nebo na jejich zdraví a učinit potřebná opatření, včetně opatření, která se týkají snížení rizika psychické a fyzické únavy a jiných druhů psychické a fyzické zátěže spojené

s vykonávanou prací, a to po celou dobu, kdy je to nutné k ochraně jejich bezpečnosti nebo zdraví dítěte,

- i) umožnit zaměstnanci nahlížet do evidence, která je o něm vedena v souvislosti se zajišťováním bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,*
- j) zajistit zaměstnancům poskytnutí první pomoci,*
- k) nepoužívat takového způsobu odměňování prací, při kterém jsou zaměstnanci vystaveni zvýšenému nebezpečí újmy na zdraví a jehož použití by vedlo při zvyšování pracovních výsledků k ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců,*
- l) zajistit dodržování zákazu kouření na pracovištích stanoveného zvláštními právními předpisy*

Informace a pokyny je třeba zajistit vždy při přijetí zaměstnance, při jeho převedení, přeložení nebo změně pracovních podmínek, změně pracovního prostředí, zavedení nebo změně pracovních prostředků, technologie a pracovních postupů. O informacích a pokynech je zaměstnavatel povinen vést dokumentaci.

(2) Zaměstnavatel je povinen zajistit zaměstnancům školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, které doplňují jejich odborné předpoklady a požadavky pro výkon práce, které se týkají jimi vykonávané práce a vztahují se k rizikům, s nimiž může přijít zaměstnanec do styku na pracovišti, na kterém je práce vykonávána, a soustavně vyžadovat a kontrolovat jejich dodržování. Školení podle věty první zaměstnavatel zajistí při nástupu zaměstnance do práce, a dále

- a) při změně*
  - 1. pracovního zařazení,*
  - 2. druhu práce,*
- b) při zavedení nové technologie nebo změny výrobních a pracovních prostředků nebo změny technologických anebo pracovních postupů,*
- c) v případech, které mají nebo mohou mít podstatný vliv na bezpečnost a ochranu zdraví při práci.*

(3) Zaměstnavatel určí obsah a četnost školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, způsob ověřování znalostí zaměstnanců a vedení dokumentace o provedeném školení. Vyžaduje-li to povaha rizika a jeho

závažnost, musí být školení podle věty první pravidelně opakováno; v případech uvedených v odstavci 2 písm. c) musí být školení provedeno bez zbytečného odkladu.

(4) Zaměstnavatel je povinen těhotným zaměstnankyním, zaměstnankyním, které kojí, a zaměstnankyním-matkám do konce devátého měsíce po porodu přizpůsobovat na pracovišti prostory pro jejich odpočinek.

(5) Zaměstnavatel je povinen pro zaměstnance, který je osobou se zdravotním postižením, zajišťovat na svůj náklad technickými a organizačními opatřeními, zejména potřebnou úpravu pracovních podmínek, úpravu pracovišť, zřízení chráněných pracovních míst a dílen, zaškolení nebo zaučení těchto zaměstnanců a zvyšování jejich kvalifikace při výkonu jejich pravidelného zaměstnání.⁴⁸

Velmi často se zapomíná právě na znovuproškolení v případě změny. A to ať se jedná o změnu pracovní pozice či místa, kde je práce nově vykonávána. Často není vedena dostatečná dokumentace. Stavební deníky jsou běžně psány až s velkým odstupem času a dochází tedy ke zkreslení informací.

§ 104 se zabývá osobními ochrannými pracovními prostředky, pracovními oděvy a obuví, mycími, čistícími a dezinfekčními prostředky a ochrannými nápoji:

(1) Není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky. Osobní ochranné pracovní prostředky jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené zvláštním právním předpisem.

(2) V prostředí, v němž oděv nebo obuv podléhá při práci mimořádnému opotřebení nebo znečištění nebo plní ochrannou funkci, poskytuje zaměstnavatel jako osobní ochranné pracovní prostředky též pracovní oděv nebo obuv.

(3) Zaměstnavatel je povinen poskytovat zaměstnancům mycí, čistící a dezinfekční prostředky na základě rozsahu znečištění kůže a oděvu; na pracovištích s nevyhovujícími mikroklimatickými podmínkami, v rozsahu a za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem, též ochranné nápoje.

---

⁴⁸ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

(4) Zaměstnavatel je povinen udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání.

(5) Osobní ochranné pracovní prostředky, mycí, čistící a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje poskytne zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně podle vlastního seznamu zpracovaného na základě vyhodnocení rizik a konkrétních podmínek práce. Poskytování osobních ochranných pracovních prostředků nesmí zaměstnavatel nahrazovat finančním plněním.

(6) Vláda stanoví nařízením bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů.⁴⁹

Ve stavebnictví jsou zaměstnanci velmi často vybaveni pracovní obuví, ochrannou přilbou, pracovními rukavicemi a reflexní vestou. Běžný je také stav, kdy ač tyto OOPP obdrželi, tak je nevyužívají. Ochranná přilba je přitom na staveništi naprostou nezbytností, a i přesto je možné vidět na staveništi pracovníky bez ochranné přilby.

Velmi důležitý je odstavec pátý, z něhož vyplývá, že ochranné osobní pomůcky musí zaměstnavatel předat zaměstnanci a nesmí požadovat po něm náhradu, kterou na jejich pořízení vynaložil. Stejně tak nemůže zaměstnavatel dát zaměstnanci peníze na jejich koupi. Veškeré náklady spojené se zajišťováním BOZP hradí zaměstnavatel.

Za úkoly spojené se zajišťováním BOZP odpovídají vedoucí zaměstnanci zaměstnavatele na všech úrovních řízení v rozsahu svých funkcí. Při této činnosti mohou pomáhat kvalifikovaní zaměstnanci (revizní technici, bezpečnostní technici). Na tyto kvalifikované zaměstnance však nemohou zaměstnavatelé přenést odpovědnost, neboť zajišťování BOZP je ve své podstatě součástí jejich pracovních povinností.⁵⁰

§ 105 definuje povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání:

(1) Zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav

---

⁴⁹ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

⁵⁰ SVĚTLÍKOVÁ, Daniela; HÁJKOVÁ, Ivana. *Pracovní právo*. První. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze Provozně ekonomická fakulta, 2009. 141 s. ISBN 978-80-213-1950-9.

zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu. O pracovním úrazu zaměstnance jiného zaměstnavatele zaměstnavatel podle věty první bez zbytečného odkladu uvědomí zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, umožní mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámí ho s výsledky tohoto objasnění.

(2) Zaměstnavatel vede v knize úrazů evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3 kalendářní dny.

(3) Zaměstnavatel vyhotovuje záznamy a vede dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo

- a) ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo
- b) k úmrtí zaměstnance.

Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá zaměstnavatel postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům.

(4) Zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím.

(5) Zaměstnavatel je povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.

(6) Zaměstnavatel vede evidenci zaměstnanců, u nichž byla uznána nemoc z povolání, která vznikla na jeho pracovištích, a uplatní taková opatření, aby odstranil nebo minimalizoval rizikové faktory, které vyvolávají ohrožení nemocí z povolání nebo nemoc z povolání.

(7) Vláda stanoví nařízením způsob evidence, hlášení a zaslání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu.⁵¹

V praxi se velmi běžně stává, že úrazy, kterými nebyla způsobena pracovní neschopnost, zaměstnanci jednoduše nenahlásí. Bohužel je stavebnictví také oblast, kde velmi často dochází ke smrtelným úrazům. V příloze č. 2 je uveden vzor záznamu o úrazu.

---

⁵¹ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

5.2.2.2 Práva a povinnosti zaměstnance

Právům a povinnostem zaměstnanců je věnován § 106 zákoníku práce:

(1) *Zaměstnanec má právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o rizicích jeho práce a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením; informace musí být pro zaměstnance srozumitelná.*

(2) *Zaměstnanec je oprávněn odmítnout výkon práce, o níž má důvodně za to, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje jeho život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných fyzických osob; takové odmítnutí není možné posuzovat jako nesplnění povinnosti zaměstnance.*

(3) *Zaměstnanec má právo a povinnost podílet se na vytváření bezpečného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.*

(4) *Každý zaměstnanec je povinen dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, o své zdraví i o bezpečnost a zdraví fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání, případně opomenutí při práci. Znalost základních povinností vyplývajících z právních a ostatních předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nedílnou a trvalou součástí kvalifikačních předpokladů zaměstnance. Zaměstnanec je povinen*

- a) účastnit se školení zajišťovaných zaměstnavatelem zaměřených na bezpečnost a ochranu zdraví při práci včetně ověření svých znalostí,*
- b) podrobit se pracovnílékařským prohlídkám, vyšetřením nebo očkováním stanoveným zvláštními právními předpisy*
- c) dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, s nimiž byl řádně seznámen, a řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti a informacemi zaměstnavatele,*
- d) dodržovat při práci stanovené pracovní postupy, používat stanovené pracovní prostředky, dopravní prostředky, osobní ochranné prostředky a ochranná zařízení a svévolně je neměnit a nevyřazovat z provozu,*
- e) nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele a nekouřit na pracovištích a v jiných*

prostorách, kde jsou účinkům kouření vystaveni také nekuřáci. Zákaz požívání alkoholických nápojů se nevztahuje na zaměstnance, kteří pracují v nepříznivých mikroklimatických podmínkách, pokud požívají pivo se sníženým obsahem alkoholu, a na zaměstnance, u nichž požívání těchto nápojů je součástí plnění pracovních úkolů nebo je s plněním těchto úkolů obvykle spojeno,

- f) oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců při práci, zejména hrozící vznik mimořádné události nebo nedostatky organizačních opatření, závady nebo poruchy technických zařízení a ochranných systémů určených k jejich zamezení,*
- g) s ohledem na druh jím vykonávané práce se podle svých možností podílet na odstraňování nedostatků zjištěných při kontrolách orgánů, kterým přísluší výkon kontroly podle zvláštních právních předpisů, bezodkladně oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiného zaměstnance, popřípadě úraz jiné fyzické osoby, jehož byl svědkem, a spolupracovat při objasňování jeho příčin,*
- h) podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance písemně určeného zaměstnavatelem zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.⁵²*

Zvláště na staveništích bývá zákaz požívání alkoholických nápojů velmi často obcházen. Důležité je zmínit, že alkoholické nápoje se nesmí na staveništi požívat ani po skončení pracovní doby.

---

⁵² Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

5.2.3 Společná ustanovení

Společná ustanovení tvoří § 107, který definuje zvláštní zákon:

Další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích, jakož i zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy stanoví zvláštní zákon.⁵³

A § 108 popisuje účast zaměstnanců na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci:

(1) Zaměstnanci mají právo se účastnit na řešení otázek souvisejících s bezpečností a ochranou zdraví při práci prostřednictvím odborové organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

(2) Zaměstnavatel je povinen odborové organizaci nebo zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci anebo přímo zaměstnancům umožnit

a) účast při jednáních týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci anebo jim poskytnout informace o takovém jednání,

b) vyslechnout jejich informace, připomínky a návrhy na přijetí opatření týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, zejména návrhy na odstranění rizik nebo omezení působení rizik, která není možno odstranit,

c) projednat

1. podstatná opatření týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,

2. vyhodnocení rizik, přijetí a provádění opatření ke snížení jejich působení, výkon prací v kontrolovaných pásmech a zařazení prací do kategorií podle zvláštního právního předpisu,

3. organizaci školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,

4. určení odborně způsobilé fyzické osoby k prevenci rizik podle zvláštního právního předpisu.

(3) Zaměstnavatel je dále povinen odborovou organizaci nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci anebo přímo zaměstnance informovat o

---

⁵³ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

- a) *zaměstnancích určených k organizování poskytnutí první pomoci, k zajištění přivolání lékařské pomoci, hasičského záchranného sboru a Policie České republiky a k organizování evakuace zaměstnanců,*
- b) *výběru a zajišťování pracovnělékařské péče,*
- c) *určení odborně způsobilé fyzické osoby k prevenci rizik podle zvláštního právního předpisu,*
- d) *každé další záležitosti, která může podstatně ovlivnit bezpečnost a ochranu zdraví při práci.*

(4) Odborová organizace nebo zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci anebo zaměstnanci jsou povinni spolupracovat se zaměstnavatelem a s odborně způsobilými fyzickými osobami k prevenci rizik tak, aby zaměstnavatel mohl zajistit bezpečné a zdraví neohrožující pracovní podmínky a plnit veškeré povinnosti stanovené zvláštními právními předpisy a opatřeními orgánů, kterým přísluší výkon kontroly podle zvláštních právních předpisů.

(5) Zaměstnavatel je povinen organizovat nejméně jednou v roce prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele v dohodě s odborovou organizací nebo zástupcem zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zjištěné nedostatky odstraňovat.

(6) Zaměstnavatel je povinen odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zajistit školení umožňující jim řádný výkon jejich funkce a zpřístupnit jim právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a doklady o

- a) *vyhledávání a vyhodnocení rizik, opatřeních k odstranění rizik a k omezení jejich působení na zaměstnance a k vhodné organizaci bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci,*
- b) *evidenci a hlášení pracovních úrazů a uznaných nemocí z povolání,*
- c) *výkonu kontroly a opatřeních orgánů, kterým přísluší výkon kontroly nad bezpečností a ochranou zdraví při práci podle zvláštních předpisů.*

(7) Zaměstnavatel je povinen umožnit odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci při kontrolách orgánů, kterým přísluší výkon kontroly podle zvláštních právních předpisů, přednést své připomínky.⁵⁴

---

⁵⁴ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

5.3 Kontrolní činnost

Kontrolní činností se zabývá Státní úřad inspekce práce se sídlem v Opavě (Horní náměstí 103/2) a Oblastní inspektoráty práce a Institut technické inspekce Praha.

Státní úřad inspekce práce a osm oblastních inspektorátů práce jsou orgány státní správy, jejichž hlavním úkolem je kontrola dodržování povinností plynoucích z pracovněprávních předpisů včetně předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. V odůvodněných případech mohou orgány inspekce práce ukládat pokuty za spáchání přestupku nebo správního deliktu.

Státní úřad inspekce práce v čele se současným generálním inspektorem Mgr. Ing. Rudolfem Hahnem je řízen Ministerstvem práce a sociálních věcí. Kromě kontrol patří k základním úkolům Úřadu i inspektorátů poradenská, konzultační a osvětová činnost. Činnost Úřadu a inspektorátů se řídí zákonem č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

Hlavním cílem práce Úřadu a inspektorátů je a musí být nikoliv represe, ale prevence, tedy snaha o předcházení negativním jevům – pracovním úrazům, nemocem z povolání a haváriím technických zařízení – a snaha o co nejlepší přípravu na zdolávání následků takových dějů, pokud k nim dojde.⁵⁵

Osm oblastních inspektorátů práce:

- Oblastní inspektorát práce pro hlavní město Prahu se sídlem v Praze (Praha 6, Kladenská 103/105)
- Oblastní inspektorát práce pro Středočeský kraj se sídlem v Praze (Praha 1, Ve Smečkách 29)
- Oblastní inspektorát práce pro Jihočeský kraj a Vysočina se sídlem v Českých Budějovicích (České Budějovice, Vodní 21)
- Oblastní inspektorát práce pro Plzeňský kraj a Karlovarský kraj se sídlem v Plzni (Plzeň, Schwarzova 27)

---

⁵⁵ *Státní úřad inspekce práce* [online]. Copyright © 2011 [cit. 2011-02-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.suip.cz/>>.

- Oblastní inspektorát práce pro Ústecký kraj a Liberecký kraj se sídlem v Ústí nad Labem
(Ústí nad Labem, SNP 2720/21)
- Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj se sídlem v Hradci Králové
(Hradec Králové, Říční 1195)
- Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj se sídlem v Brně
(Brno, Milady Horákové 3)
- Oblastní inspektorát práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj se sídlem v Ostravě
(Ostrava, Živičná 2)⁵⁶

Jak již bylo uvedeno státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce dohlíží na dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a z právních předpisů k zajištění bezpečnosti provozu technických zařízení se zvýšenou mírou ohrožení života a zdraví a právních předpisů o bezpečnosti provozu vyhrazených technických zařízení. Institut technické inspekce Praha vykonává státní odborný dozor na úseku dozoru nad bezpečností vyhrazených technických zařízení.

---

⁵⁶ *Státní úřad inspekce práce* [online]. Copyright © 2011 [cit. 2011-02-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.suip.cz/>>.

5.4 Další právní předpisy k zajištění bezpečnosti práce

Jak již bylo řečeno, předpisů, které se dotýkají bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci, je celá řada. Je důležité si uvědomit, že právní legislativa se neustále mění a je tedy nutné neustále sledovat aktuální změny v této problematice.

Stavebnictví je oblast, ve které dodržování právních předpisů hraje výraznou roli, neboť nedodržování často vede k vážným pracovním úrazům, které v některých případech končí i tragicky.

Kromě již zmiňovaných nejdůležitější základní předpisy obecné BOZP, je vhodné zde zmínit i následující:

- **Nařízení vlády č. 378/2001 Sb.**, kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí
- **Nařízení vlády č. 494/2001 Sb.**, kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamů o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu
- **Nařízení vlády č. 495/2001 Sb.**, kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a desinfekčních prostředků
- **Nařízení vlády č. 11/2002 Sb.**, kterým se stanoví vzhled a umístění bezpečnostních značek a zavedení signálů
- **Nařízení vlády č. 101/2005 Sb.**, o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí
- **Nařízení vlády č. 362/2005 Sb.**, o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky a do hloubky
- **Nařízení vlády č. 591/2006 Sb.**, o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích
- **Vyhláška č. 48/1982 Sb.**, kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů

- **Vyhláška č. 18/1979 Sb.**, kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů
- **Vyhláška č. 19/1979 Sb.**, kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů
- **Vyhláška č. 20/1979 Sb.**, kterou se určují vyhrazená elektrická zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů
- **Nařízení vlády č. 361/2007 Sb.**, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci
- **Nařízení vlády č. 148/2006 Sb.**, o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací
- **Zákon č. 174/1968 Sb.**, o státním odborném dozoru nad bezpečností práce
- **Nařízení vlády č. 178/2001 Sb.**, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci
- **Zákon č. 133/1985 Sb.**, o požární ochraně
- **Vyhláška č. 246/2001 Sb.**, o stanovení požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

Nejčastějším zdrojem z hlediska počtu pracovních úrazů ve stavebnictví v posledních letech zůstávají úrazy břemeny a pády osob z výše a ze schodů, žebříků a výstupů. V první polovině roku 2006 se tyto dva zdroje podílely na 76 % všech pracovních úrazů.⁵⁷ Z tohoto důvodu je důležité věnovat velkou pozornost právě právním předpisům upravujícím bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky a do hloubky a nařízení o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích. Ochrana proti pádu, propadnutí nebo sklouznutí je vnímána jako dostatečná, pokud je provedena kolektivní ochranou nebo prostředky osobní ochrany. Zajištění pracovníka musí být provedeno na všech pracovištích a komunikacích nad vodou

---

⁵⁷ PEČENÁ, Marie. Stav a vývoj pracovní úrazovosti ve stavebnictví za 1.pololetí roku 2006. *Zpravodaj SÚIP* [online]. 2006, č.3, [cit. 2011-02-07]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/citarna/clanky/bezpecnost_ve_stavebnictvi/stavebnictvi_urazy_1pol2006.html>.

nebo jinými nebezpečnými látkami, a to nezávisle na výšce. Od výšky 1,5 m musí být zajištěna proti pádu osob všechna pracoviště a komunikace. Ochrana pracovníků pod stanovenou hranicí 1,5 m je zaměstnavatelem řešena dle charakteru a rizika dané práce.⁵⁸

Důležité je také věnovat pozornost vyhrazeným technickým zařízením, tedy zařízením se zvýšenou mírou ohrožení zdraví a bezpečnosti osob a majetku – tlaková, zdvihací, elektrická či plynová. Tato zařízení svým charakterem představují vyšší riziko, a proto jsou legislativně zpřísněny požadavky na jejich provoz, údržbu, revizi a podobně.⁵⁹ V souvislosti se zvyšujícím se využíváním svařování v běžné praxi, je vhodné se zmínit o požární bezpečnosti při svařování. Ze zkušeností je známo, že požáry při svařování nevznikají tam, kde je svařování běžnou, každodenně užívanou technologií, ale právě tam, kde se svařuje jen příležitostně. Z detailních šetření vzniku požáru při sváření bylo zjištěno, že hlavní příčiny je možné spatřovat v nevědomosti o možnosti vzniku požáru, a to jak u svářeče, tak i u jiných pracovníků. Dále nedbalost a zlehčování požární bezpečnosti při svařování, nedostatečné a náhodné sledování a řízení svářečských pracovníků ze strany nadřízených orgánů, nedostatečné proškolení a chybná organizace práce tak, že svářeč ztratí přehled o možnostech vzniku požáru na pracovišti stejně jako i zaneprázdněnost ostatních pracovníků. Škody takto způsobené při sváření mají stále vzrůstající tendenci, a to převážně proto, že práce se svařovacími zařízeními se stává při neznalosti nebo nedodržování bezpečnostních předpisů vysloveně nebezpečnou. Z tohoto důvodu se na svářeče kladou vyšší nároky, pokud jde o jejich odbornou způsobilost, než na ostatní běžné profese.⁶⁰

---

⁵⁸ Státní úřad inspekce práce. *Bezpečnost práce ve stavebnictví*. 2. vyd. Praha : Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2008. 19 s. Zpracovala Marie Pečená. Dostupný z WWW: <<http://cz.osha.europa.eu/publications/files/Stavebnictvi.pdf> >. ISBN 978-80-86973-90-6.

⁵⁹ VEBER , Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

⁶⁰ KUDĚLKA, Vladimír. Požární bezpečnost při svařování. In *Bezpečné výrobky a jejich provoz z aspektu systému řízení kvality a systému řízení výroby výrobních firem i provozovatelů dle požadavků technických norem a legislativních předpisů ČR a EU : technická konference pro projektanty, konstruktéry, technology, svářečské dozory, inspektory a kontrolory, výrobce a technické pracovníky firem: Hrotovice, 18. až 19. březen 2008*. Brno : TDS Brno - SMS, s.r.o., 2008. s. 439-440. ISBN 978-80-87102-00-8.

6. Aktuální dění v oblasti BOZP

Na aktuální dění v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci má v současné době bezesporu vliv přetrvávající hospodářská krize.

Do popředí se taktéž začínají dostávat nové technologie a bez povšimnutí nemůže zůstat ani snaha podniků motivovat své zaměstnance k lepšímu pracovnímu přístupu v souvislosti s bezpečností práce.

6.1 Vliv krize na BOZP

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (EU – OSHA) zveřejnila výsledky celoevropského průzkumu veřejného mínění, které se zabývalo problematikou bezpečnosti a ochranou zdraví při práci. Z uvedených výsledků vyplývá, že šest z deseti Evropanů se ve velké míře obává, že hospodářský pokles zhorší pracovní prostředí, a to zejména v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. 75 % respondentů je rovněž přesvědčeno, že poškození zdraví je alespoň do určité míry způsobeno zaměstnáním, které lidé vykonávají.

Jukka Takala, ředitel EU-OSHA, připouští problémy, kterým dnes podniky čelí, a nabádá firmy, aby investovaly do zdraví svých zaměstnanců: „Finanční krize může vést k tomu, že organizace začnou přehlížet nebo podceňovat význam bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Existuje dokonce nebezpečí, že firmy budou zvažovat škrty v investicích do bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Úkolem agentury je přesvědčit podniky, že nemá cenu dosáhnout krátkodobého vítězství za cenu dlouhodobých problémů. Celá naše práce ukazuje, že čím zdravější pracoviště jsou, tím jsou obvykle také produktivnější“.

Povzbudivou zprávou je, že z uskutečněného výzkumu taktéž vyplývá, že mnoho Evropanů se domnívá, že jsou dobře informováni o BOZP.⁶¹

---

⁶¹ Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Ohrozí ekonomická krize bezpečnost při práci? Jakou roli hraje ochrana zdraví na pracovišti při výběru zaměstnání? : Výsledky celoevropského průzkumu. *Bezpečnost a hygiena práce*. 2009, 10, s. 19.

6.2 Systém „Ležící muž“ („Man – Down“)

Společnost Procter&Gamble celosvětově zaznamenala větší množství závažných (v některých případech dokonce i smrtelných) úrazů osob pracujících na odloučeném pracovišti. Největším rizikem při těchto incidentech vždy bylo, že na místo, kde se postižená osoba pohybovala, běžně nechodí jiní pracovníci, kteří by mohli pomoci anebo pomoc přivolat. Brzké přivolání pomoci, anebo nalezení zraněné osoby je přitom v těchto případech klíčovým krokem k záchraně postiženého. Právě ke zkrácení doby pro nalezení osamocенého pracovníka na odloučeném pracovišti v případě nehody či nouze slouží nový systém „Man – Down“. Tento systém je založen na speciálních bezdrátových telefonech DECT, kterými jsou zaměstnanci vybaveni. Tyto telefony umožňují manuálně vyhlásit alarm stiskem speciálního tlačítka, dále jsou vybaveny polohovým čidlem a v neposlední řadě i čidlem pohybovým. Nutno zdůraznit, že komunikují s dispečerským pracovištěm na recepci a právě recepce je bezprostředně informována o tom, co se s daným telefonem děje. Polohové čidlo aktivuje funkci „Man Down“ a funguje tak, že pokud se nachází telefon ve vodorovné poloze min. 30 s, je automaticky vyhlášen alarm. Pohybové čidlo funguje podobně – aktivuje funkci „No movement“ („žádný pohyb“), ale není závislé na poloze, ale na pohybu. Tedy je-li telefon v jakékoli poloze v klidu déle než 30 s, dojde také k vyhlášení alarmu. Kromě toho, že je neprodleně o situaci informováno dispečerské pracoviště, začne telefon navíc ještě vydávat výstražný zvuk, který se zesiluje a napomáhá tak hledajícím rychleji vyhledat pracovníka, který telefon používá a je patrně v nesnázích. Pracovník má přibližně 7 sekund na to, aby alarm deaktivoval, a to v případě, že provádí činnost, při které byl alarm vyhlášen omylem. Dalším důležitým faktorem je i možnost telefon lokalizovat. Dispečerské pracoviště hlásí tedy nejen druh alarmu, ale také zhruba polohu, kde se telefon nachází. Toto je nesmírně cenná informace pro záchranný tým a umožňuje mu pak pracovníka hledat. Grafické znázornění principu, na kterém tento systém funguje, je v příloze č. 3.

Bezpečnostní systém „Ležící muž“ je tedy velmi účinným nástrojem pro zvýšení bezpečnosti pracovníků, kteří se pohybují osamocенě a v místech, která nejsou často navštěvována (pracovníci ostražky, požární technici, elektrikáři a další).⁶²

---

⁶² FIŠER, Radek. "Ležící muž" : Rozšíření funkcionality telefonní ústředny o speciální aplikaci. *P&G Rakona Listy*. 2009, 18, s. 30-31.

6.3 Motivace ve formě poděkování za bezpečně odpracované hodiny

Bezpečně odpracované hodiny je termín pro součet všech odpracovaných hodin všech zaměstnanců jednoho podniku od posledního incidentu (LWDC – úraz se ztrátou dne nebo fatality – úmrtí). Jako poděkování za dosažení stanovené hranice těchto bezpečně odpracovaných hodin obdrží zaměstnanci malý dárek (například v podobě hrníčku s motivem dosaženého výsledku). Podstatou tohoto jednání je zlepšení přístupu zaměstnanců k bezpečnosti, hlášení nebezpečných situací a „nezavírání očí“ při zjištění nebezpečného chování. Samozřejmě, že po dosažení cíle následuje stanovení nového milníku.⁶³

---

⁶³ PAVLÍČEK, Richard. Poděkování za bezpečně odpracované hodiny. *P&G Rakona Listy*. 2010, 19, s. 8.

7. Dopady bezpečnostní legislativy na podnikovou sféru

Tato praktická část je rozčleněná do tří hlavních podkapitol. Kapitola 7.1 je věnována oblasti stavebnictví. Kapitola 7.2 se již věnuje konkrétní stavební společnosti Fastav Praha, spol. s r.o. a tomu, jak je v této společnosti řešena bezpečnost práce. A kapitola 7.3 je věnována provedenému dotazníkovému šetření.

7.1 Stavebnictví

Stavitelství – stavitelské umění – představuje jednu z nejstarších lidských cílevědomých činností, jejímž prostřednictvím si lidé budovali své příbytky, chránili se před nepříznivými účinky přírodních živlů a vytvářeli si tak lepší podmínky pro pobyt na zemi. S postupným rozvojem výstavby vznikala potřeba regulovat rozhodující část stavební činnosti. A to tu část, která nejvýznamnějším způsobem ovlivňovala kvalitu a bezpečnost stavebního díla. Podstatou inženýrské a technické práce ve výstavbě je zajišťovat činnosti, které musí vyhovět požadavkům klienta (investora), ale současně musí být v souladu s požadavky veřejného zájmu. Požadavky veřejného zájmu ve výstavbě jsou definovány (podle Směrnice Rady 89/106/EHS) jako odpovědnost, aby pozemní a inženýrské stavby byly navrhovány a prováděny tak, aby neohrožovaly bezpečnost osob, domácích zvířat a majetku, zajišťovaly ochranu zdraví, trvanlivost, úspory energie, ochranu životního prostředí, případně další důležitá hlediska. Podle stavebního zákona musí být při umísťování staveb a jejich začleňování do území respektována omezení, vyplývající z právních předpisů chránících veřejné zájmy.

Odborná způsobilost představuje souhrn teoretických vědomostí, praktických zkušeností, znalostí obecně závazných právních předpisů, platných technických norem a dalších doporučených standardů potřebných pro výkon vybraných činností ve výstavbě.

Kvalita stavebního díla je výsledkem působení několika faktorů: úrovně specifikace požadavků stavebníka, úrovně předpisů a norem, kvality návrhu, kvality stavebních materiálů a prvků, vhodnosti zvolených technologií, pracovní a technologické kázně apod.

O všech těchto faktorech kvality rozhoduje nejčastěji inženýr s příslušným odborným zaměřením.⁶⁴

Stavebnictví zahrnuje budovy a infrastrukturu (například dálnice). Stavební práce stimulují HDP a vytvářejí základ pro možný budoucí ekonomický růst. Nové továrny, silnice, letiště a podobně se totiž po svém dokončení stanou zdrojem dalšího růstu produkce a blahobytu. Stavebnictví je proto též významným indikátorem celkového stavu hospodářství a jeho dalšího vývoje. Důležitou součástí stavebnictví tvoří bytová výstavba. Pravidelně prováděná šetření zachycující stavební výrobu v České republice umožňují spolu s výsledky Sčítání lidu, domů a bytů získat velmi podrobný přehled o stavu domovního i bytového fondu v České republice, a usnadnit tak rovněž návrhy na řešení problémů spojených s bytovou výstavbou a s problematikou bydlení vůbec.⁶⁵

Na počátku roku 2010 se stavebnictví ČR podílelo cca 6,5 % na tvorbě HDP a zaměstnávalo cca 9,0 % osob pracujících v civilním sektoru, což představuje přibližně 450 tisíc pracovníků. Snižování investic do stavebnictví má velmi negativní dopady na zaměstnanost a s tím souvisejících národohospodářských ukazatelů. Ztráta jednoho pracovního místa ve stavebnictví vyvolá ztrátu zaměstnání 2,2 – 2,5 pracovníků v ostatních přidružených odvětvích (návazné průmyslové činnosti, projekce a ostatní související činnosti). Snížení stavebních investic o 10 mld. Kč vyvolá snížení přínosů do veřejných rozpočtů o 5,55 mld. Kč a dojde tak ke snížení zaměstnanosti v ekonomice o 32.000 – 35.000 pracovníků.⁶⁶ Je tedy nutné se negativním změnám ve stavebnictví věnovat. Sám premiér Petr Nečas přirovnává stavebnictví k „lakmusovému papírku, na kterém se odráží stav ekonomického cyklu v dané zemi, ale i veřejných rozpočtů.“⁶⁷

---

⁶⁴ *Rozsah požadavků pro ověření znalostí obecně závazných předpisů podle zákona č.360/1992 Sb. . 8.* přepracované vydání. Praha : Informační centrum České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, s. r. o., 2008. 160 s. ISBN 978-80-87093-68-9.

⁶⁵ *Český statistický úřad* [online]. Praha : © 2011 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>>.

⁶⁶ Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR, Deloitte Czech Republic, ÚRS a.s. Praha, ČVUT Praha, fakulta stavební, katedra ekonomiky a managementu, Externí specialisté. *Vývoj stavebnictví do roku 2012 : Návrh rozvojových opatření pro obnovu dynamiky stavebnictví a ekonomiky ČR* [online]. Praha : Deloitte Česká republika, SPS, ÚRS Praha, © 2010 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <http://www.sps.cz/RDS/_deail.asp?id=2502&type=akt>.

⁶⁷ Vláda nám hází klacky pod nohy, zlobí se stavaři. *ČT 24 : Ekonomika* [online]. 1. 3. 2011, 5, [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.ct24.cz/ekonomika/116921-vlada-nam-hazi-klacky-pod-nohy-zlobi-se-stavari/>>.

Nejnovější údaje z Českého statistického úřadu za leden 2011 udávají, že stavební produkce meziročně vzrostla reálně o 8,3 %, po očištění od vlivu počtu pracovních dní vzrostla o 6,9 %. Leden 2011 měl ve srovnání se stejným měsícem předchozího roku o jeden pracovní den více. Vzhledem k nízké srovnávací základně produkce v pozemním stavitelství vzrostla o 8,7 % a produkce inženýrského stavitelství se zvýšila o 7,0 %. Stavební produkce očištěná od sezónních vlivů byla v lednu 2011 meziměsíčně nižší o 0,9 %. Ani relativně příznivé počasí ve srovnání s lednem 2010 (průměrná teplota o 3,8 °C vyšší a výrazně menší sněhová pokrývka) nepomohlo k lepšímu výsledku ve stavebnictví. Index stavební produkce se v lednu 2011 pohyboval na úrovni roku 2004 a ve srovnání s lednem 2009 byl o téměř 20 % nižší. Průměrný evidenční počet zaměstnanců (nezahrnující osoby pracující na dohody o provedení práce a o pracovní činnosti, pracující majitele podniků a spolupracující členy domácnosti, kteří nejsou v zaměstnaneckém poměru) v podnicích s 50 a více zaměstnanci ve stavebnictví se v lednu 2011 meziročně snížil o 1,8 % a průměrná měsíční nominální mzda těchto zaměstnanců meziročně vzrostla o 2,4 % a činila 25 026 Kč. Vývoj zaměstnanosti a průměrných mezd ve stavebnictví za posledních deset let je zobrazen v tabulce č. 1. Počet vydaných stavebních povolení se v lednu 2011 meziročně snížil o 9,6 %, stavební úřady jich vydaly 6 369. Orientační hodnota těchto staveb dosáhla 23,6 mld. Kč a ve srovnání se stejným obdobím roku 2010 klesla o 17,6 %. Příloha č. 4 shrnuje stavební práce za jednotlivé roky v období 1994 – 2009. Počet zahájených bytů v lednu 2011 vzrostl meziročně o 7,0 % a dosáhl hodnoty 2 220 bytů. Počet zahájených bytů v rodinných domech meziročně vzrostl o 37,1 %. Tento nárůst byl ovlivněn neobvykle nízkou srovnávací základnou z ledna 2010, kdy počet zahájených bytů v rodinných domech meziročně klesl o více než 40 %. Počet zahájených bytů v bytových domech poklesl o 24,6 %. Počet dokončených bytů v lednu 2011 meziročně poklesl o 34,4 % a činil 2 026 bytů. Počet dokončených bytů v rodinných domech klesl o 12,8 %, v domech bytových poklesl o 73,5 %. ⁶⁸

---

⁶⁸ Český statistický úřad [online]. Praha : © 2011 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>>.

Tabulka č. 1: Zaměstnanost a mzdy ve stavebnictví

Období	Průměrný počet zaměstnaných osob		Průměrný evidenční počet zaměstnanců		Průměrná hrubá měsíční mzda na fyzické osoby (v Kč)	
	Fyzické osoby	Meziroční index	Fyzické osoby	Meziroční index	Fyzické osoby	Meziroční index
2000	398 878		275 674		12 499	
2001	395 278	99,1	270 880	98,3	13 423	107,4
2002	380 992	96,4	252 589	93,2	14 066	104,8
2003	384 497	100,9	253 593	100,4	15 054	107,0
2004	392 231	102,0	259 080	102,2	16 090	106,9
2005	394 154	100,5	266 492	102,9	16 624	103,3
2006	402 425	102,1	266 899	100,2	17 671	106,3
2007	406 997	101,1	269 417	100,9	18 847	106,7
2008	410 927	101,0	270 516	100,4	20 706	109,9
2009	408 217	99,3	264 200	97,7	21 343	103,1
2010	394 719	96,7	249 570	94,5	21 905	102,6

Zdroj: Český statistický úřad [online]. Praha : © 2011 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>>.

Stavebnictví se v současné době kromě jiného potýká s nedostatečným zájmem o technické obory na všech stupních vzdělávací soustavy, nedostatečnou vazbou mezi teorií a praxí, nejasněnou koncepcí integrace pracovníků ze třetích zemí, nepříznivou věkovou strukturou zaměstnanců, nedostatečnou motivací firem podílejet se na výuce učňovského dorostu. Dále trvale vnímanou vysokou mírou korupčního prostředí, negativním mediálním obrazem stavebnictví, ochlazením zahraničních investic a v neposlední řadě nejistotou z dalšího ekonomického vývoje. Jako důležitý faktor je vhodné vnímat i velikost stavebních společností, neboť se ukazuje jako kritická z pohledu nedosažení úspor z rozsahu a také pro vstup na zahraniční trhy.⁶⁹

Podle informací deníku Aktuálně.cz nynější krize ve stavebnictví, kdy firmy nemají dostatek zakázek a práce, vede k tomu, že především menší společnosti propouštějí kmenové zaměstnance a případné zakázky raději řeší příležitostným najímáním cizinců.

⁶⁹ Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR, Deloitte Czech Republic, ÚRS a.s. Praha, ČVUT Praha, fakulta stavební, katedra ekonomiky a managementu, Externí specialisté. *Vývoj stavebnictví do roku 2012 : Návrh rozvojových opatření pro obnovu dynamiky stavebnictví a ekonomiky ČR* [online]. Praha : Deloitte Česká republika, SPS, URS Praha, © 2010 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <http://www.sps.cz/RDS/_deail.asp?id=2502&type=akt>.

A to právě v době, kdy na stavbách je čeština už spíš ojedinělým jazykem. Majitelé stavebních firem neoficiálně připouštějí, že jsou pro ně nyní výhodnější zahraniční dělníci na jednotlivé zakázky, oficiálně ale říkají, že by chtěli svoje kmenové zaměstnance udržet. Černé scénáře tak počítají s tím, že letos především kvůli úsporným krokům vlády, menšímu přílivu peněz do velkých staveb a zastavení programu Zelená úsporám přijde o práci 40 až 50 tisíc lidí. Podle Svazu podnikatelů ve stavebnictví⁷⁰ vše nasvědčuje tomu, že letošní rok bude pro stavební firmy velmi špatný. *"Jednoznačně platí krizová varianta. Ta je možná rozpracovaná nejméně, protože se s ní příliš nepočítalo. Pro firmy platí snaha zachránit, co se dá,"* uvedl člen představenstva svazu Rudolf Böhm. Podle něj pro rok 2011 není vyloučen pokles stavební výroby o více než deset procent.⁷¹ Prezident SPS Václav Matyáš kritizoval také vládu, že pro zastavení propadu v branži dělá minimum. *„Je potřeba si uvědomit, že to desetiprocentní navýšení představuje statisíce pro investory a to je určitě problém, který bude jednoznačně znamenat ochlazení bytové výstavby,"* uvedl. Česko má přitom od Evropské unie až do roku 2013 výjimku na to, aby právě bytová výstavba, rekonstrukce a opravy zůstaly ve snížené sazbě DPH. Vláda má ale podle premiéra Petra Nečase svázané ruce a může jen pomoci zlepšit podnikatelské prostředí. I proto chce Nečas vytvořit poradní sbor pro stavebnictví. Měli by v něm být jak stavaři, tak zástupci ekonomických ministerstev. *"Můžeme především snížit administrativní zátěž podnikatelských subjektů ve stavebnictví. Znamená to i změny ve stavebním zákoně a v situaci, kdy je méně finančních prostředků, které můžeme do tohoto sektoru pustit z veřejných zdrojů, je o to důležitější, aby byly využity skutečně efektivně,"* řekl premiér.⁷²

I přesto je stavebnictví jedním z neustále rozvíjejících se ekonomických odvětví. S touto činností jsou však spojeny četné pracovní úrazy, a to včetně pracovních úrazů smrtelných. Vzhledem k těmto skutečnostem stavebnictví nepříznivě vyčnívá ve statistice pracovní úrazovosti nad ostatními ekonomickými odvětvími. Práce na staveništi je spojena s řadou činností, jejichž výkonem jsou pracovníci vystavováni zvýšenému nebezpečí

---

⁷⁰ Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR [online]. Copyright © 1999 - 2011 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.sps.cz/index.asp>>.

⁷¹ FRÁNEK, Tomáš. Čeština na stavbách nezní, propouštění ale Češi odnesou : Stavební firmy zaměstnávají raději cizince, Čechy propouští. *Aktuálně.cz : Ekonomika/Práce* [online]. 10.2.2011, [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/prace/clanek.php?id=690606>>.

⁷² Vláda nám hází klacky pod nohy, zlobí se stavaři. *ČT 24 : Ekonomika* [online]. 1. 3. 2011, 5, [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.ct24.cz/ekonomika/116921-vlada-nam-hazi-klacky-pod-nohy-zlobi-se-stavari/>>.

vzniku pracovního úrazu. Pominou-li se rizikové faktory, kde je možnost vzniku pracovního úrazu vyšší (např. práce ve výškách, práce ve výkopech, s pracovními nástroji a stroji), tak k úrazu může dojít i při samotné chůzi po staveništi (stoupnutí na ostré předměty, uklouznutí, špatné došlápnutí, sražení či přejetí pracovním strojem apod.). Stavebnictví patří dle statistik k ekonomickým odvětvím s největší pracovní úrazovostí. I když od roku 2006 dochází k poklesu počtu PU a v roce 2008 došlo dokonce k poklesu počtu smrtelných pracovních úrazů, jejichž statistika je dlouhodobě velmi nepříznivá, stavebnictví i přesto vykazuje jedny z nejhorsích úrazových statistik. V posledních letech navíc negativně vzrůstá ukazatel průměrné doby trvání jednoho případu.⁷³

V únoru letošního roku bylo Státním úřadem inspekce práce na Území ČR evidováno 3 301 pracovních úrazů. Z tohoto počtu bylo 7 úrazů smrtelných, 97 úrazů, které si vyžádaly hospitalizaci delší než 5 dnů a 3 197 úrazů ostatních. Na základě provedených kontrol a zjištěných porušených předpisů v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a v oblasti pracovněprávní bylo v měsíci únoru zaměstnavatelům uloženo 173 pokut v celkové výši 7 678 000,- Kč.⁷⁴ Z evropských statistik vyplývá, že míra úrazovosti pracujících ve věku 18 – 24 let je o 50 % vyšší než míra úrazovosti ostatních věkových skupin. Z tohoto hlediska by proto měla být věnována zvýšená pozornost právě této věkové skupině.⁷⁵ Společnosti působící v oboru stavebnictví se dlouhodobě snaží o co nejmenší nehodovost na stavbách. Přesto nehodám různého charakteru nelze zcela zamezit. Proto v únoru 2010 vznikl Nadační fond Tomáš, který se zaměřuje na pomoc obětem pracovních úrazů ve stavebnictví. Důvodem, proč byl fond pojmenován právě Tomáš, je inspirování se apoštolem svatým Tomášem, který je patronem architektů, stavebních dělníků, geometrů, zeměměřičů, konstruktérů, tesařů, zedníků a kameníků.⁷⁶

---

⁷³ MAREK, Jakub; SKŘEHOT, Petr. Stavebnictví - příčiny pracovních úrazů. *Journal of Safety Research and Applications* [online]. 2009, 2, [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-02-2009/marek_skrehot-stavebnictvi.html>.

⁷⁴ ČERNÝ, Kamil. Výsledky činnosti Státního úřadu inspekce práce v měsíci únoru 2011. *BOZP info* [online]. 17.03.2011 [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/citarna/clanky/bezpecnost_prace/suip_02_2011.html>.

⁷⁵ *Co se v mládí naučíš* [online]. Praha : Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., © 2010 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.vubp.cz/index.php/publikace-ke-stazeni>>. ISBN 978-80-86973-35-7.

⁷⁶ *Nadační fond Tomáš* [online]. Copyright © 2010 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.nftomas.cz/index.php?CTRL=home>>.

7.2 Stavební společnost Fastav Praha, spol. s r.o.

7.2.1 Základní informace o společnosti Fastav Praha, spol. s r.o.

Firma Fastav Praha, spol. s r.o. se sídlem Na Jarově 4, 130 00 Praha 3 byla založena 1. 4. 1996 plynulým přechodem z firmy Fasádostav Praha a.s., která provedla útlum stavební činnosti. Do této firmy přešla větší část vybraných pracovníků z provozoven hlavní stavební výroby (HSV) 01, 02 a 03.

Vedení společnosti je složeno ze tří spolumajitelů. Všichni jsou autorizovanými staviteli a mají bohaté zkušenosti ze staveb nejen v Praze a České republice, ale i v Německu, Rusku a Rakousku.

Jedná se o malou stavební firmu, kde počet stálých pracovníků se pohyboval okolo pětadvaceti. V současné době díky působení neuspokojivé hospodářské situace je tento počet pracovníků podstatně nižší. Dále se do něj promítá hlavně věkové složení, díky němuž se v souvislosti s jejich odchodem do důchodu, tento počet stále snižuje, bez možnosti doplnění a další odborné výchovy nejlépe učňovského dorostu.

Fastav Praha, spol. s r.o. provozuje stavební činnost v oboru pozemních staveb, při novostavbách, rekonstrukcích, opravách, údržbě, včetně generálních oprav obvodových plášťů budov, apod. Provádí opravy fasád včetně štukatérských a restaurátorských prací, historický průzkum se stanovením technologického postupu prací při opravách fasád jakéhokoli stupně složitosti, při zateplení a sanaci budov historických, starých, ale i panelových. Provádění staveb je zajištěno formou generálního dodavatelství tzv. „na klíč“ podle přání objednatele, včetně zajištění záboru veřejného prostranství, prací přidružené stavební výroby (PSV) formou hlavního dodavatele prací HSV, případně subdodavatele prací HSV.

Obchodní strategie Fastav Praha, spol. s r.o. je založena na vlastních zkušenostech stálých zaměstnanců z již dříve realizovaných staveb. Proto, hlavně z důvodu dodržování všech stávajících norem nejvyšší jakosti prováděných stavebních prací, je v současnosti ve firmě zaveden i komplexní systém řízení a kontroly jakosti s dodržováním termínů vlastní realizace, garantovaný přímým řízením managementu firmy Fastav Praha, spol. s r.o. na všech realizovaných stavbách – systém managementu jakosti ČSN EN ISO 9001.

Firma také zajišťuje projednání zakázky s příslušnými úřady včetně správních řízení, dále stavební dozor, inženýring a koordinace stavebních činností, komplexní dodávky všech stavebních profesí z řad vlastních osvědčených dodavatelů, projektovou činnost, zaměření stávajícího stavu, provedení výkazu výměr a položkového rozpočtu stavby pro výběrová řízení a vlastní realizaci.⁷⁷

7.2.2 Stávající situace

Společnost Fastav Praha, spol. s r.o. se řídí systémem managementu jakosti ČSN EN ISO 9001. Certifikát společnosti byl udělen certifikačním orgánem EURO CERT CZ, a.s.⁷⁸ v roce 1994. Od této doby je každoročně pořádán dozorový audit a jednou za tři roky se provádí recertifikace. Tuto normu lze považovat za stěžejní, neboť se zpravidla podle ní provádí zavádění, udržování a zvláště pak prověřování implementovaného systému jakosti. Často také bývá označována jako norma kritériální, a to z důvodu, že organizace její požadavky musí splnit, chce-li prokázat úspěšné fungování QMS (Quality Management Systém). Fastav Praha, spol. s r.o. má také zpracovanou politiku jakosti, která je uvedena v příloze č. 5, přičemž její současná podoba je aktualizována jako většina činností společnosti.

V neposlední řadě jsou prováděny každoročně minimálně tři interní audity, jejichž součástí jsou kontroly činností, jimiž je nutno udržovat aktuálnost interní a externí dokumentace, norem a zákonů nutných pro stavební činnost, metrologie firmy, infrastruktury, hodnocení úrovně subdodavatelů, dodavatelů stavebních hmot, školení referenčních řidičů, elektrovevizi spotřebičů a stavebních mechanismů, vyhodnocování cílů kvality roku minulého a cíle kvality pro rok následující. Shledané neshody jsou řešeny a jsou z nich vyvozována opatření k nápravě. Kontrolovány jsou i činnosti s vlastní realizací zakázek souvisejících. Jako je cenová nabídka, smlouva o dílo, protokol o převzetí staveniště, řádné vedení stavebního deníku, úspěšné ukončení díla protokolem o jeho předání bez vad a nedodělků a hlavně bez pozdějších reklamací.

---

⁷⁷ *Fastav Praha spol. s r.o. : Fasády, stavby, rekonstrukce* [online]. c2009 [cit. 2009-12-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.fastavpraha.cz/>>.

⁷⁸ *EURO CERT : certifikační společnost* [online]. 2011 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.eurocert.cz/>>.

Jak samo vedení zdůrazňuje, je pro ně správné vedení bezpečnosti práce naprosto prioritní. Opakované školení zaměstnanců o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a požární ochraně zajišťuje pro tuto stavební firmu společnost KaM servis Praha⁷⁹. Školení se pořádají jednou ročně, a to formou dvou až čtyř hodinového semináře, kde je volný prostor pro případné dotazy. Výstupem o provedeném školení je dokumentace, jejíž nedílnou součástí je osnova daného školení a prezenční listina, jejímž podpisem účastníci stvrzují, že školení bylo provedeno v rozsahu přiložené osnovy, a že probírané problematice o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci v potřebném rozsahu porozuměli.

Jelikož se jedná o malou stavební společnost, tak kontroly na staveništi provádí vedení samotné (krom kontrol prováděných inspektorátem bezpečnosti práce).

Vedoucí pracovníci jsou proškolení taktéž společností KaM servis Praha a jsou tak oprávněni taktéž provádět vstupní školení nových zaměstnanců v oblasti bezpečnosti práce. Školení těchto vedoucích pracovníků jsou prováděna jednou za tři roky, podobnou formou jako u zaměstnanců, ale rozsah je obsáhlejší a testy jsou náročnější. Organizační a bezpečnostní zásady společnosti Fastav Praha, spol. s r.o. pro pracovníky na stavbě jsou uvedeny v příloze č. 6.

Seznámení pracovníků společnosti se systémem managementu kvality se uskutečňuje každý rok před zahájením hlavní stavební sezony formou semináře, jehož součástí je opět podpis prezenční listiny, kterým zaměstnanci stvrzují, že byli obeznámeni se svou pracovní náplní a pracovním řádem, organizačním řádem, se směrnicí řízení výroby a poskytováním služeb, technologickými postupy, které jsou pro ně zavazující a politikou a cíli jakosti.

Jedním z hlavních dokumentů QMS je Příručka kvality, která je neustále k dispozici v kanceláři firmy a je tedy možné do ní nahlédnout či je možné si ji zapůjčit stejně tak jako ostatní dokumenty systému managementu jakosti a bezpečnosti práce.

---

⁷⁹ *KaM servis Praha : Bezpečnost práce - Hygiena práce - Požární ochrana* [online]. 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.kamservis.cz/>>.

7.3 Dotazníkové šetření

V rámci dotazníkového šetření se autorka snažila o zjištění postojů a mínění pracovníků ve stavebnictví k otázkám týkající se bezpečnosti a požární ochrany a získání některých informací o tom, jak jsou řešeny některé otázky bezpečnosti práce ve stavební firmě, kde respondenti pracují.

Samotné realizaci šetření předcházela přípravná fáze, během které byl zformulován praktický sociální problém, dále byly zformulovány teoretické hypotézy, na pozadí provedené konceptualizace problému, a byly stanoveny pracovní hypotézy. Poté bylo rozhodnuto o populaci a vzorku. Populací, na které měla být problematika BOZP a PO zkoumána, se stali všichni zaměstnanci stavebních společností na území České republiky. Jelikož tento základní soubor je početně velký, bylo rozhodnuto o jeho redukci a pro šetření bylo využito výběrového souboru. Tento výběr byl nenáhodný, neboť záměrně do tohoto souboru byli zahrnuti zaměstnanci stavební společnosti Fastav Praha, spol. s r.o. a samotný výběr dalších společností probíhal taktéž nenáhodně, neboť byly převážně kontaktovány společnosti se sídlem v Praze. V dalším kroku byla provedena pilotní studie, jejímž cílem bylo zjistit, zda-li daná populace je schopna a hlavně ochotna patřičné informace sdělit. Na základě pilotáže bylo rozhodnuto o technice sběru dat a jako vhodný dotazovací nástroj se tak stal dotazník. Po sestavení dotazníku byl proveden předvýzkum, na jehož základě byly některé otázky poupraveny, aby byly pro budoucí respondenty srozumitelnější. Konečná realizovaná verze dotazníku je uvedena v příloze č. 7. Dotazník tedy obsahuje 20 otázek, které se zabývají problematikou bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochranou. Byl koncipován co nejjednodušeji a dotýkal se pouze základní znalosti dané problematiky a názorů na ni. Na konci dotazníku byl ponechán prostor pro případné připomínky k dotazníku či problematice BOZP a PO.

Poté proběhla samotná realizační fáze, při které byl proveden terénní sběr dat. Dotazník byl šířen pomocí emailu a osobně mezi pracovníky ve stavebnictví. Pro zaměstnance, kteří mají přístup k počítači, byla určena elektronická verze a pro zaměstnance, kteří tento přístup nemají, byla určena tištěná forma, která obsahovala stejné otázky jako verze elektronická. Osobně bylo rozdáno 85 dotazníků a navrátilo se jich 80. Návratnost tedy byla u osobně šířených dotazníků 94 procent. U dotazníků šířených pomocí emailu byla návratnost podstatně nižší. Z 218 rozeslaných se navrátilo

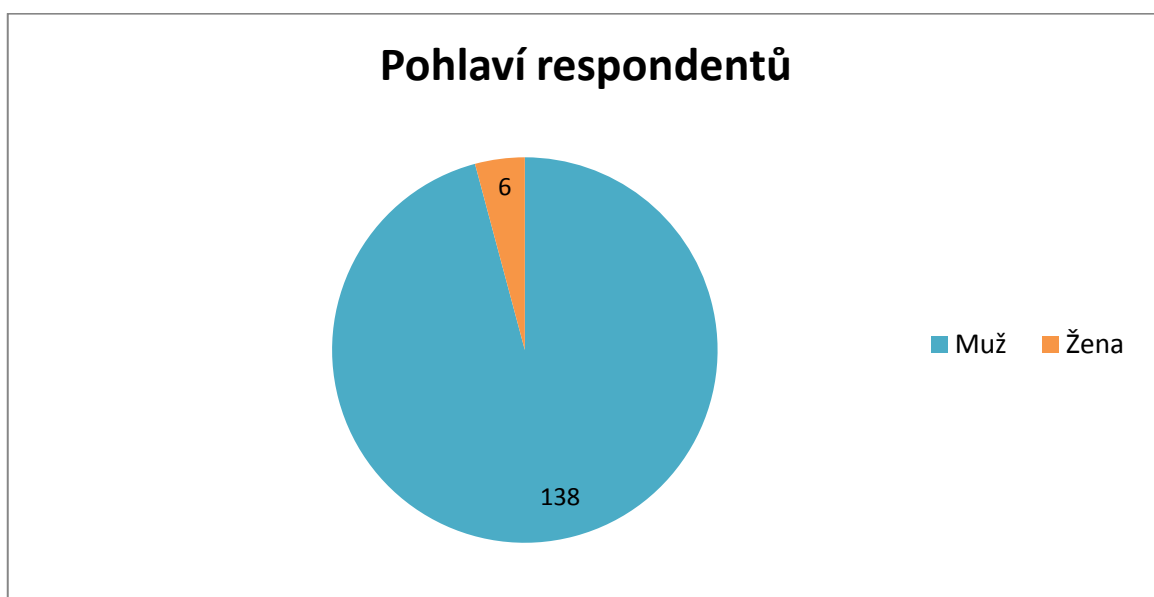
pouze 64, návratnost tedy činila 29 %. Celková návratnost všech dotazníků tedy byla 47,5 %. Mezi nejdůležitějšími aspekty, které stojí za nižší návratností, by autorka viděla zkoumanou problematiku a cílovou skupinu. Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je pro řadu společností velmi citlivou oblastí a sdělování informací (nutno zdůraznit pravdivých) je pro ně nepřipustné, zvláště pokud nejsou úplně v souladu s tím, jak se firma prezentuje před zákazníky a širokou veřejností. Jako velký problém při samotné distribuci se ukázala časová zaneprázdněnost dotazovaných. Samotná povaha práce, kterou vykonávají, jim neumožňuje se věnovat jiné činnosti, než za kterou jsou placeni. Neochota pro vyplnění dotazníku byla také podmíněna samotným zájmem o BOZP a PO, neboť v poslední době si řada větších stavebních společností provádí vlastní dotazníkové šetření zaměřené právě na tuto problematiku a zaměstnanci jsou už znuženi z neustálého vyplňování. K tomuto přístupu přispívají i pravidelná periodická školení a zaměstnancům tak zbývá „méně“ času na práci. Další bariérou pro vyplnění dotazníku, se ukázala bariera jazyková. Na stavbách je zaměstnávána celá řada cizinců (a to ať legálně či ne), kteří česky nerozumí.

Poslední fází bylo zpracování sebraných dat a jejich interpretace. Tyto výsledky jsou uvedeny v následující kapitole 7.3.1 a v kapitole 7.3.2 jsou uvedeny identifikované statistické závislosti mezi zkoumanými znaky. A kapitola 7.3.3 se věnuje zhodnocení dotazníkového šetření.

7.3.1 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo 144 osob. Z obrázku č. 5 je patrné, že početní převahu měli muži - 138 (95,83 %) a žen bylo pouze 6 (4,17 %). Tento nepoměr byl předem očekáván. Ženy, které tento dotazník vyplnily, se pohybují spíše v zázemí a na stavenišťě mají tedy přístup minimální.

Obrázek č. 5: Zastoupení mužů a žen

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Věková struktura respondentů je zobrazena na obrázku č. 6. Celkem uvedlo svůj rok narození 141 ze 144 dotázaných. Nejstarší respondent byl ročník 1932 a naopak nejmladší 1989. Jednotlivé roky byly pro lepší přehlednost rozčleněny do čtyř intervalů. Interval 1932-1946 zahrnuje 8 respondentů (5,67 %), interval 1947-1960 zahrnuje 47 (33,33 %), 1961-1974 obsahuje 50 respondentů (35,46 %) a poslední interval 1975-1989 zahrnuje 36 nejmladších respondentů (25,53 %). 50%-ní kvantil (medián) roku narození respondentů tohoto dotazníkového šetření je 1964. Vezme-li se v úvahu pouze stavební společnost Fastav Praha, spol. s r.o. vyjde medián data narození těchto zaměstnanců o více než deset let nižší než je tomu u celkového mediánu všeho respondentů tohoto dotazníkového šetření zúčastněných. V tomto ohledu již delší dobu dochází k velkému nedostatku nových pracovních sil z řad studentů a absolventů českého odborného a učňovského školství. Nejzásadnější změnou pro učňovské školství bylo uplatnění novely školského zákona č. 29/1984 Sb. zákonem č. 552/1990 Sb., kterým byly zřizovatelské funkce vůči tehdejším středním odborným učilištím přeneseny ze státních podniků před jejich privatizací na ústřední orgány státní správy, a současně tato učiliště získala ze zákona právní subjektivitu. Podnikům byla rovněž stanovena povinnost nejpozději do 30. 6. 1991 delimitovat majetek (právo hospodaření s majetkem), který v určeném období sloužil převážně pro přípravu mládeže na povolání a odborné činnosti, na ústřední orgány státní správy a jejich prostřednictvím na samostatná střední odborná učiliště. Při přijetí zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), resp. zákona č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze byly zřizovatelské funkce přeneseny do kompetence vyšších územně správních celků (krajů). V konečném důsledku se pak v praxi projevila systémová disproporce trhu práce, kde úplně chybí nebo jsou vysoce nedostatkové celé skupiny řemeslných profesí, zatímco jiné jsou díky tomuto stavu předimenzovány. Tento negativní stav má tendenci prohlubovat se také tím, že podniky a další potenciální zaměstnavatelé nejsou dostatečně motivováni k přímé účasti na činnosti škol, které by vychovávaly budoucí pracovníky ve stavebnictví. Taktéž dochází k devalvaci řemesla ve vnímání veřejnosti obecně, a tak jednoduše řečeno o práci ve stavebnictví není mezi mladými lidmi zájem. Pro dokreslení situace v Praze v roce 2009 bylo přijato nově pouze 598 žáků profesní struktury stavebnictví do odborných škol.⁸⁰ V současné době se nezájem o tento obor začíná výrazněji projevovat, neboť starší ročníky pomalu začínají odcházet do důchodu. Do této

---

⁸⁰ *Řemeslo žije* [online]. © 2011 [cit. 2011-04-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.remeslozije.cz/>>.

problematiky se také značně promítá i levná pracovní síla ze zahraničí, která má o práci v tomto oboru zájem a nízké cenové ohodnocení této mnohdy velmi fyzicky náročné práce.

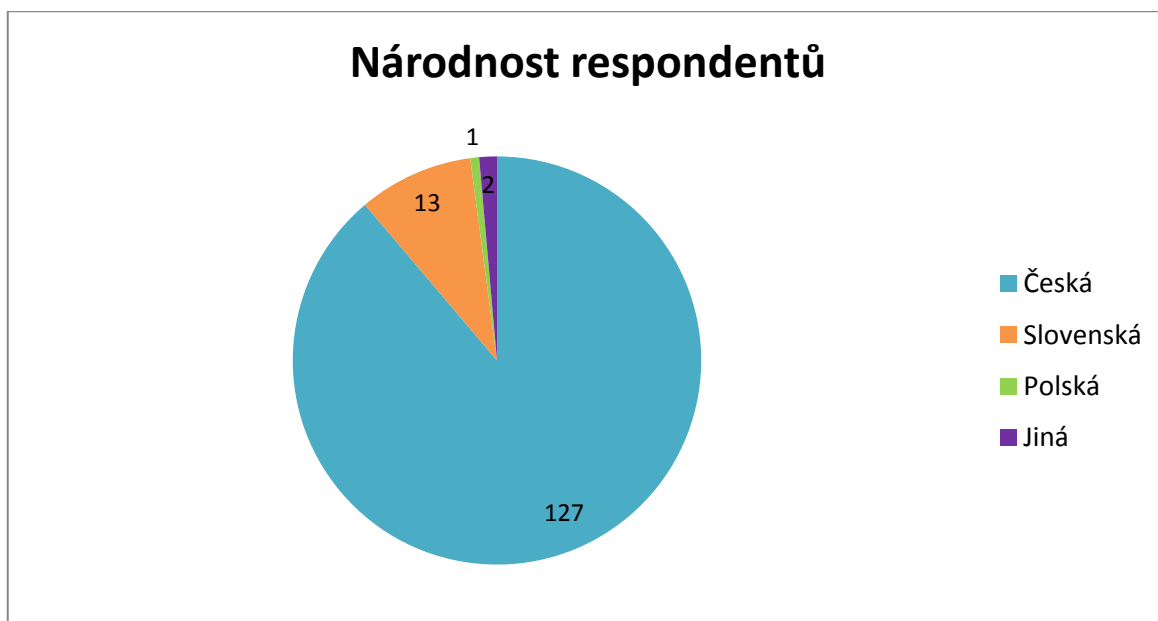
Obrázek č. 6: Věková struktura

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Národnostní složení dotazníkovým šetřením osob zúčastněných je zobrazeno na obrázku č. 7. Celkem se ke své národnosti vyjádřilo 143 ze 144 dotázaných. Národnost českou uvedlo nejvíce respondentů, a to 127 (88,81 %). Jako druhá nejčastější odpověď se umístila národnost slovenská, kterou uvedlo 13 respondentů (9,09 %). Pouze jeden respondent uvedl jako svoji národnost polskou (necelé procento) a dva dotázaní uvedli jako svoji národnost jinou – ukrajinskou (1,40 %). V současné době se na stavbách pohybuje celá řada pracovníků z ciziny, takže zjištěný poměr mezi jednotlivými národnostmi dotazníkovým šetřením nebude plně odpovídat struktuře, která je ve skutečnosti v celém stavebnictví. Vzhledem k tomu, že dotazník byl šířen v českém jazyce, tak tomu odpovídá i zjištěná struktura národnostního složení, neboť ne každý pracovník jiné národnosti je schopen porozumět českému jazyku, natož v psané podobě. Smutným zjištěním však je, že čeština se na stavbách používá opravdu poměrně málo. Přitom porozumění si je při provádění stavebních prací velmi důležité. Komunikace má obecně velmi důležitou roli v životě každého z nás, zvláště však v práci, a to zejména v otázkách bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Otázkou k zamyšlení zůstává, do jaké míry jsou pracovníci jiných národností schopni projít školením o BOZP a PO a odnést si z nich patřičné vědomosti použitelné v praxi.

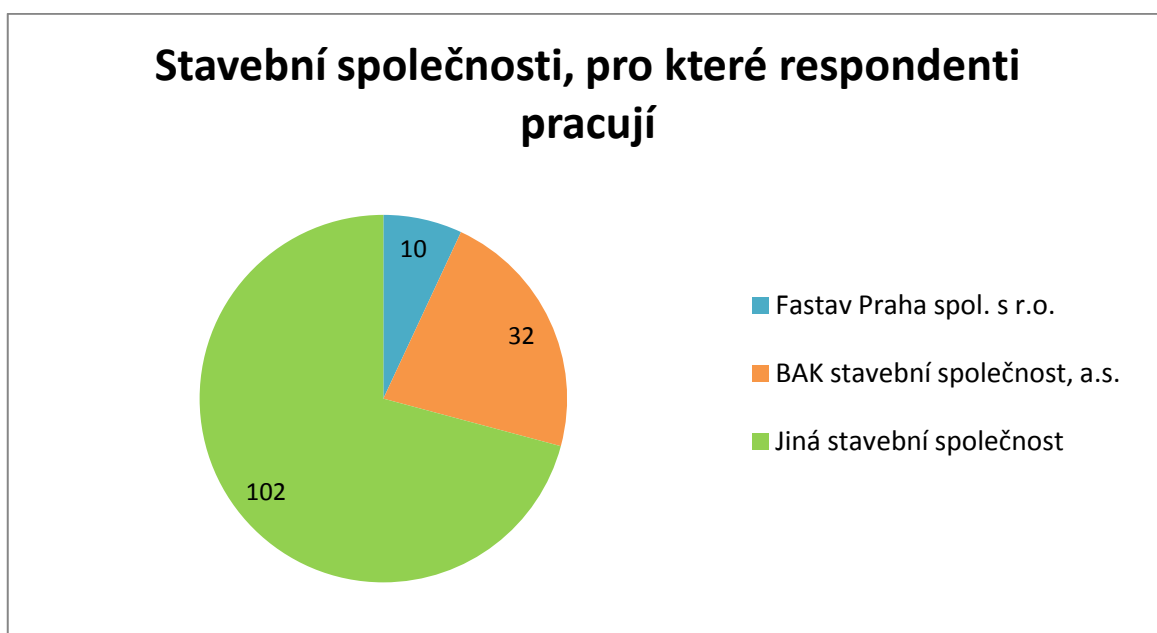
Obrázek č. 7: Národnostní složení

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Koláčový graf na obrázku č. 8 znázorňuje zastoupení jednotlivých stavebních společností, jejichž zaměstnanci se zúčastnili tohoto dotazníkového šetření. 10 respondentů uvedlo, že pracují pro stavební společnost Fastav Praha, spol. s r.o., a představují tak 6,94 % z celkového počtu dotázaných, kteří název stavební společnosti uvedli. 32 osob uvedlo jako svého zaměstnavatele BAK stavební společnost, a.s. (22,22 %). Zbýlých 102 dotázaných (70,83 %) uvedlo stavební společnost jinou. Těchto společností bylo celkem 44 a jsou to následující: AGROTEX spol. s r.o., AKANT ART, v.o.s., ALFE Praha spol. s r.o., AVERS spol. s r.o., DEK a.s., DEKTRADE a.s., DJ-STAV s.r.o., EKOSPOL a.s., EQUIPO PRAHA s.r.o., EUROVIA CS, a.s., FITAZ spol. s r.o., GREGASTAV s.r.o., HSD statika, s.r.o., ITAR s.r.o., JEKON s.r.o., JURICA a.s., KOMERC VZDUCHOTECHNIKA, Konstruktiva Branko a.s., KORSYS s.r.o., KROLAN s.r.o., KVB-Stav, spol. s r.o., LV invest s.r.o., MATIX, spol. s r.o., METROSTAV a.s., MLÁTEK a spol. Stavební společnost s r.o., Niersberger Instalace, s.r.o., PEKO spol. s r.o., PEKO-GDS, s.r.o., Podlahářství, Podzimek a synové s.r.o., PYROSERVIS a.s., RAF s.r.o., REFAS spol. s r.o., ROLAND, s.r.o., ROOFTOP PROJEKT, SKANSKA a.s., Stavining a.s., Stavitelství DE, a.s., ŠKODA PRAHA Invest s.r.o., Tebodín Czech Republic, s.r.o., TERRACON a.s., TEVOSS, VPK Suchý s.r.o., Všeobecná stavební společnost, s.r.o. a 4 respondenti název společnosti neuvedli.

Obrázek č. 8: Zastoupení stavebních společností

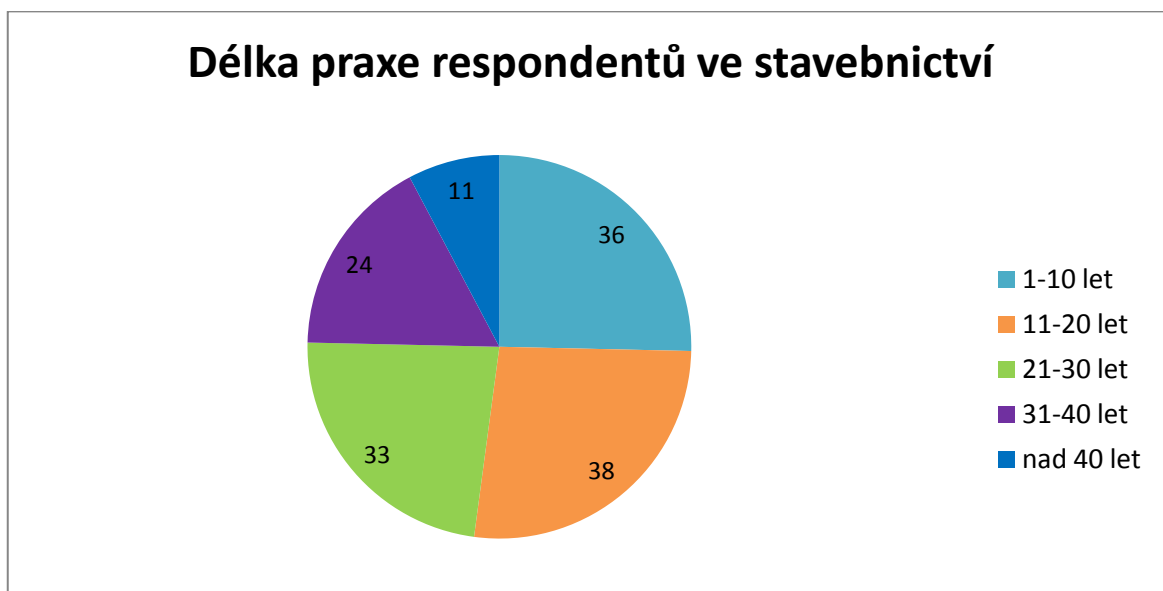

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Jak dlouho pracují ve stavebnictví, uvedlo 142 osob. Na obrázku č. 9 je znázorněna délka práce těchto respondentů, která byla pro přehlednost rozčleněna do pěti intervalů. První interval 1-10 let zahrnuje 36 respondentů (25,35 %) a interval 11-20 let praxe ve stavebnictví uvedlo 38 respondentů (26,76 %). 21-30 let pracuje ve stavebnictví 33 osob (23,24 %), 31-40 let vyplnilo 24 respondentů (16,90 %) a nad 40 let praxe uvedlo 11 osob (7,75 %). Z hlediska délky práce ve stavebnictví nejkratší doba uvedená respondenty byla 1 rok, naopak nejdelší 55 let a průměrná hodnota tak činí 21,1 let a medián odpovídá hodnotě 19,5 let. Průměrná délka práce ve stavebnictví respondentů ze stavební společnosti Fastav Praha spol. s r.o. je 39,5 let a medián 31,5 let. Průměrná hodnota získaná za všechny respondenty očištěná od vlivu hodnot uvedených respondenty ze společnosti Fastav Praha je 20,3 let a medián odpovídá hodnotě 19 let. Z porovnání těchto hodnot je patné, že zaměstnanci společnosti Fastav Praha spol. s r.o. pracují ve stavebnictví výrazně delší dobu. Promítá se do toho však i samotná věková struktura těchto zaměstnanců.

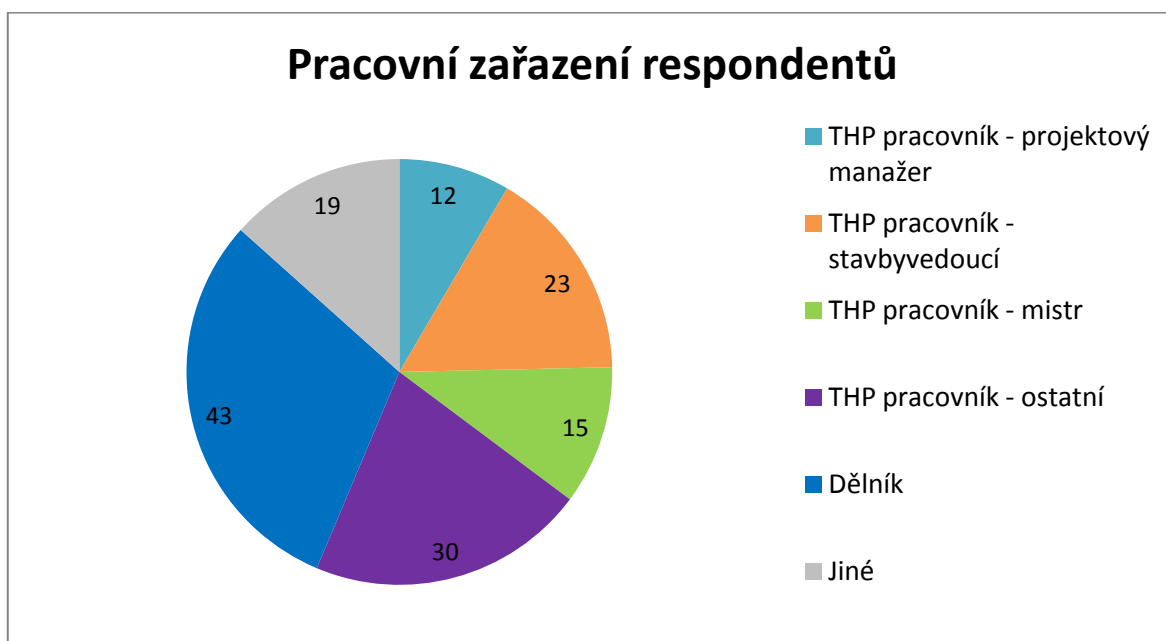
Obrázek č. 9: Délka práce ve stavebnictví

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Na obrázku č. 10 je uvedena struktura pracovního zařazení respondentů. Nejčastější pracovní zařazení - dělník uvedlo 43 dotázaných (30,28 %). Druhá nejčastější odpověď byla THP pracovník – ostatní, kterou uvedlo 30 respondentů (21,13 %). THP pracovník – stavbyvedoucí vyplnilo v dotazníku jako svoje pracovní zařazení 23 osob (16,20 %) a jiné pracovní zařazení 19 osob (13,38 %). Na pracovní pozici THP – mistr pracuje 15 respondentů (10,56 %). Pracovní zařazení THP – projektový manažer uvedlo 12 dotázaných (8,45 %). A dva respondenti svoje pracovní zařazení neuvedli.

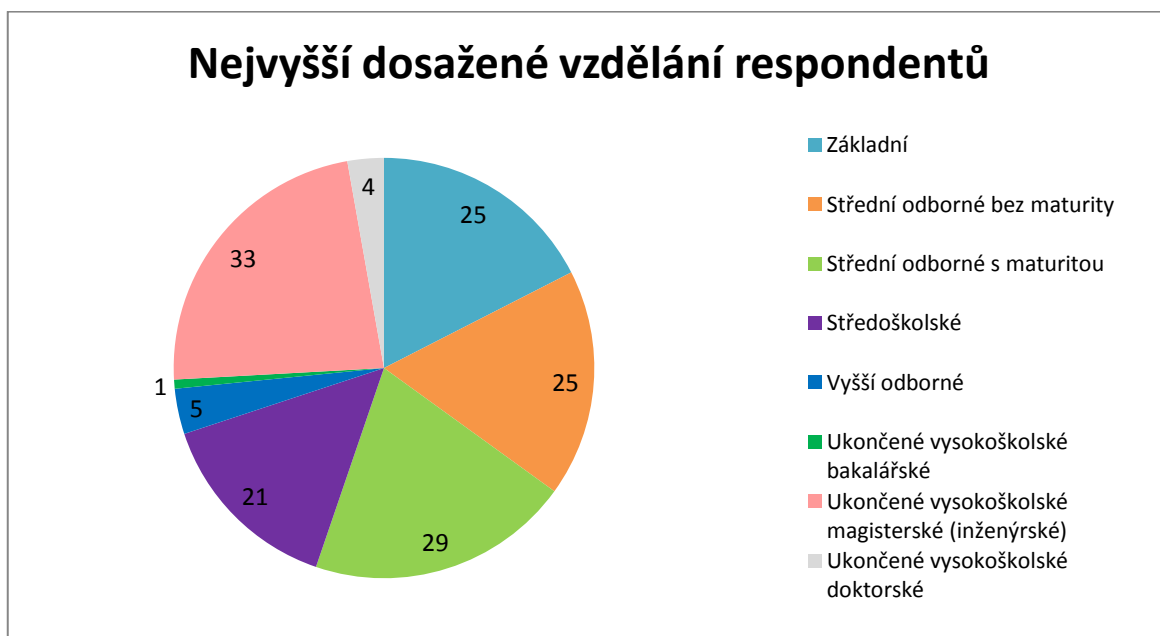
Obrázek č. 10: Struktura pracovního zařazení

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Struktura nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů je graficky znázorněna na obrázku č. 11. Základní vzdělání uvedlo 25 osob (17,48 %), střední odborné bez maturity 25 (17,48 %), střední odborné s maturitou 29 (20,28 %), středoškolské 21 (14,69 %), vyšší odborné 5 (3,5 %), ukončené vysokoškolské bakalářské 1 (0,7 %), ukončené vysokoškolské magisterské (inženýrské) 33 (23,08 %) a čtyři respondenti uvedli jako své nejvyšší dosažené vzdělání ukončené vysokoškolské doktorské (2,8 %). Jeden dotazovaný svoje nejvyšší dosažené vzdělání neuvedl. Respondenti, kteří uvedli vysokoškolské vzdělání, se pohybují na pracovních pozicích THP pracovník – stavbyvedoucí (6 osob), THP pracovník – ostatní (14 osob), THP pracovník – projektový manažer (9 osob) a pracovní zařazení jiné (9 osob). Vyšší odborné vzdělání uváděli respondenti ve spojení s pracovním zařazením THP pracovník – stavbyvedoucí (1 osoba), THP pracovník – projektový manažer (1 osoba), THP pracovník – mistr (2 osoby) a pracovní zařazení jiné (1 osoba).

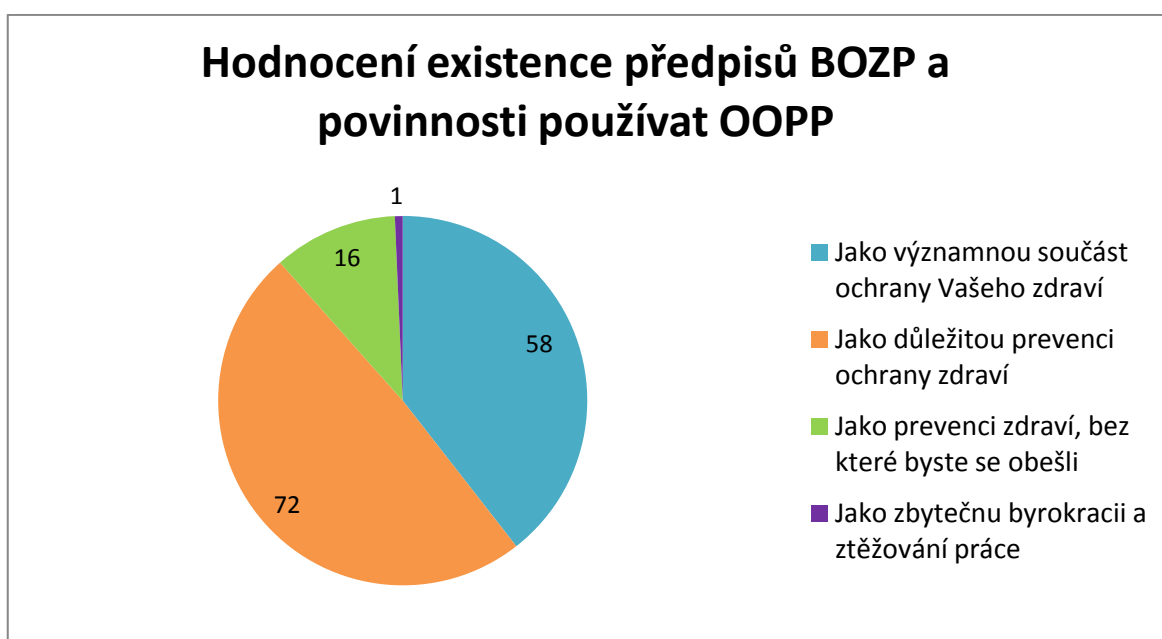
Obrázek č. 11: Struktura z hlediska nejvyššího dosaženého vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Při hodnocení existence předpisů BOZP a PO si z nabízených možností vybralo 58 osob (39,46 %) odpověď, že existenci předpisů vnímá jako významnou součást ochrany zdraví a 72 dotázaných (50 %) ohodnotilo existenci těchto předpisů jako důležitou prevenci ochrany zdraví. 16 osob (10,88 %) hodnotí existenci předpisů BOZP a povinnost používat OOPP jako prevenci zdraví, bez které by se obešli a jedna osoba dokonce jako zbytečnou byrokracii a ztěžování práce. Tři respondenti nezvolili jedinou odpověď, ale vybrali kombinaci. Existenci předpisů BOZP a povinnost používat OOPP hodnotí jako významnou součást ochrany zdraví a jako důležitou prevenci ochrany zdraví. Graficky znázorněné odpovědi jsou na obrázku číslo 12.

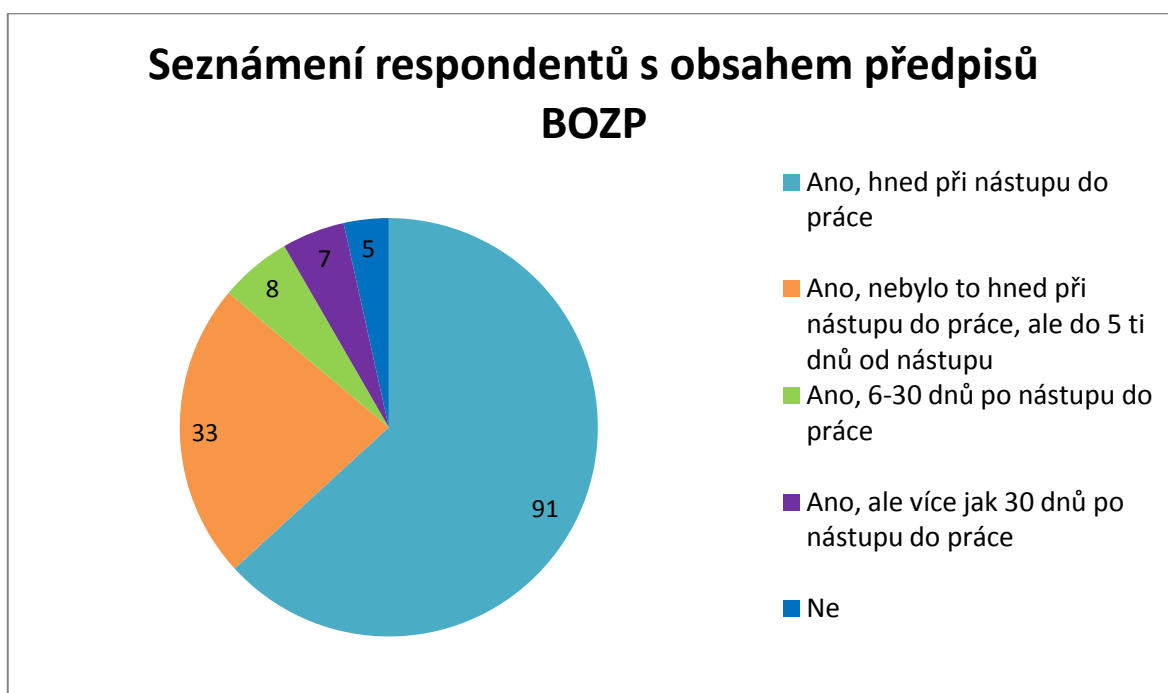
Obrázek č. 12: Hodnocení existence BOZP a OOPP

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Seznámeno s obsahem právních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci bylo hned při nástupu do práce 91 respondentů (63,19 %). 33 respondentů (22,92 %) bylo seznámeno, nebylo to však hned při nástupu do práce, ale do 5 ti dnů od nástupu. 6-30 dnů po nástupu do práce bylo seznámeno s obsahem právních předpisů k zajištění BOZP 8 respondentů, což představuje 5,56 % z celkového počtu dotázaných. Více jak 30 dnů od nástupu do práce bylo seznámeno s předpisy 7 osob (4,86 %). A 5 respondentů uvedlo, že nebylo seznámeno s obsahem právních předpisů k zajištění BOZP (3,47 %). Obrázek č. 13 graficky znázorňuje seznámení s obsahem právních předpisů k zajištění BOZP. Seznámení s bezpečnostními předpisy by mělo proběhnout hned při nástupu do práce. Jeho součástí by mělo být podepsání dokumentu, jímž zaměstnanec stvrzuje, že byl s obsahem předpisů seznámen. Tento dokument se většinou poté stává součástí zaměstnancovi složky, a pokud společnost má personální oddělení, tak je zde uložen.

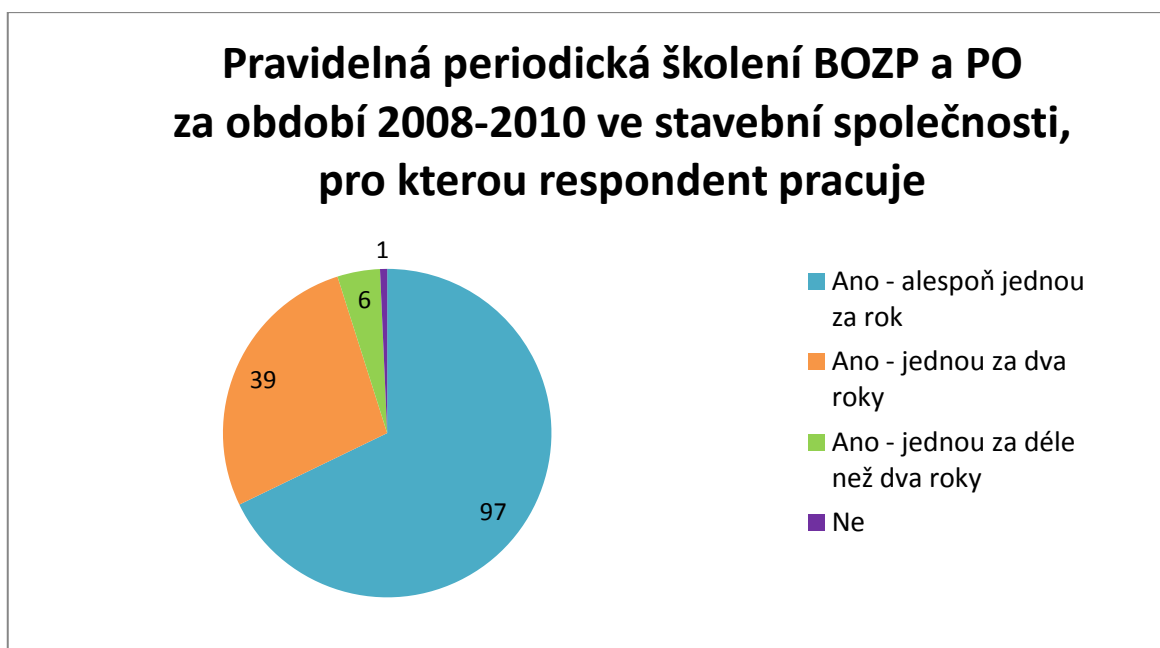
Obrázek č. 13: Seznámení s obsahem předpisů k zajištění BOZP

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Z hlediska pravidelných periodických školení BOZP a PO v období let 2008-2010 odpovědělo 97 respondentů (67,83 %), že se tato školení ve stavební společnosti pro kterou pracují, konala, a to alespoň jednou za rok. Jednou za dva roky se pravidelná periodická školení BOZP a PO konala ve firmách 39 ti dotázaných (27,27 %). A 6 osob (4,2 %) uvedlo, že tato periodická školení v období let 2008-2010 probíhala jednou za déle než dva roky. Jeden respondent uvedl, že se periodická školení v tomto období nekonala a jeden z respondentů odpověď neuvedl. Grafické znázornění je na obrázku č. 14. Pravidelná periodická školení v oblasti BOZP a PO by se měla konat podle pracovního zařazení zaměstnanců. Minimálně však jednou za dva roky. Samozřejmě by mělo být i proškolení pokud se například mění místo provádění práce, pracovní zařazení zaměstnance, technologie či pracovní postupy.

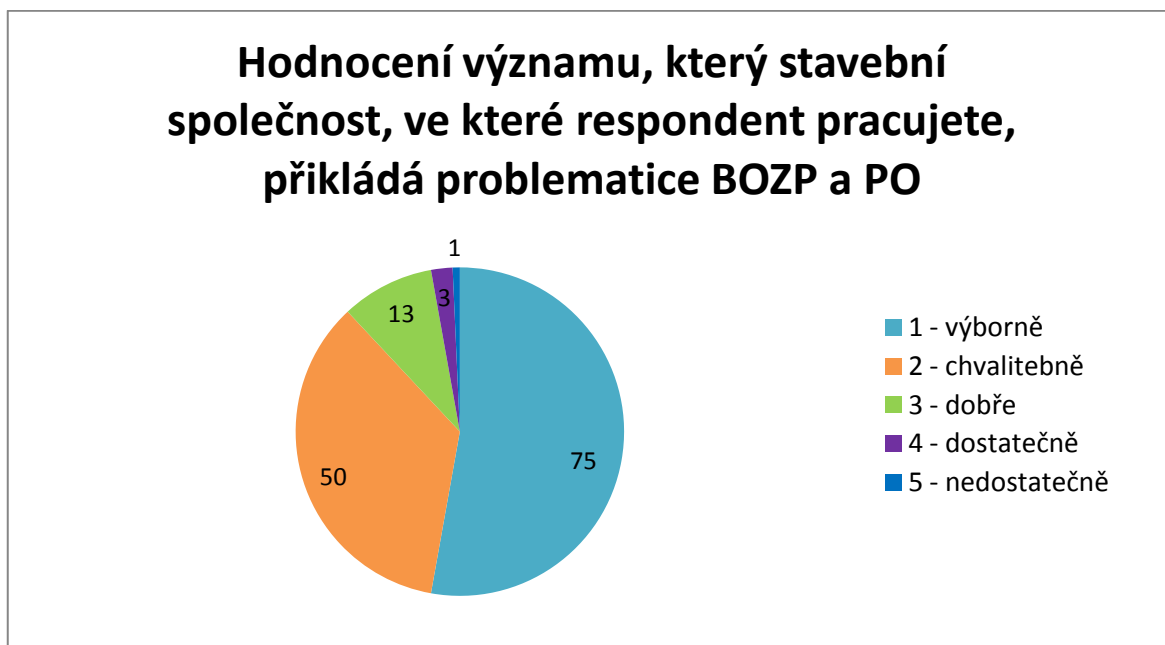
Obrázek č. 14: Periodická školení BOZP a PO

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Respondenti byli při hodnocení významu, který stavební společnost, ve které pracují, přikládá problematice BOZP a PO, vyzváni, aby tento význam ohodnotili pomocí známek jako ve škole. Koláčový graf na obrázku číslo 15 graficky znázorňuje jednotlivé odpovědi. Známkou 1 – tedy výborně ohodnotilo společnost 75 respondentů, což představuje 52,82 % z celkového počtu dotázaných. Známkou chvalitebně dalo stavební společnosti, pro kterou pracují 50 osob (35,21 %), známkou 3 - dobře 13 (9,15 %) a známkou 4 – dostatečně ohodnotili společnost 3 respondenti (2,11 %). Známkou nedostatečně ohodnotil stavební společnost, pro kterou pracuje jeden respondent. Dvě osoby tuto otázku nezodpověděly. V průměru hodnotili respondenti význam, který stavební společnost, ve které pracují, přikládá problematice BOZP a PO, známkou 1,63 a medián odpovídá hodnocení známkou 1 tedy výborně. Hodnocení významu, který přikládá společnost Fastav Praha spol. s r.o., BOZP a PO, bylo hodnoceno zaměstnanci v průměru známkou 1,6 a medián opět odpovídá známce 1 - výborně.

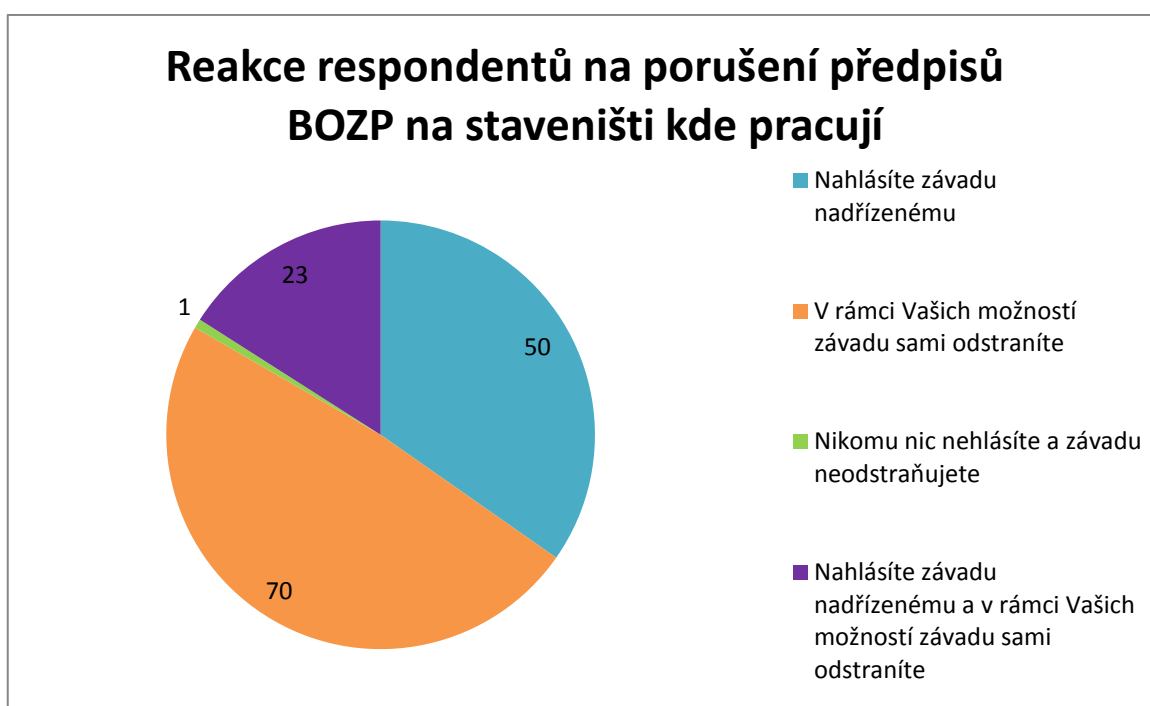
Obrázek č. 15: Hodnocení významu, který přikládá společnost problematice BOZP a PO

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Obrázek č. 16 zobrazuje grafické znázornění odpovědí na otázku, jak by respondenti reagovali, kdyby si povšimli porušení předpisů BOZP na staveništi kde pracují. Z nabízených možností 70 osob (48,61 % respondentů) zvolilo odpověď, že v rámci svých možností sami závadu odstraní. Druhou nejčastější odpovědí bylo nahlášení závady nadřízenému, tuto odpověď zvolilo 50 respondentů (34,72 %). 23 dotázaných (15,97 %) zvolilo kombinaci odpovědí nahlášení závady nadřízenému a v rámci Vašich možností závadu sami odstraní. Pouze jeden respondent uvedl, že nikomu nic nehlásí a závadu neodstraňuje. Tato otázka měla zjistit postoje respondentů k řešení závad. V reálné situaci by zajisté záleželo na tom, o jaké porušení předpisů se jedná. Některé závady vyžadují neprodlené řešení a samozřejmě záleží i na pracovním zařazení respondenta, zda má oprávnění tyto závady řešit či ne. Obecným postupem by mělo být nahlášení závady vedoucímu pracovníkovi, který by měl o této neshodě vyhotovit záznam.

Obrázek č. 16: Porušení předpisů na staveništi

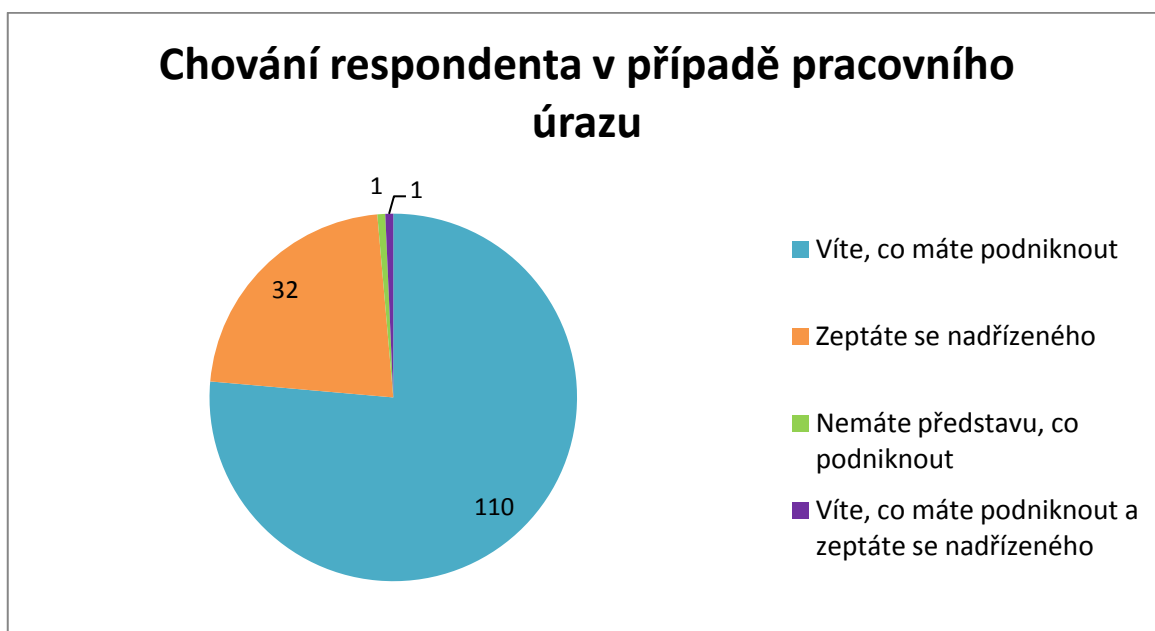

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Obrázek č. 17 znázorňuje rozložení odpovědí respondentů na jejich chování v případě, že by se jim stal pracovní úraz. Celkem odpovědělo 110 respondentů (76,39 %), že ví, co má podniknout. 32 osob (22,22 %) uvedlo, že se zeptá nadřízeného. Jeden respondent uvedl, že ví, co má podniknout a zároveň že se zeptá nadřízeného. A jeden dotazovaný uvedl, že nemá představu, co podniknout. Tato otázka zkoumala domnělé chování respondentů v případě úrazu. Otázkou však zůstává, jak by se respondenti v případě reálného úrazu opravdu zachovali a tedy, zda by skutečně věděli, co mají podniknout. Obecným postupem je nahlášení úrazu zaměstnavateli, který o něm vyhotoví záznam do knihy úrazů. Evidence těchto údajů by měla obsahovat všechny patřičné údaje potřebné k sepsání záznamu o úrazu. V případě, že tento úraz vyžaduje pracovní neschopnost delší než 3 kalendářní dny nebo dojde-li k úmrtí, tak sepiše záznam o úrazu, a to nejpozději do pěti pracovních dnů. Jedno vyhotovení záznamu o úrazu předá zaměstnavatel postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům. Zaměstnavatel je také povinen ohlásit tento pracovní úraz a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím jak je uvedeno v příslušném nařízení vlády.⁸¹

Obrázek č. 17: Pracovní úraz

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

⁸¹ ČERMÁK, Jaroslav. *Bezpečnost práce : Aktualizované okruhy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Praha : EUROUNION, 2008. 710 s. ISBN 978-80-7317-071-4.

Pro hodnocení vlivu na úrazovost ve stavebnictví bylo vybráno 12 faktorů – únava, nedostatečné proškolení, stereotyp a rutina práce, alkohol na pracovišti, nedostatečná kontrola nadřízenými, nedostatek času – krátké termíny na práci, neznalost pracoviště, nepoužívání OOPP, neznalost předpisů BOZP a PO, nepořádek na pracovišti, nelegální práce a nesoustředění, přecenění vlastních schopností. Tyto faktory mohli respondenti ohodnotit podle síly vlivu na úrazovost na pětibodové škále, a to od žádného vlivu po vliv zásadní. Jako třináctý faktor mohli respondenti napsat jiný neuvedený faktor a také ohodnotit jeho vliv na úrazovost ve stavebnictví. Jiné faktory uvedlo 11 osob. Jako zásadní uvedli dva respondenti podcenění rizik. Vliv zdravotního stavu, byl také hodnocen jedním z dotázaných jako zásadní na úrazovost ve stavebnictví. Mezi jinými faktory, které byly také hodnoceny, jako zásadní se dále objevila nedostatečná koordinace prací, troufalost, nezaplacené faktury a stres - šikana. Velký vliv na úrazovost respondenti uvedli u počasí, inteligence, neodborného zacházení s pracovními pomůckami – odstraňování ochranných krytů pro lepší manipulaci a zaměstnávání pracovníků cizích národností, bez pudu sebezáchovy.

Hodnocení vlivu únavy na úrazovost ve stavebnictví je zobrazené na obrázku č. 18. Nejvíce respondentů (56 osob, 39,16 %) se domnívá, že únava má velký vliv na úrazovost ve stavebnictví. 36 osob (25,17 %) uvedlo, že únava má vliv střední a 33 osob (23,08 %), že tento vliv je zásadní. 10,49 procent (15 respondentů) hodnotí vliv únavy na úrazovost ve stavebnictví jako malý a jedna osoba nepřikládá únavě vliv žádný. Jeden respondent se k této otázce nevyjádřil.

Obrázek č. 18: Únava – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Z obrázku č. 19 je patrné, že nedostatečné proškolení ohodnotilo 52 respondentů (36,36 %) jako střední z hlediska vlivu na úrazovost ve stavebnictví. Malý vliv přisoudilo nedostatečnému proškolení 49 osob (34,27 %). 18 osob (12,59 %) uvedlo, že nedostatečné proškolení má vliv velký a patnáct respondentů (10,49 %) se domnívá, že má nedostatečné proškolení vliv na úrazovost zásadní. Jako bez vlivu vnímá nedostatečné proškolení na úrazovost ve stavebnictví devět osob (6,29 %). Jeden respondent se k této otázce nevyjádřil.

Obrázek č. 19: Nedostatečné proškolení – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Obrázek č. 20 znázorňuje hodnocení respondentů faktoru stereotypu a rutiny práce na úrazovost. Nejvíce respondentů (62 osob, 43,37 %) uvedlo, že se jedná o faktor se středním vlivem na úrazovost ve stavebnictví. Malým vlivem ohodnotilo stereotyp a rutinu 34 dotázaných (23,78 %). Velkým vliv tomuto faktoru přisoudilo 26 osob (18,18 %) a zásadní 12 (8,39 %). Devět respondentů (6,29 %) vnímá stereotyp a rutinu jako bez vlivu na úrazovost ve stavebnictví. Jeden respondent se k této otázce nevyjádřil.

Obrázek č. 20: Stereotyp a rutina práce – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Z hlediska hodnocení vlivu alkoholu na pracovišti na úrazovost ve stavebnictví (obrázek č. 21) byly odpovědi respondentů poměrně jednoznačné. 92 osob, tedy 63,89 procent dotázaných, se domnívá, že alkohol má zásadní vliv na úrazovost ve stavebnictví. Velký vliv alkoholu na úrazovost přisuzuje 25 osob (17,36 procent). Střední vliv vyplnilo v dotazníku 12 osob (přibližně 8,33 %). Devět respondentů (6,25 %) vnímá alkohol jako faktor s malým vlivem na úrazovost ve stavebnictví a šest osob (4,17 %) nepřisuzuje alkoholu vliv žádný.

Obrázek č. 21: Alkohol na pracovišti – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Nedostatečnou kontrolu ohodnotilo 50 dotázaných (34,97 %) jako faktor s malým vlivem na úrazovost ve stavebnictví. Vliv tohoto faktoru jako střední ohodnotilo 40 respondentů (27,97 %) a jako velký jej vnímá 29 osob (20,28 %). 15 dotázaných (10,49 %) přisuzuje nedostatečné kontrole vliv zásadní a pravý opak, tedy, že nedostatečná kontrola nemá žádný vliv na úrazovost, vyplnilo do dotazníku 9 osob (6,29 %). Jeden respondent se k této otázce nevyjádřil. Hodnocení tohoto faktoru je graficky znázorněno na obrázku č. 22.

Obrázek č. 22: Nedostatečná kontrola nadřízenými – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Nedostatek času – krátké termíny na práci hodnotilo nejvíce respondentů (55 osob, 38,46 %) jako faktor se středním vlivem na úrazovost ve stavebnictví (obrázek č. 23). Velkým vlivem ohodnotilo tento faktor 50 dotázaných (34,97 %). Zásadní vliv nedostatku času a krátkým termínům na práci přisoudilo 20 osob (13,99 %). 17 respondentů (11,89 %) vnímá tento faktor, jako faktor s malým vlivem na úrazovost ve stavebnictví. Jeden respondent (0,7 %) se domnívá, že na úrazovost ve stavebnictví nemá nedostatek času a krátké termíny na práci žádný vliv a jedna osoba se k této otázce nevyjádřila.

Obrázek č. 23: Nedostatek času (krátké termíny na práci) – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Na obrázku č. 24 jsou zobrazeny odpovědi respondentů na vliv neznalosti pracoviště na úrazovost. Malý vliv neznalosti pracoviště na úrazovost ve stavebnictví uvedlo 52 osob (36,36 %). 48 respondentů (33,57 %) přisoudilo neznalosti pracoviště střední vliv. Velkým vlivem na úrazovost hodnotí neznalost pracoviště 19 osob (13,29 %) a 13 dotazovaných (9,09 %) ji vnímá jako zásadní. 11 osob (7,69 %) nepřisuzuje neznalosti pracoviště žádný vliv a jeden respondent se k této otázce nevyjádřil.

Obrázek č. 24: Neznalost pracoviště – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracován dotazníkového šetření

Nepoužívání ochranných osobních pracovních pomůcek ohodnotilo 49 dotázaných (34,51 %) jako faktor se středním vlivem na úrazovost ve stavebnictví (na obrázku č. 25 zelená výseč). Vliv tohoto faktoru jako velký ohodnotilo 38 respondentů (26,76 %) a jako malý jej vnímá 26 osob (18,31 %). 22 dotázaných (15,49 %) přisuzuje nepoužívání OOPP vliv zásadní a pravý opak, tedy, že nepoužívání OOPP nemá žádný vliv na úrazovost, vyplnilo do dotazníku 7 osob (4,93 %). Dva respondenti se k této otázce nevyjádřili.

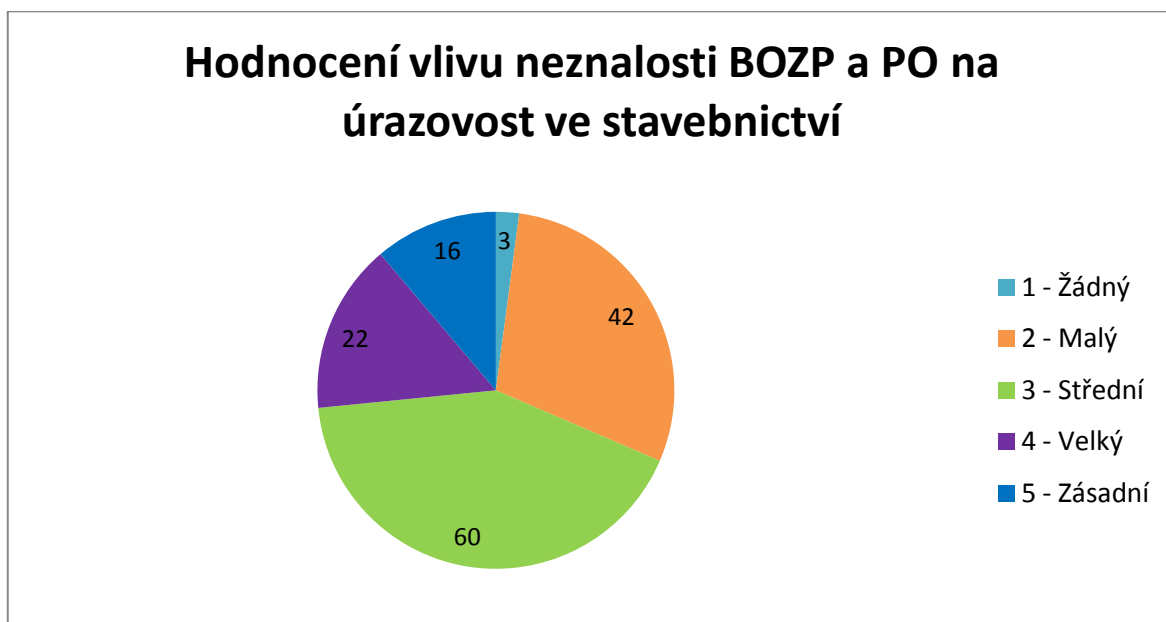
Obrázek č. 25: Nepoužívání OOPP – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Z hlediska hodnocení vlivu neznalosti BOZP a PO na úrazovost ve stavebnictví se nejvíce osob přiklonilo k variantě, že má vliv střední. Takto vyplnilo dotazník 60 osob, což představuje přibližně 41,96 procent dotázaných, kteří se k této otázce vyjádřili. 42 respondentů (29,37 %) se domnívá, že neznalost BOZP a PO má malý vliv na úrazovost ve stavebnictví. Velký vliv tomuto faktoru na úrazovost přisuzuje 22 osob (15,38 procent). 16 dotázaných (11,19 %) vnímá neznalost BOZP a PO jako faktor se zásadním vlivem na úrazovost ve stavebnictví a tři respondenti (2,1 %) nepřisuzují neznalosti BOZP a PO žádný vliv. A jeden respondent se k této otázce nevyjádřil. Výše uvedené je graficky znázorněno na obrázku č. 26.

Obrázek č. 26: Neznalost BOZP a PO – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Při hodnocení vlivu nepořádku na pracovišti na úrazovost ve stavebnictví se 65 osob (45,45 %) přiklonilo k variantě, že tento faktor má vliv velký (fialová výseč na obrázku číslo 27). Zásadní vliv na úrazovost ve stavebnictví upřednostnilo 32 respondentů (22,38 %). Stejný počet osob vnímá nepořádek na pracovišti se středním vlivem na úrazovost. 11 respondentů (7,69 %) hodnotí tento faktor jako malý a tři osoby (2,1 %) vnímají nepořádek jako faktor bez vlivu na úrazovost ve stavebnictví. Jeden respondent se k této otázce opět nevyjádřil.

Obrázek č. 27: Nepořádek na pracovišti – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Hodnocení vlivu nelegální práce na úrazovost ve stavebnictví bylo velmi zajímavé. 39 osob (27,46 %) se shodně vyjádřilo, že nelegální práce nemá na úrazovost ve stavebnictví žádný vliv. Stejný počet respondentů uvedl, že má vliv malý. Jako střední ohodnotilo vliv nelegální práce na úrazovost 24 osob (16,9 %). 20 dotázaných (14,08 %) ohodnotilo vliv tohoto faktoru na úrazovost jako velký a stejný počet osob jako zásadní. Z těchto výsledků je patrné, že pouhých 28 % respondentů se domnívá, že nelegální práce má zásadní či velký vliv na úrazovost ve stavebnictví. Grafické znázornění je na obrázku 28. A dva respondenti se k této otázce se nevyjádřili.

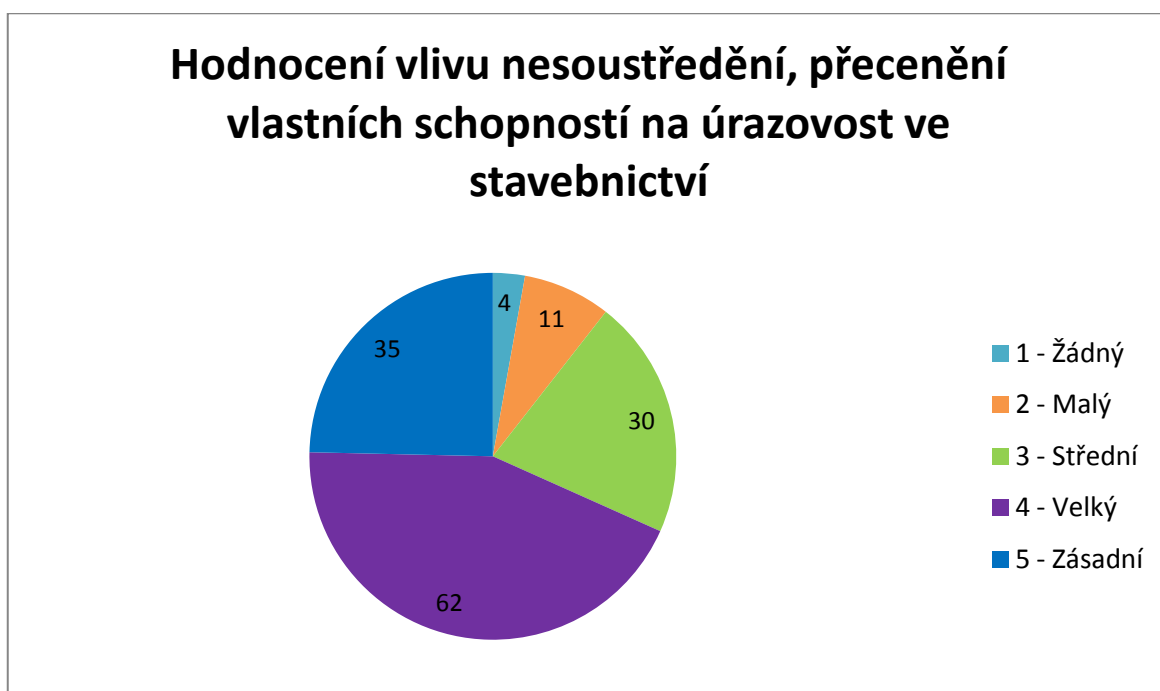
Obrázek č. 28: Nelegální práce – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Vliv nesoustředění, přecenění vlastních schopností má podle hodnocení 62 osob (43,66 %, fialová výseč na obrázku č. 29) velký vliv na úrazovost ve stavebnictví. Jako zásadní hodnotí tento faktor 35 osob, které představují necelých 24,65 procent dotazovaných. Vliv nesoustředění, přecenění vlastních schopností hodnotí jako střední 30 respondentů (21,13 %). 11 dotázaných (7,75 %) uvedlo vliv tohoto faktoru na úrazovost jako malý. Bez vlivu na úrazovost vnímají nesoustředění a přecenění vlastních schopností 4 osoby, které představují 2,82 %. A dva dotázaní tuto otázku nezodpověděli.

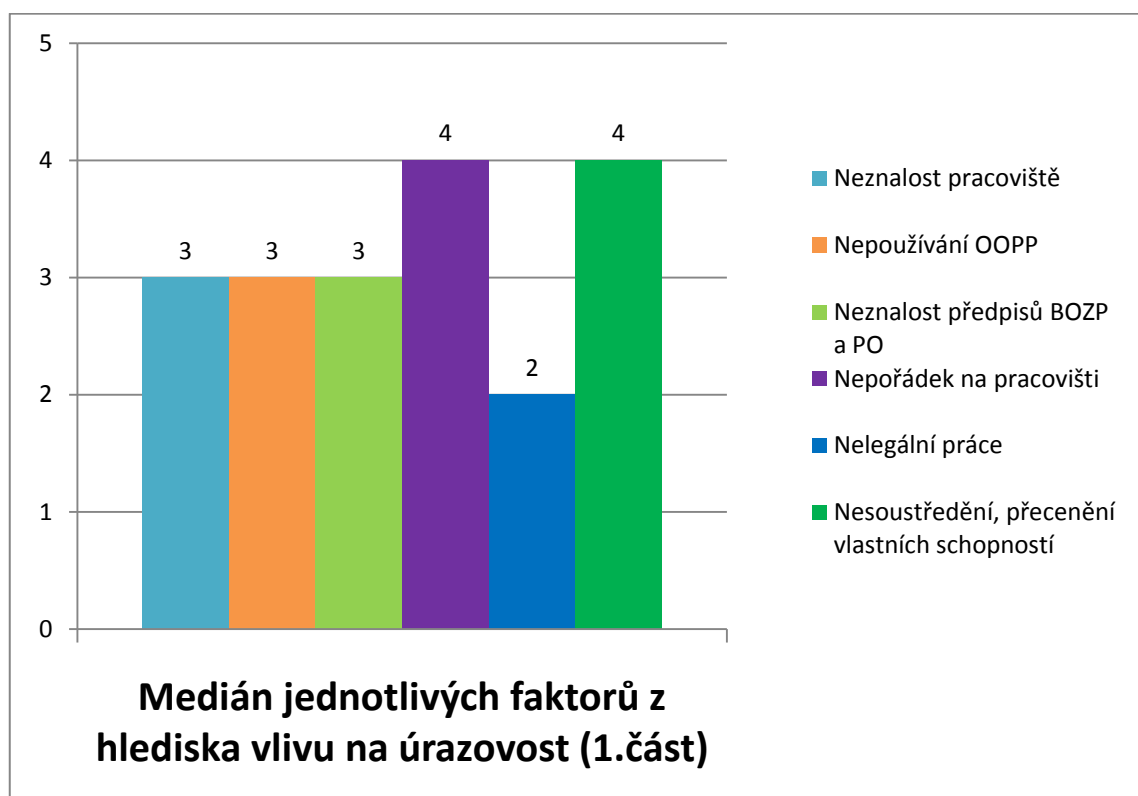
Obrázek č. 29: Nesoustředění, přecenění vlastních schopností – vliv na úrazovost

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Na základě zjištěných odpovědí od respondentů na sílu vlivu faktorů na úrazovost ve stavebnictví byly vypočítány jednotlivé mediány pro tyto faktory a uspořádány do dvou grafů. Na obrázku č. 30 je zobrazeno prvních 6 faktorů. Malý vliv na úrazovost byl u nelegální práce. Mediány neznalost pracoviště, nepoužívání OOPP a neznalosti předpisů BOZP a PO získaly shodnou hodnotu 3, tedy střední vliv na úrazovost ve stavebnictví. Velký vliv na úrazovost z hodnocených faktorů mají mediány nepořádku na pracovišti a nesoustředění - přecenění vlastních schopností.

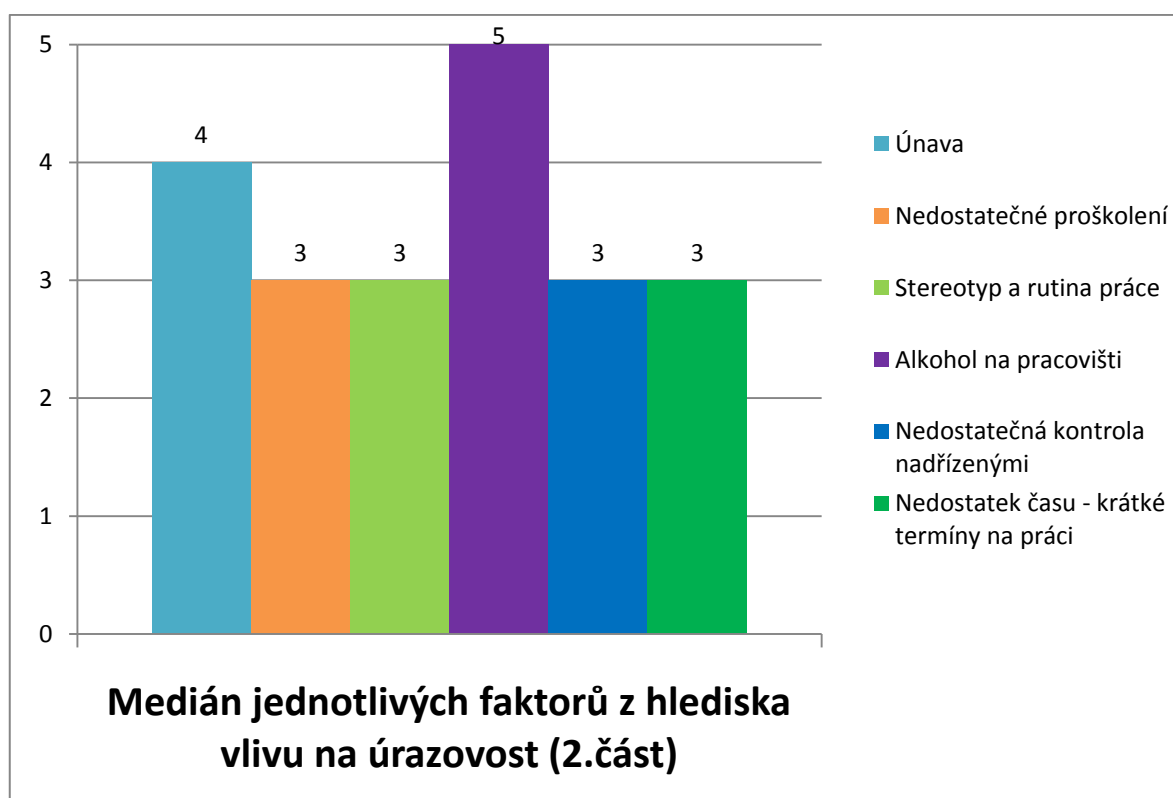
Obrázek č. 30: Vliv na úrazovost – medián 1. část

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Na obrázku č. 31 jsou zobrazeny hodnoty zbývajících šesti mediánů respondenty hodnocených faktorů z hlediska vlivu na úrazovost ve stavebnictví. Mediány nedostatečného proškolení, stereotypu a rutiny práce, nedostatečné kontroly nadřízenými a nedostatek času – krátké termíny na práci obdržely stejnou hodnotu – tedy střední vliv na úrazovost ve stavebnictví. 50%-ní kvantil faktoru únava měl hodnotu 4, tedy velký vliv na úrazovost. Medián alkoholu na pracovišti je roven hodnotě 5, tedy zásadnímu vlivu na úrazovost ve stavebnictví.

Obrázek č. 31: Vliv na úrazovost - medián 2. část

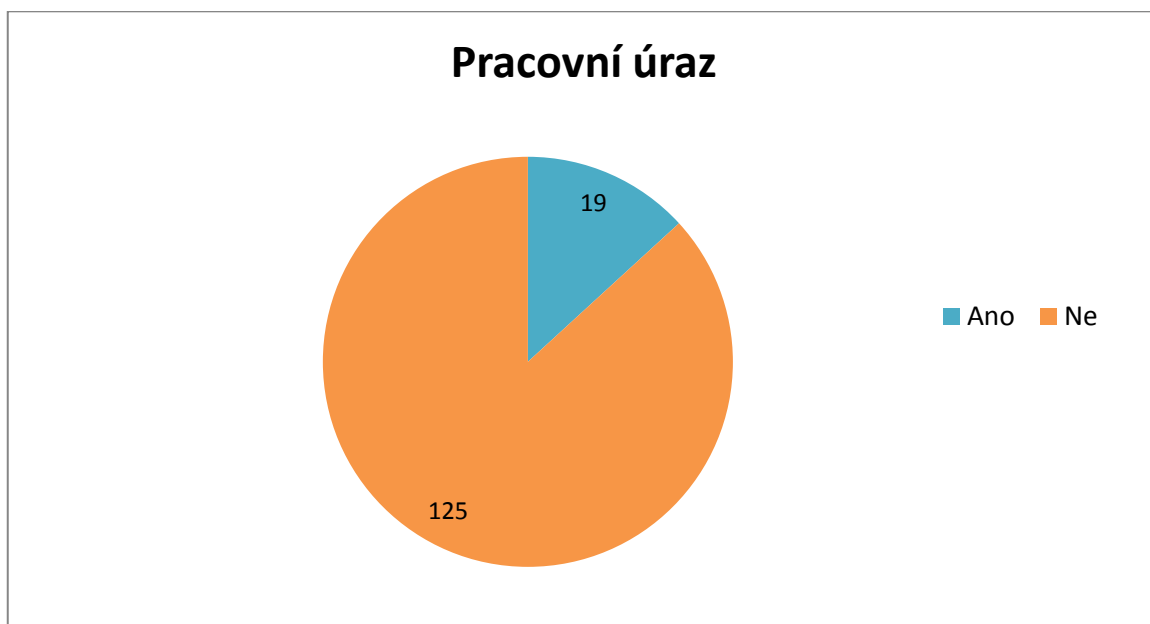

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

V dotazníku uvedlo 19 osob (13,19 %), že se jim při provádění práce v posledních deseti letech stal pracovní úraz a 125 osob (86,81 %), že se jim pracovní úraz nestal. Grafické znázornění je na obrázku č. 32. Respondenti, kterým se stal pracovní úraz nejčastěji (4 respondenti) uvedli výron (vyvrknutí) kotníku, dva respondenti uvedli zlomeninu prstu a další dva hřebík v noze. Mezi lehčími úrazy se objevila tržná rána a říznutí. Taktéž po jedné odpovědi se ve výsledcích objevil pád palety na nohu, roztržitá pata, zlomená klíční kost, úraz ruky při pádu na lešení, pád z výšky, propadnutí lešením a jeden respondent pracovní úraz neuvedl. Úsměvnou odpovědí byl otlak paty z nových pracovních bot, kterou uvedl jeden dotazovaný.

Obrázek č. 32: Pracovní úraz 1. část

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Z 19 ti osob, které uvedly, že se jim stal pracovní úraz, nahlásilo tuto skutečnost 15 (83 %), 3 nenahlásily a jedna osoba tuto otázku nezodpověděla (viz obrázek 33)

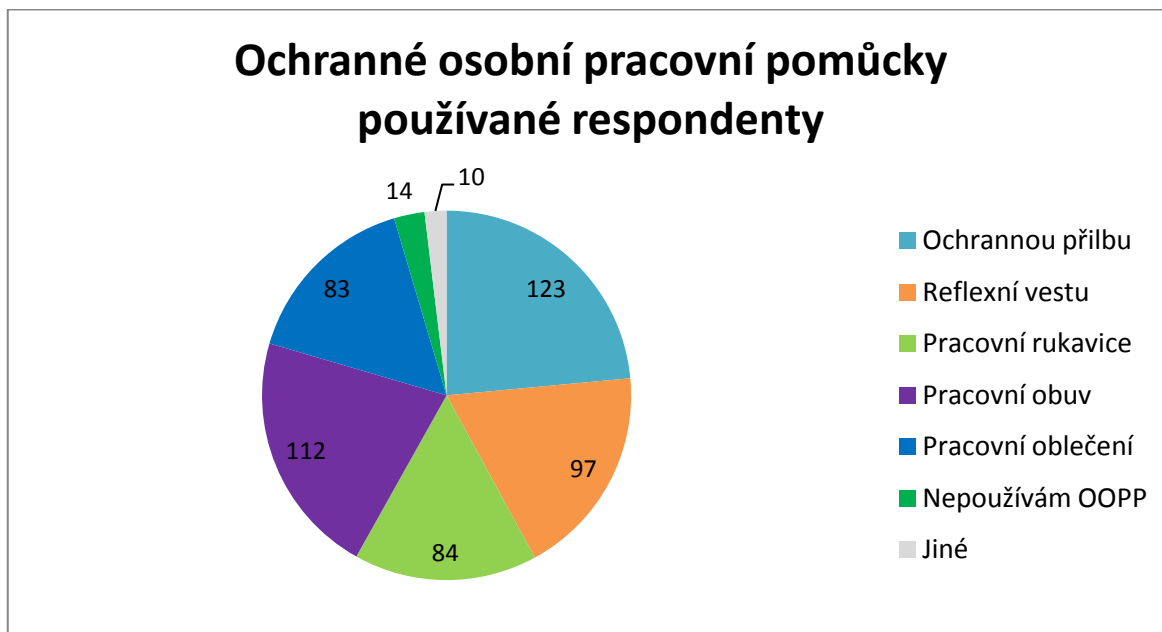
Obrázek č. 33: Pracovní úraz 2. část

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Obrázek č. 34 zobrazuje osobní ochranné pracovní pomůcky, které respondenti uvedli, že používají. Celkem odpověď uvedlo 143 ze 144 dotázaných. Nejčastější odpověď byla ochranná přilba, kterou uvedlo 123 osob (86,01 %). Druhá nejčastější byla pracovní obuv se 112 ti odpověďmi (78,32 %). Dále reflexní vesta, kterou uvedlo 97 osob (67,83 %). Pracovní rukavice používá 84 osob (58,74 %) a pracovní oblečení 83 (58,04 %). Osobní ochranné pracovní pomůcky uvedlo 14 osob (9,79 %), že nepoužívá. Jiné OOPP využívá 10 osob (6,99 %). Mezi nimi se objevily sedmkrát ochranné brýle, dvakrát úvaz pro práci ve výškách a jednou ochranný štít.

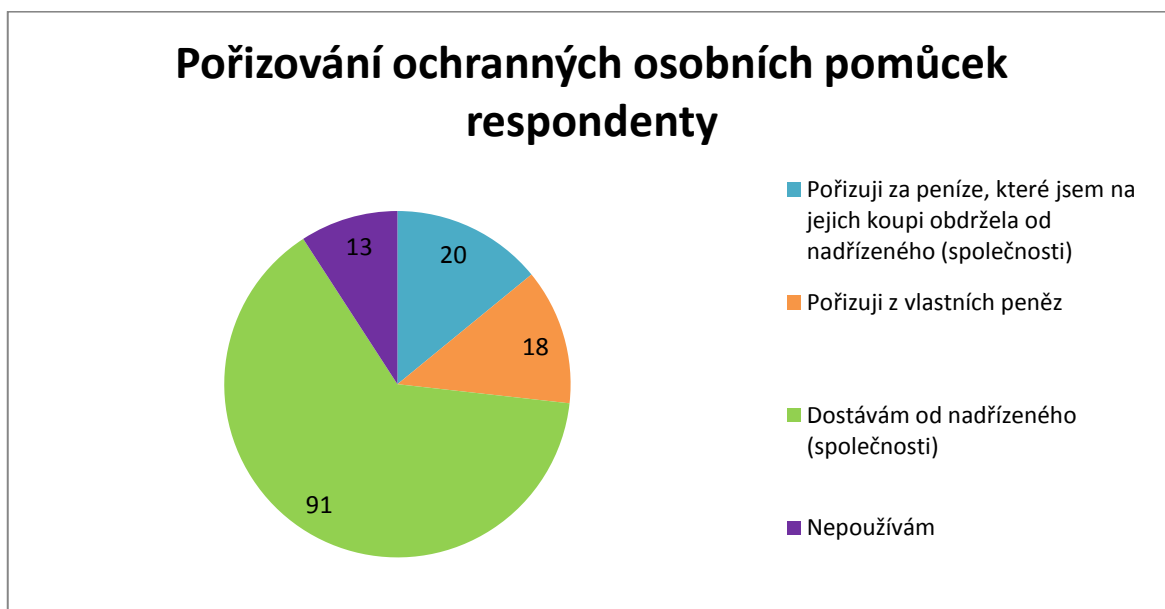
Obrázek č. 34: Osobní ochranné pracovní pomůcky

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Ochranné osobní pracovní pomůcky si 20 osob (14,08 %) pořizuje za peníze, které na jejich koupi obdrželo od nadřízeného (společnosti). 18 respondentů (necelých 12,68 %) uvedlo, že si OOPP pořizují z vlastních peněz. Nejčastěji dotazovaní odpovídali, že ochranné osobní pracovní pomůcky dostávají od nadřízeného (společnosti). Tuto odpověď napsalo do dotazníku celkem 91 osob, což představuje 64,08 % všech dotázaných. 13 respondentů (9,15 %) uvedlo, že OOPP nepoužívá a dva respondenti neuvedli, jakým způsobem si pořizují ochranné osobní pracovní pomůcky. To jakým způsobem si respondenti pořizují OOPP je graficky znázorněno na obrázku č. 35. Ze zákona vyplývá povinnost zaměstnavatele zabezpečit zaměstnanci potřebné OOPP, a to bez náhrady financí, které na jejich pořízení vynaložil. Stejně tak nemůže dát zaměstnanci peníze na jejich koupi. Zaměstnavatel také musí dohlížet, že zaměstnanec tyto OOPP používá. A pro zaměstnance tak vyplývá povinnost tyto pracovní pomůcky užívat. Veškeré náklady spojené se zajišťováním BOZP tedy hradí zaměstnavatel.

Obrázek č. 35: Pořizování OOPP

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Ohodnocení situace, kdy se na staveništi požívá alkohol, se zúčastnilo 141 dotázaných z celkového počtu 144. Nejčastější odpověď byla, že to není v pořádku a alkoholické nápoje se nesmí požívat na staveništi ani po pracovní době (fialová výseč na obrázku č. 36). Tuto odpověď zvolilo 117 osob (82,98 %). Je to v pořádku pouze po skončení pracovní doby vyplnilo v dotazníku 21 osob (14,89 %). Odpověď je to v pořádku, když s požíváním alkoholických nápojů souhlasí nadřízený, uvedly 3 osoby (2,13 %). Možnost, že je to v pořádku si nevybral nikdo.

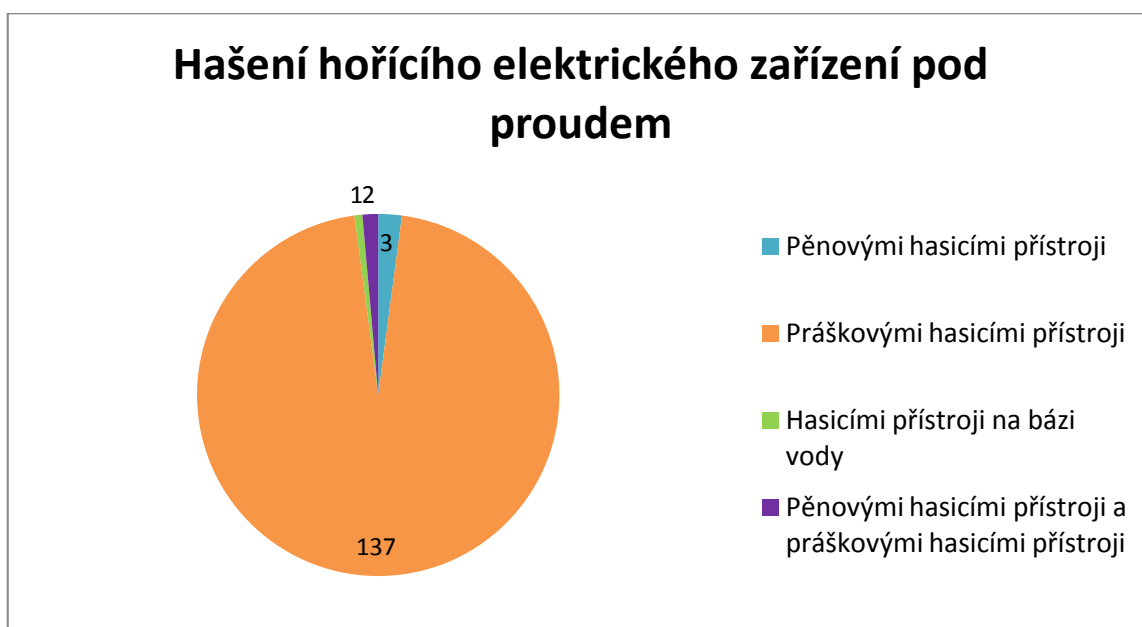
Obrázek č. 36: Alkohol na pracovišti

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

K hašení hořícího elektrického zařízení pod proudem by podle uvedených odpovědí nejčastěji vybrali respondenti z nabízených možností práškový hasicí přístroj. Celkem takto odpovědělo 137 osob (95,8 %). 3 osoby uvedly pěnové hasicí přístroje (2,1 %) a dvě osoby uvedly jak pěnové, tak práškové hasicí přístroje (1,4 %). Jeden respondent uvedl, že je možné hasit hořící elektrické zařízení pod proudem hasicími přístroji na bázi vody a jeden dotazovaný odpověď neuvedl. Grafické znázornění pomocí koláčového grafu je na obrázku č. 37.

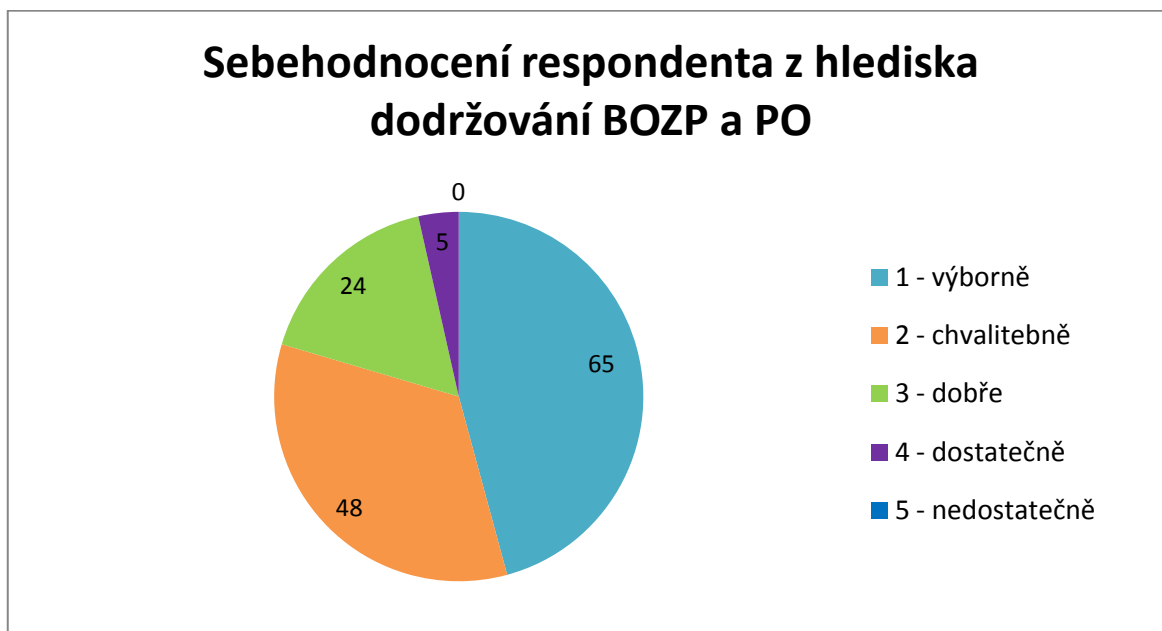
Obrázek č. 37: Hasicí přístroje

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

Respondenti byli vyzváni, aby sami sebe ohodnotili z hlediska dodržování BOZP a PO, a to pomocí známek jako ve škole. Na obrázku č. 38 jsou graficky znázorněny jednotlivé odpovědi. Známkou 1 - výborně se ohodnotilo 65 respondentů, což představuje téměř 45,77 % z celkového počtu dotázaných. Známkou chvalitebně sama sebe ohodnotilo 48 osob (33,8 %). Známkou dobře si dalo 24 respondentů (16,9 %) a čtyřku 5 osob (3,52 %). Nedostatečně sám sebe nikdo neohodnotil a dvě osoby tuto otázku nezodpověděly. Střední hodnota toho, jak sami sebe respondenti hodnotili z hlediska dodržování BOZP a PO je 2 – tedy chvalitebně.

Obrázek č. 38: Sebehodnocení BOZP a PO

Zdroj: vlastní zpracování dotazníkového šetření

V prostoru pro případné připomínky k dotazníku či problematice BOZP a PO se objevily zajímavé názory. Jeden z respondentů uvedl: „*Problematice BOZP musí věnovat pozornost vedoucí pracovník a vždy a neustále kontrolovat zejména nebezpečná místa: výšky, plyn a elektro!*“ S tímto názorem mi nezbývá než souhlasit, vedoucí pracovník by opravdu měl věnovat zvýšenou pozornost těmto velmi problematickým faktorům, neboť statistiky potvrzují, že nejčastější velmi těžké úrazy jsou právě spojeny s pádem pracovníka z výšky. Zároveň však by neměl zapomínat věnovat pozornost i jiným faktorům. Důležité také je, aby i sami zaměstnanci se aktivně zapojili do řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Dalším názor, který se vztahoval k existenci bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochraně vyjádřil respondent následovně: „*Pokud by neexistovaly, bylo by na stavbách mnohem hůře.*“

„*Dodržování BOZP nelze podle mě vyřešit milionem vyhlášek, zákazů, příkazů a jinými nařízeními – jinak přes množství nařízení a omezení se bude pracovník na místo práce dostávat půl dne a bude mít s hlídáním a dodržováním nařízení tolik starostí, že na samotnou práci mu zbyde minimum času. Ve většině případů by stačilo, aby člověk používal hlavu a u práce aspoň minimálně přemýšlel a nedělal kraviny.*“ Tento názor mluví sám za sebe a autorka se domnívá, že shodný názor má asi více pracovníků ve stavebnictví.

Jeden respondent, který se zúčastnil tohoto dotazníkového šetření a který má zároveň 48 let praxe ve stavebnictví v prostoru pro připomínky uvedl „*Dnes je mou hlavní náplní kancelářská práce, ale při funkcích stavbyvedoucí, ved. střediska, ředitel závodu a řed. podniku v min. století dodržování pravidel BOZ patřilo vždy k mým základním povinnostem v provozu. Případ závalu na tunelu Blanka ukazuje na naprostou neúctu některých současných provozářů k otázkám BOZ. Mám např. na mysli případ nočního tunelování a dalšího provozu bez mistra nebo inženýra či investora.*“ Názorem z takzvaného opačného soudku bylo: „*Je to kolikrát buzerace.*“

Zajímavostí je, že se tohoto dotazníkového šetření překvapivě zúčastnilo několik osob odborně způsobilých v BOZP a PO.

7.3.2 Analýza kvalitativních znaků

Tato kapitola je věnována testování statistických hypotéz. Z vlastního výzkumu byly získány data kvantitativního charakteru, ale hodnoty, kterých tyto veličiny nabývaly, jsou kvalitativní. Proto bylo k otestování nezávislosti mezi těmito znaky využito analýzy kvalitativních znaků. K tomuto testování bylo využito softwarového programu STATISTICA verze 9 v českém jazyce. Existence závislosti mezi kvalitativními znaky byla ověřována pomocí Pearsonova chí-kvadrát testu a síla závislosti byla zjišťována pomocí koeficientu kontingence. Pro použití chí-kvadrát testu v případě kontingenčních tabulek je nutné, aby byla splněna podmínka, že žádná z teoretických četností není menší než 1 a zároveň, že teoretické (očekávané) četnosti menší než 5 tvoří maximálně 20 %. Tato podmínka nebyla v řadě případů automaticky splněna, a proto bylo nutné dodatečně sloučit sousední sloupce či řádky logicky slučitelné, a to až do doby, kdy tato podmínka již splněna byla. Hladina významnosti byla dopředu stanovena jako $\alpha=0,05$.

Pro lepší přehlednost je jedna z identifikovaných závislostí mezi kvalitativními znaky uvedena podrobněji v tabulce č. 2. Modrá část této tabulky zobrazuje jednotlivé pozorované četnosti vztahující se k roku narození respondenta a k jeho hodnocení vlivu stereotypu a rutiny práce na úrazovost ve stavebnictví. Oranžová část zobrazuje četnosti očekávané. Žádná z těchto teoretických četností není menší než jedna a zároveň je splněna i podmínka, že hodnoty menší než pět nepřesahují 20 % a je tedy možné použít Pearsonův chí-kvadrát test. Zelená část tabulky obsahuje již tento test vypočtený. Pro posouzení závislosti mezi zkoumanými znaky je důležitá vypočtená hladina významnosti p , která je nižší než na začátku stanovená hladina významnosti $\alpha=0,05$. Je tedy možné na stanovené hladině významnosti zamítnout nulovou hypotézu a přijmout hypotézu alternativní a tedy, že existuje statisticky významná závislost mezi zkoumaným rokem narození pracovníka ve stavebnictví a mezi hodnocením vlivu stereotypu a rutiny práce ve stavebnictví. Sílu této závislosti hodnotí autorka jako malou, a to na základě vypočteného koeficientu kontingence, který je také uveden v zelené části tabulky č. 2.

Tabulka č. 2: Rok narození a hodnocení vlivu stereotypu a rutiny práce na úrazovost ve stavebnictví

Kontingenční tabulka: Pozorované četnosti

Vliv stereotypu a rutiny práce na úrazovost ve stavebnictví

<u>Rok narození</u>	Žádný vliv	Malý vliv	Střední vliv	Velký vliv	Zásadní vliv	Řádkové součty
1932 - 1960	1	9	25	13	7	55
1961 - 1989	8	26	35	12	4	85
Celkem	9	35	60	25	11	140

Kontingenční tabulka: Očekávané četnosti

Vliv stereotypu a rutiny práce na úrazovost ve stavebnictví

<u>Rok narození</u>	Žádný vliv	Malý vliv	Střední vliv	Velký vliv	Zásadní vliv	Řádkové součty
1932 - 1960	3,535714	13,75000	23,57143	9,82143	4,32143	55,0000
1961 - 1989	5,464286	21,25000	36,42857	15,17857	6,67857	85,0000
Celkem	9,000000	35,00000	60,00000	25,00000	11,00000	140,0000

Statistické testování závislosti mezi rokem narození a hodnocením vlivu stereotypu a rutiny práce na úrazovost ve stavebnictví

<u>Statistika</u>	Chí-kvadrát	sv	p
Pearsonův chí-kvadrát	10,26942	df=4	p=,03613
Kontingenční koeficient	,2614193		

Zdroj: vlastní zpracování analýzy kvalitativních znaků

Z tabulky č. 3 je vidět, že vypočtená hladina významnosti p je výrazně nižší než stanovená hladina významnosti $\alpha=0,05$. Na základě toho byla přijata alternativní hypotéza, která říká, že existuje významná závislost mezi dosaženým nejvyšším vzděláním pracovníků ve stavebnictví a hodnocením vlivu nedostatečného proškolení na úrazovost ve stavebnictví. Síla této závislosti je dána hodnotou kontingenčního koeficientu a je hodnocena jako střední.

Tabulka č. 3: Vzdělání a hodnocení vlivu nedostatečného proškolení na úrazovost ve stavebnictví

<u>Statistika</u>	<u>Statistické testování závislosti mezi vzděláním a hodnocením vlivu nedostatečného proškolení na úrazovost ve stavebnictví</u>		
	Chí-kvadrát	sv	p
Pearsonův chí-kvadrát	26,96186	df=4	p=,00002
Kontingenční koeficient	,3994667		

Zdroj: vlastní zpracování analýzy kvalitativních znaků

Další identifikovanou závislostí byla délka práce pracovníků ve stavebnictví a hodnocení vlivu nedostatečné kontroly nadřízenými na úrazovost ve stavebnictví. Síla této závislosti byla ohodnocena jako malá na základě kontingenčního koeficientu v tabulce č. 4. Přijetí alternativní hypotézy bylo velmi těsné, neboť vypočtená hladina významnosti p má hodnotu 0,04956 a je tedy jen o málo menší než hladina významnosti α .

Tabulka č. 4: Délka práce ve stavebnictví a hodnocení vlivu nedostatečné kontroly nadřízenými na úrazovost ve stavebnictví

<u>Statistika</u>	<u>Statistické testování závislosti mezi délkou práce ve stavebnictví a hodnocením vlivu nedostatečné kontroly nadřízenými na úrazovost ve stavebnictví</u>		
	Chí-kvadrát	sv	p
Pearsonův chí-kvadrát	9,509487	df=4	p=,04956
Kontingenční koeficient	,2513603		

Zdroj: vlastní zpracování analýzy kvalitativních znaků

Na základě hodnot uvedených v tabulce č. 5, byla zamítnuta nulová hypotéza, která tvrdila, že neexistuje závislost mezi národností pracovníka a hodnocením vlivu nepoužívání ochranných osobních pomůcek ve stavebnictví. Alternativní hypotéza byla přijata na hladině významnosti $\alpha=0,05$. A síla této závislosti byla ohodnocena jako malá.

Tabulka č. 5: Národnost a hodnocení vlivu nepoužívání ochranných osobních pracovních pomůcek na úrazovost ve stavebnictví

<u>Statistika</u>	<u>Statistické testování závislosti mezi národností a hodnocením vlivu nepoužívání ochranných osobních pracovních pomůcek na úrazovost ve stavebnictví</u>		
	Chí-kvadrát	sv	p
Pearsonův chí-kvadrát	12,58395	df=2	p=,00185
Kontingenční koeficient	,2862434		

Zdroj: vlastní zpracování analýzy kvalitativních znaků

Závislost mezi nejvyšším dosaženým vzděláním pracovníka ve stavebnictví a hodnocením vlivu nedostatečné kontroly nadřízenými na úrazovost v tomto oboru byla potvrzena na základě vypočtené hladiny významnosti p (uvedené v tabulce č. 6), která byla nižší než předem stanovená hladina významnosti α . Tedy v případě, že byla mylně zamítnuta nulová hypotéza, která tvrdí, že neexistuje závislost mezi těmito zkoumanými znaky, tak se dopouštíme chyby 1. druhu. Tato chyba je rovna právě hladině významnosti α , která je rovna 0,05.

Tabulka č. 6: Vzdělání a hodnocení vlivu nedostatečné kontroly nadřízenými na úrazovost ve stavebnictví

<u>Statistika</u>	<u>Statistické testování závislosti mezi vzděláním a hodnocením vlivu nedostatečné kontroly nadřízenými na úrazovost ve stavebnictví</u>		
	Chí-kvadrát	sv	p
Pearsonův chí-kvadrát	11,43445	df=4	p=,02210
Kontingenční koeficient	,2729897		

Zdroj: vlastní zpracování analýzy kvalitativních znaků

Nulová hypotéza, která tvrdila, že neexistuje závislost mezi rokem narození a hodnocením vlivu nepoužívání OOPP na úrazovost ve stavebnictví byla zamítnuta ve prospěch hypotézy alternativní, a to na hladině významnosti $\alpha=0,05$. Síla zjištěné závislosti byla na základě koeficientu kontingence uvedeného v tabulce č. 7 ohodnocena jako malá.

Tabulka č. 7: Rok narození a hodnocení vlivu nepoužívání ochranných osobních pracovních pomůcek na úrazovost ve stavebnictví

<u>Statistika</u>	<u>Statistické testování závislosti mezi rokem narození a hodnocením vlivu nepoužívání ochranných osobních pracovních pomůcek na úrazovost ve stavebnictví</u>		
	Chí-kvadrát	sv	p
Pearsonův chí-kvadrát	10,36067	df=4	p=,03478
Kontingenční koeficient	,2633757		

Zdroj: vlastní zpracování analýzy kvalitativních znaků

Další identifikovanou závislostí byla délka práce pracovníků ve stavebnictví a hodnocení vlivu stereotypu a rutiny práce na úrazovost ve stavebnictví. Síla této závislosti byla ohodnocena jako malá na základě kontingenčního koeficientu v tabulce č. 8. Přijetí alternativní hypotézy bylo těsné, neboť vypočtená hladina významnosti p má hodnotu 0,04922 a je tedy o málo menší než předem stanovená hladina významnosti α rovna 0,05.

Tabulka č. 8: Délka práce ve stavebnictví a hodnocení vlivu stereotypu a rutiny práce na úrazovost ve stavebnictví

<u>Statistika</u>	<u>Statistické testování závislosti mezi délkou práce ve stavebnictví a hodnocením vlivu stereotypu a rutiny práce na úrazovost ve stavebnictví</u>		
	Chí-kvadrát	sv	p
Pearsonův chí-kvadrát	9,526368	df=4	p=,04922
Kontingenční koeficient	,2515692		

Zdroj: vlastní zpracování analýzy kvalitativních znaků

Závislost mezi nejvyšším dosaženým vzděláním pracovníka ve stavebnictví a hodnocením vlivu nepoužívání ochranných osobních pomůcek na úrazovost ve stavebnictví byla potvrzena na základě vypočtené hladiny významnosti p (uvedené v tabulce č. 9), která byla nižší než předem stanovená hladina významnosti α . Síla závislosti mezi těmito zkoumanými znaky byla ohodnocena jako střední.

Tabulka č. 9: Vzdělání a hodnocení vlivu nepoužívání ochranných osobních pomůcek na úrazovost ve stavebnictví

<u>Statistika</u>	<u>Vzdělání a hodnocení vlivu nepoužívání ochranných osobních pomůcek na úrazovost ve stavebnictví</u>		
	Chi-kvadrát	sv	p
Pearsonův chi-kvadrát	18,19045	df=4	p=,00113
Kontingenční koeficient	,3380362		

Zdroj: vlastní zpracování analýzy kvalitativních znaků

Statisticky významná existence závislosti byla prokázána mezi nejvyšším dosaženým vzděláním a hodnocením situace, kdy je na staveništích požíván alkohol. K přijetí alternativní hypotézy vedla vypočtená hladina významnosti, která byla výrazně nižší než hladina α . Síla této závislosti byla ohodnocena jako střední na základě vypočteného koeficientu kontingence uvedeného v tabulce č. 10.

Tabulka č. 10: Vzdělání a hodnocení požívání alkoholu na staveništích

<u>Statistika</u>	<u>Vzdělání a hodnocení požívání alkoholu na staveništích</u>		
	Chi-kvadrát	sv	p
Pearsonův chi-kvadrát	20,67901	df=2	p=,00003
Kontingenční koeficient	,3576334		

Zdroj: vlastní zpracování analýzy kvalitativních znaků

7.3.3 Zhodnocení dotazníkového šetření

Nejvíce času bylo věnováno samotné přípravě dotazníkového šetření. Realizační fáze nakonec tvořila zlomek celkového času, který byl dotazníkovému šetření určen. Celkový počet respondentů, který se tohoto šetření zúčastnil, byl vyšší, než autorka této práce předpokládala. Nižší návratnost dotazníku byla očekávána, ale celková návratnost nakonec mile překvapila. Překvapující byla i některá ochota vedení společností si o problematice BOZP a PO blíže popovídat, která kontrastovala s naprostým nezájmem se na dotazník podívat, natož jej vyplnit. Provedené rozhovory s ochotnými pracovníky ve stavebnictví daly této práci jakýsi třetí rozměr a obohatily samotné vnímání BOZP autorky této práce. Pro převážnou část respondentů nebyl problém vyplnit název stavební společnosti, pro kterou pracují. Otázkou zůstává, do jaké míry tato skutečnost ovlivnila respondenty při zodpovídání jednotlivých otázek.

Zajímavé bylo hodnocení nelegální práce na úrazovost ve stavebnictví. Necelých 55 procent všech dotázaných vnímá vliv nelegální práce na úrazovost jako žádný či malý. Naopak vliv zásadní či velký na úrazovost ve stavebnictví přisuzuje více jak 80 % respondentů alkoholu.

Identifikované závislosti mezi zkoumanými znaky byly převážně slabé či střední síly. Nejčastěji byla závislost mezi identifikačními otázkami (rok narození, nejvyšší dosažené vzdělání, délka práce ve stavebnictví a národnosti) ve vztahu k hodnocení jednotlivých faktorů na úrazovost ve stavebnictví (nedostatečné proškolení, stereotyp a rutina práce, nedostatečná kontrola nadřízenými a nepoužívání OOPP).

8. Návrh optimalizačních opatření

Samotná snaha a postoj vedení společnosti je zřejmý. Kladné je dle hlediska autorky této práce hodnocení v tom, že společnost pořádá školení bezpečnosti práce každoročně. V praxi účastníci těchto školení většinou aktivně komunikují a získané znalosti jsou hlouběji prověřovány, a to formou testů. Účastníci si tak ověří, zda danou problematiku dostatečně a hlavně správně pochopili. Vyhodnocení těchto testů je hodnoceno třemi stupni, a to prospěl výborně, prospěl velmi dobře a neprospěl. Tyto testy jsou vytvářeny společností zajišťující samotné proškolení zaměstnanců firmy Fastav Praha, spol. s r.o. tedy společností KaM servis Praha a na každé školení jsou vytvářeny testy nové.

Samotná bezpečnost práce nemá jednotnou dokumentaci. Je součástí dokumentace spojené se systémem managementu jakosti ČSN EN ISO 9001, je dále obsažena v dalších vnitřních dokumentech společnosti, ale jak jsem již napsala společná složka bezpečnosti práce, jako takové neexistuje. Dobré, by tedy bylo, kdyby byl alespoň vytvořen dokument, ve kterém by bylo jasně uvedeno, v jakých dalších složkách je bezpečnost práce vedena, popřípadě jakých dalších dokumentů se týká.

Certifikace systému managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v současné době není ve společnosti Fastav Praha, spol. s r.o. prováděna a ani v minulosti nebyla. Z tohoto hlediska by autorka této práce chtěla společnosti navrhnout, aby o této možnosti začala společnost vážněji uvažovat. Jako vhodné se nabízí zavedení integrovaného systému řízení. Tomuto návrhu nahrává i samotný výše uvedený fakt, že společnost již v dnešní době část dokumentace související s BOZP zahrnuje do dokumentace systému managementu jakosti. Vhodné je také zmínit, že certifikační společnost EURO CERT CZ, která společnosti Fastav Praha, spol. s r.o. provádí již řadu let certifikaci systému jakosti, taktéž provádí certifikaci integrovaného systému. V tomto ohledu by tedy společnost nemusela měnit certifikační orgán, ale pouze by byla rozšířena certifikace i na oblast BOZP, popřípadě ještě na oblast environmentu. EURO CERT CZ postup certifikace popisuje na svých webových stránkách⁸² takto: „*Integrovaný systém provádí obvykle jeden tým auditorů dle postupů certifikace zvolených systémů s cílem minimalizovat náklady na posuzování a šetřit čas pracovníků organizace. Posuzování je prováděno souběžně.*

---

⁸² EURO CERT : certifikační společnost [online]. 2011 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.eurocert.cz/>>.

Podmínkou je zavedený, dokumentovaný a uplatňovaný integrovaný systém managementu, tj. společná příručka a společné "integrované" řízení dvou nebo více systémů managementu.“ Zavedení integrovaného systému by bylo velkým přínosem pro společnost a signálem pro zaměstnance, že společnost se snaží opravdu dbát o jejich zdraví. Zároveň by tato certifikace společnosti pomohla ke zvýšení konkurenceschopnosti na trhu. Počáteční investice do certifikace by byla vyšší, ale přínosy pro společnost i jednotlivce by převážily negativa.

Pozornost podniku by měla směřovat i k posílení interní komunikace. Z hlediska bezpečnosti práce se dají rozlišovat tři roviny komunikace – preventivní, realizační a důsledková. Komunikace v rovině preventivní slouží k předcházení vzniku nebezpečí v podniku. Pracovníci tedy musí mít k dispozici dostatek informací ke své pracovní pozici, činnostem, které vykonávají, taktéž pro manipulaci s technikou a podobně. K tomu slouží firemní předpisy, nařízení, dokumentace, porady, realizované výcviky, školení a semináře. Důležitý je rozvoj kontaktů s pracovníky-odborníky na oblast BOZP a PO ve firmě a nepřijímat jakékoliv aktivity v této oblasti jako „nutné zlo, které se dá přetpět“.⁸³ Jak vyplynulo z provedeného dotazníkového šetření, tak zaměstnanci společnosti Fastav Praha mají postoj k BOZP více méně kladný a existenci předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vnímají jako významnou či důležitou ochranu jejich zdraví. Jeden zaměstnanec uvedl, že vnímá předpisy BOZP jako prevenci zdraví, bez které by se obešel. V tomto směru by se společnost měla řídit výše uvedeným a snažit se tedy o to, aby se všichni zaměstnanci a samozřejmě i samotné vedení společnosti zidentifikovalo s nutností předpisů BOZP a jejich pozitivním dopadem na lidské zdraví, ale i ochranu majetku.

Samozřejmostí musí být udržování bezproblémových mezilidských vztahů na pracovišti a vytvoření prostředí důvěry a kooperace. Z hlediska pracovníka je důležité, jak sám vnímá postoje vedení organizace k bezpečnosti práce a souvisejících výsledků a odměn. Z dotazníkového šetření je patrné, že zaměstnanci mají nestejný názor na hodnocení významu, který společnosti Fastav Praha, spol. s r.o. přikládá problematice BOZP a PO. Tři respondenti hodnotili společnost z hlediska tohoto významu známkou chvalitebně a jeden ji dokonce ohodnotil známkou dostatečně. Fastav by se v tomto směru

---

⁸³ PETŘÍKOVÁ, Růžena. *Jakost a lidský faktor* [online]. První. Ostrava : © VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2008 [cit. 2011-03-27]. 104 s. Dostupné z WWW: <<http://www.elearn.vsb.cz/archivcd/FMMI/JLF/>>. ISBN 978-80-248-1735-4.

měl snažit o zjištění důvodů, které k tomuto hodnocení vedly. Pokud zaměstnanci vědí o oblasti, která je podle jejich mínění vedena špatně, měli by být motivováni tyto závěry společnosti sdělit. V žádném případě by však neměli být za tyto názory jakýmkoliv způsobem poškozeni. Samozřejmostí by tedy mělo být to, že společnost nebude vnímat tyto připomínky jako kritiku, ale povede se zaměstnanci na toto téma konstruktivní diskuzi, která povede k zlepšení situace pro všechny. Neboť bezpečnost se promítá v konečném důsledku do kultury celé organizace, konkrétně do složky, kterou je kultura bezpečnosti. A se kterou by měli být všichni zaměstnanci dané společnosti ztotožnění.

Rovina realizační se uplatňuje v pracovních situacích, kdy se „něco stane“. V těchto případech je důležité na prvním místě vymezení pravomocí a povinností řídicích pracovníků. Tedy kdo bude celou nastalou situaci řídit a musí být stanoven postup k nápravě. V tomto ohledu jsou zaměstnanci řádně seznámeni se svými povinnostmi a vědí na koho se v případě nouze obrátit. Také tomu nahrává fakt, že ve stavebnictví pracují již delší dobu a řadě z nich se již pracovní úraz stal a mají tedy praktickou zkušenost s řešením takovéto situace. Podle toho také vypadaly odpovědi v dotazníkovém šetření. Mezi pracovními úrazy, které se zaměstnancům společnosti Fastav Praha, spol. s r.o. v posledních deseti letech staly, byly uvedeny následující: tržná rána, roztříštěná pata, úraz ruky při pádu na lešení a propadnutí lešením. Tyto úrazy byly řádně nahlášený a byla o nich vedena i patřičná dokumentace. Komunikace v oblasti důsledkové roviny přichází na řadu během odeznívání vzniklých problémů (havárií, úrazů, konfliktů, atd.). Přispívá v zásadě k nastolení rovnováhy pracovního systému. V některých případech je nutné pracovníka propustit za porušení daných předpisů.⁸⁴ K takto ráznému kroku zatím však společnost nikdy nemusela přistoupit.

Pozornost by společnost měla věnovat i alkoholu na pracovišti neboť dva zaměstnanci se mylně domnívají, že je možné požívat alkoholické nápoje na staveništi po skončení pracovní doby. Taktéž by společnost měla věnovat zvýšenou pozornost požární ochraně, neboť hašení hořícího elektrického zařízení pod proudem hasicím přístrojem na bázi vody by řádně proškolený zaměstnanec uvést v dotazníku neměl, ale přesto se tak stalo.

Další problematikou je, že Fastav Praha, spol. s r.o. (jakožto zaměstnavatel), který provádí jako zhotovitel stavební, montážní, stavebně montážní nebo udržovací práce pro

---

⁸⁴ PETŘÍKOVÁ, Růžena. *Jakost a lidský faktor* [online]. První. Ostrava : © VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2008 [cit. 2011-03-27]. 104 s. Dostupné z WWW: <<http://www.elearn.vsb.cz/archivcd/FMMI/JLF/>>. ISBN 978-80-248-1735-4.

jinou fyzickou nebo právnickou osobu na jejím pracovišti, musí zajistit v součinnosti s touto osobou vybavení pro bezpečný výkon práce. Práce tedy mohou být zahájeny pouze tehdy, když je pracoviště řádně zajištěno a vybaveno. V běžné praxi však často dochází k tomu, že společnost je nucena si veškeré vybavení pro bezpečný výkon práce zajistit sama.

Další problematickou částí je spolupráce s jinými firmami, a to převážně při externí spolupráci, kde velmi často chybí úvodní seznámení s problematikou daného staveniště. V této oblasti se bohužel nedá nic moc dělat, maximálně trvat na tom, aby toto seznámení bylo provedeno, nebo si jednoduše vybírat lepšího generálního dodavatele díla, pro kterého je zaměstnanci společnosti Fastav Praha, spol. s r.o. prováděna subdodavatelská činnost.

Jinak celková stávající situace společnosti v oblasti systému řízení jakosti je velmi dobrá, jak již tomu napovídá i obdržení certifikát systému managementu jakosti ČSN EN ISO 9001.

Chceme-li hovořit o zvládnutém systému jakosti, musí být neodmyslitelně spojen s pravidelnou výchovou a vzděláváním v této oblasti. Vzdělávání (kvalifikace), znalosti a dovednosti jsou hlavním klíčem k úspěchu. Investovat do vzdělávání je stále důležitější, a to nejen pro jedince, ale i pro celou společnost.⁸⁵

---

⁸⁵ PETŘÍKOVÁ, Růžena. *Jakost a lidský faktor* [online]. První. Ostrava : © VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2008 [cit. 2011-03-27]. 104 s. Dostupné z WWW: <<http://www.elearn.vsb.cz/archivcd/FMMI/JLF/>>. ISBN 978-80-248-1735-4.

9. Závěr

Nejnovější statistiky bohužel uvádějí, že pracovních úrazů v minulém roce přibýlo. Kvůli nedodržování bezpečnosti tak v průměru v České republice zemřel za loňský rok každý třetí den jeden člověk. A na léčbu pracovních úrazů jsou vynakládány desítky miliard ročně. Přitom nejrizikovější je právě práce ve stavebnictví. Nejsmutnější však je, že za drtivou většinu pracovních úrazů si mohou lidé sami. Této skutečnosti už dost nasvědčují výsledky provedeného dotazníkového šetření. Základní neznalosti v oblasti požární ochrany, nehlášení pracovních úrazů a mylný názor respondentů, že je možné na staveništi požívat alkoholické nápoje a to po skončení pracovní doby či se souhlasem nadřízeného, říkají své. Přitom byl alkohol respondenty při hodnocení vlivu na úrazovost ohodnocen jako zásadní. A naopak nelegální práce byla z hlediska vlivu na úrazovost ve stavebnictví ohodnocena ze všech faktorů nejnižším vlivem, a to malým.

Z provedené analýzy kvalitativních znaků byla prokázána statisticky významná existence závislosti mezi nejvyšším dosaženým vzděláním pracovníků ve stavebnictví a názorem na požívání alkoholu na staveništích. Střední závislosti byly identifikovány také mezi nejvyšším dosaženým vzděláním a hodnocením vlivu na úrazovost ve stavebnictví, a to v případě nepoužívání OOPP a nedostatečným proškolením.

Dodržování bezpečnosti práce je velmi důležité a je tedy vhodné si to včas uvědomit, nežli zpětně litovat. Proto je důležité stanovit a samozřejmě i taktéž dodržovat patřičná bezpečnostní pravidla.

Aby bylo možné dlouhodobě udržet prosperitu firmy, je žádoucí nepodceňovat oblast řízení kvality a bezpečnosti práce a nezaměřovat se tedy pouze na co nejvyšší finanční zisk, ale věnovat této problematice patřičnou pozornost včetně dostatečných investic na její rozvoj. Jelikož Fastav Praha, spol. s r.o. v současné době nemá certifikaci v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, bylo společnosti doporučeno, aby zvážila zavedení integrovaného systému managementu. A to především z toho důvodu, že již řadu let má certifikovanou oblast managementu jakosti a mohla by tedy pouze rozšířit certifikaci i na oblast BOZP a to aniž by musela měnit certifikační orgán. Taktéž by odpadla obava ze zavádění pro společnost zcela neznámého systému. Bylo by to pro společnost o to jednodušší, že ISO 9001 (tato norma je pro společnost v rámci QMS stěžejní a její dodržování je v současnosti certifikováno) je strukturou velmi podobné normativnímu

doporučení OHSAS 18 001. A to vzhledem k zjištěné skutečnosti, že již dnes společnost řadu dokumentů BOZP vede v dokumentaci společně s dokumentací jakosti. Pro Fastav Praha, spol. s r.o. by se tak v rámci jedné návštěvy certifikačního orgánu mohla provést i kontrola oblasti BOZP. Společnost by měla jistotu, že systémy managementu bezpečnosti práce má nastavené správně, a že jsou řádně dodržovány.

Vedení společnosti Fastav Praha, spol. s r.o. by si mělo uvědomit, že nedílnou součástí řízení by mělo být i odstraňování nepříznivých podmínek při práci, které mají nejen vliv na zdraví zaměstnanců, ale i na jejich motivaci a celkovou spokojenost. Neboť čím zdravější pracoviště je, tím obvykle je i vyšší jeho produktivita. Do řízení kvality, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci by mělo být zapojeno nejen vedení firmy, ale i samotní zaměstnanci. Důležitou součástí by měla být správně nastavená interní komunikace, která se zásadně podílí na bezpečnosti dané organizace. Je to dáno tím, že k jedincům se dostávají správné informace v dostatečném množství a v ten správný čas. Důležitou roli hraje to, aby pracovníkovi byly tyto informace srozumitelné a on je dále v pracovním procesu uměl využívat.

10. Seznam použitých zdrojů

A. Tištěné dokumenty:

ČERMÁK, Jaroslav. *Bezpečnost práce : Aktualizované okruhy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Praha : EUROUNION, 2008. 710 s. ISBN 978-80-7317-071-4.

DOLEŽAL, Pavel. *Řízení kvality : studijní text pro kombinovanou formu studia*. Vyd. 1. Třebíč : Vivat Academia, 2009. 56 s. ISBN 978-80-904222-5-4.

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Ohrozí ekonomická krize bezpečnost při práci? Jakou roli hraje ochrana zdravá na pracovišti při výběru zaměstnání? : Výsledky celoevropského průzkumu. *Bezpečnost a hygiena práce*. 2009, 10, s. 19.

FÍŠER, Radek. "Ležící muž" : Rozšíření funkcionality telefonní ústředny o speciální aplikaci. *P&G Rakona Listy*. 2009, 18, s. 30-31.

KUDĚLKA, Vladimír. Požární bezpečnost při svařování. In *Bezpečné výrobky a jejich provoz z aspektu systému řízení kvality a systému řízení výroby výrobních firem i provozovatelů dle požadavků technických norem a legislativních předpisů ČR a EU : technická konference pro projektanty, konstruktéry, technology, svářečské dozory, inspektory a kontrolory, výrobce a technické pracovníky firem: Hrotovice, 18. až 19. březen 2008*. Brno : TDS Brno - SMS, s.r.o., 2008. s. 439-440. ISBN 978-80-87102-00-8.

NENADÁL, Jaroslav, et al. *Moderní management jakosti : Principy, postupy a metody*. Vydání 1. Praha : Management Press, 2008. 377 s. ISBN 978-80-7261-186-7.

PAVLÍČEK, Richard. Poděkování za bezpečně odpracované hodiny. *P&G Rakona Listy*. 2010, 19, s. 8.

Rozsah požadavků pro ověření znalostí obecně závazných předpisů podle zákona č.360/1992 Sb., 8. přepracované vydání. Praha : Informační centrum České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, s. r. o., 2008. 160 s. ISBN 978-80-87093-68-9.

SVĚTLÍKOVÁ, Daniela; HÁJKOVÁ, Ivana. *Pracovní právo*. První. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze Provozně ekonomická fakulta, 2009. 141 s. ISBN 978-80-213-1950-9.

ŠILHOVÁ, Kamila. *Bezpečnost práce - součást řízení podniku*. 1. vyd. Praha : Codex Bohemia, 1995. 303 s. ISBN 80-901683-7-X.

ŠMÍDOVÁ, Miroslava. *Soubor právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení*. 4. vyd. [s.l.] : ASPI, 2009. 228 s. ISBN 978-80-7357-439-0.

ŠTRUNC, Jan; KUDLÁK, Daniel. *Integrovaný systém managementu : požadavky podle ISO 9001, ISO 14001 a BSI OHSAS 18001:revize 2007*. Vyd. 2. Praha : Česká společnost pro jakost, 2007. 32 s. ISBN 978-80-02-01878-0.

TICHÁ, Ivana; HRON, Jan. *Strategické řízení*. První, 9. dotisk. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2010. 238 s. ISBN 978-80-213-0922-7.

VÁVROVÁ, Petra; MICHALÍK, David. Interní komunikace jako důležitý faktor bezpečnosti podniku. *Bezpečnost a hygiena práce*. 2009, 11, s. 10-12.

VEBER, Jaromír, a kol. *Management kvality, environmentu a bezpečnosti práce : Legislativa, systémy, metody, praxe*. Praha : Management Press, 2006. 360 s. ISBN 80-7261-146-1.

VEBER, Jaromír. *Management : Základy, prosperita, globalizace*. Vydání 1. Praha : Management Press, 2004. 700 s. ISBN 80-7261-029-5.

B. Internetové zdroje:

BOZPinfo : Encyklopedie BOZP [online]. Výzkumný ústav bezpečnosti práce, c2002-2009 [cit. 2009-12-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/encyklopedie/>>. ISSN 1801-0334.

BOZPinfo : Encyklopedie BOZP, Terminologický slovník BOZP [online]. Praha : VÚBP, c2002-2009 [cit. 2009-12-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/encyklopedie/>>. ISSN 2002 – 2009.

CENIA : česká informační agentura životního prostředí [online]. 2011 [cit. 2011-03-06]. Co je EMAS?. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFZS9TOS](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFZS9TOS)>.

Co se v mládí naučíš [online]. Praha : Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., © 2010 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.vubp.cz/index.php/publikace-ke-stazeni>>. ISBN 978-80-86973-35-7.

CQS Sdružení pro certifikaci systémů řízení jakosti [online]. 8.10 [cit. 2011-03-05]. CQS - ISO 22000. Dostupné z WWW: <<http://www.cqs.cz/iso22.php>>.

CQS Sdružení pro certifikaci systémů řízení jakosti [online]. 8.10 [cit. 2011-03-05]. CQS - QMS - ČSN EN ISO 9001. Dostupné z WWW: <<http://www.cqs.cz/qms.php>>.

Fastav Praha spol. s r.o. : Fasády, stavby, rekonstrukce [online]. c2009 [cit. 2009-12-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.fastavpraha.cz/>>.

ČERNÝ, Kamil. Výsledky činnosti Státního úřadu inspekce práce v měsíci únoru 2011. *BOZP info* [online]. 17.03.2011 [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/citarna/clanky/bezpecnost_prace/suip_02_2011.html>.

Český statistický úřad [online]. Praha : © 2011 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>>.

EURO CERT : certifikační společnost [online]. 2011 [cit. 2011-02-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.eurocert.cz/>>.

FRÁNEK, Tomáš. Čeština na stavbách nezní, propouštění ale Češi odnesou : Stavební firmy zaměstnávají raději cizince, Čechy propouští. *Aktuálně.cz : Ekonomika/Práce* [online]. 10.2.2011, [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/prace/clanek.phtml?id=690606>>.

JANÁKOVÁ. *BOZPinfo : Encyklopedie BOZP, Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci* [online]. Olomouc : Výzkumný ústav bezpečnosti práce, c2002-2009 [cit. 2009-12-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/encyklopedie/>>. ISSN 1801-0334.

KaM servis Praha: Bezpečnost práce - Hygiena práce - Požární ochrana [online]. 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.kamservis.cz/>>.

MAREK, Jakub; SKŘEHOT, Petr. Stavebnictví - příčiny pracovních úrazů. *Journal of Safety Research and Applications* [online]. 2009, 2, [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-02-2009/marek_skrehot-stavebnictvi.html>.

Nadační fond Tomáš [online]. Copyright © 2010 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.nftomas.cz/index.php?CTRL=home>>.

PEČENÁ, Marie. Stav a vývoj pracovní úrazovosti ve stavebnictví za 1.pololetí roku 2006. *Zpravodaj SÚIP* [online]. 2006, č.3, [cit. 2011-02-07]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/citarna/clanky/bezpecnost_ve_stavebnictvi/stavebnictvi_uracy_1pol2006.html>.

PETŘÍKOVÁ, Růžena. *Jakost a lidský faktor* [online]. První. Ostrava : © VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2008 [cit. 2011-03-27]. 104 s. Dostupné z WWW: <<http://www.elearn.vsb.cz/archivcd/FMMI/JLF/>>. ISBN 978-80-248-1735-4.

Státní úřad inspekce práce [online]. Copyright © 2011 [cit. 2011-02-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.suip.cz/>>.

Státní úřad inspekce práce. *Bezpečnost práce ve stavebnictví*. 2. vyd. Praha : Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2008. 19 s. Zpracovala Marie Pečená. Dostupný z WWW: <<http://cz.osha.europa.eu/publications/files/Stavebnictvi.pdf> >. ISBN 978-80-86973-90-6.

Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR [online]. 22.7.2009 [cit. 2011-03-13]. Záruční doba stavebního díla. Dostupné z WWW:

<http://www.sps.cz/RDS/_deail.asp?id=26&type=faq>.

Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR [online]. Copyright © 1999 - 2011 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.sps.cz/index.asp>>.

Svaz podnikatelů ve stavebnictví v ČR, Deloitte Czech Republic, ÚRS a.s. Praha, ČVUT Praha, fakulta stavební, katedra ekonomiky a managementu, Externí specialisté. *Vývoj stavebnictví do roku 2012 : Návrh rozvojových opatření pro obnovu dynamiky stavebnictví a ekonomiky ČR* [online]. Praha : Deloitte Česká republika, SPS, URS Praha, © 2010 [cit. 2011-03-26]. Dostupné z WWW:

<http://www.sps.cz/RDS/_deail.asp?id=2502&type=akt>.

Řemeslo žije [online]. © 2011 [cit. 2011-04-02]. Dostupné z WWW:

<<http://www.remeslozije.cz/>>.

Vláda nám hází klacky pod nohy, zlobí se stavaři. *ČT 24 : Ekonomika* [online]. 1. 3. 2011, 5, [cit. 2011-03-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.ct24.cz/ekonomika/116921-vlada-nam-hazi-klacky-pod-nohy-zlobi-se-stavari/>>.

C. Legislativní dokumenty:

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 258/200 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku

Zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon

Zákon č. 2/1993 Sb., listina základních práv a svobod

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

11. Seznam použitých zkratk

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
EFQM	European Foundation for Quality Management
EMAS	Eco Management and Audit Scheme
EMS	Environmental Management System
FSMS	Food Safety Management Systems
GLP	Good Laboratory Practice
GMP	Good Manufacturing Practice
HCCP	Hazard Analysis and Critical Control Point
HSMS	Health and Safety Management
HSV	Hlavní stavební výroba
ISM	Integrovaný systém managementu
ISMS	Information Security Management System
ISO	International Organization for Standardization
MBNQA	Malcolm Baldrige National Quality Award
OHSAS	Occupational Health and Safety Assessment Series
OOPP	Ochranné osobní pracovní prostředky
PO	Požární ochrana
PSV	Přidružená stavební výroba
QMS	Quality Management Systems
SLP	Správná laboratorní praxe
SPS	Svaz podnikatelů ve stavebnictví
SVP	Správná výrobní praxe
THP pracovník	Technicko-hospodářský pracovník

12. Přílohy

12.1 Příloha č. 1: Srovnávací tabulka požadavků

OHSAS 18001:1999	ISO 14001:2004	ISO 9001:2000
4 Prvky systému managementu BOZP	4 Požadavky na EMS	4 Systém managementu jakosti
4.1 Všeobecné požadavky	4.1 Všeobecné požadavky	4.1 Všeobecné požadavky 5.5 Odpovědnost, pravomoc a komunikace
4.2 Politika BOZP	4.2 Politika EMS	5.1 Závazek vedení organizace 5.3 Politika jakosti 8.5 Zlepšování
4.3 Plánování	4.3 Plánování	5.4 Plánování
4.3.1 Plánování pro řízení, identifikaci a hodnocení rizik	4.3.1 Environmentální aspekty	5.2 Zaměření na zákazníka 7.2.1 Určování požadavků týkajících se produktu 7.2.2 Přezkoumání požadavků týkajících se produktu
4.3.2 Právní a jiné požadavky	4.3.2 Právní a jiné požadavky	5.2 Zaměření na zákazníka 4.3.2 Určování požadavků týkajících se produktu
4.3.3 Cíle	4.3.3 Cíle a cílové hodnoty a programy	5.4.1 Cíle jakosti
4.3.4 Programy managementu BOZP		5.4.2 Plánování managementu jakosti 8.5.1 Neustálé zlepšování
4.4 Zavedení a provoz	4.4 Zavedení a provoz	7 Realizace produktu 7.1 Plánování realizace produktu
4.4.1 Struktura a odpovědnost	4.4.1 Struktura a odpovědnost	5 Odpovědnost vedení 5.1 Závazek vedení 5.5.1 Odpovědnost a pravomoc 5.5.2 Představitel vedení 6 Management zdrojů 6.1 Zajištění zdrojů 6.2 Lidské zdroje 6.2.1 Všeobecně 6.3 Infrastruktura 6.4 Pracovní prostředí
4.4.2 Výcvik, povědomí a odborná způsobilost	4.4.2 Výcvik, povědomí a odborná způsobilost	6.2.2 Způsobilost, povědomí, výcvik
4.4.3 Konzultace a komunikace	4.4.3 Komunikování	5.5.3 Vnitřní komunikace 7.2.3 Komunikace se zákazníkem
4.4.4 Dokumentace	4.4.4 Dokumentace EMS	4.2 Požadavky na dokumentaci

		4.2.1 Všeobecně	
		4.2.2 Příručka jakosti	
4.4.5 Řízení dokumentů a údajů	4.4.5 Řízení dokumentů	4.2.3 Řízení dokumentů	
4.4.6 Řízení provozu	4.4.6 Řízení provozu	7 Realizace produktu	
		7.1 Plánování realizace produktu	
		7.2 Procesy vztahující se k zákazníkovi	
		7.3 Návrh a vývoj	
		7.4 Nakupování	
		7.5 Výroba a poskytování služeb	
4.4.7 Havarijní připravenost a reakce	4.4.7 Havarijní připravenost a reakce	8.3 Řízení neshodného produktu	
4.5 Kontrola a nápravná opatření	4.5 Kontrola	8 Měření, analýza a zlepšování	
4.5.1 Měření a monitorování účinnosti	4.5.1 Monitorování a měření	7.6 Řízení monitorovacích měřicích zařízení	
		8.1 Všeobecně	
		8.2 Monitorování a měření	
		4.5.2 Hodnocení souladu	8.2.1 Spokojenost zákazníka
			8.2.3 Monitorování a měření procesů
			8.2.4 Monitorování a měření produktu
			8.4 Analýza údajů
4.5.2 Nehoda, událost, neshoda, nápravná a preventivní opatření	4.5.3 Neshoda, nápravná a preventivní opatření	8.3 Řízení neshodného produktu	
		8.5.2 Opatření k nápravě	
		8.5.3 Preventivní opatření	
4.5.3 Záznamy a jejich řízení	4.5.4 Záznamy	4.2.4 Řízení záznamů	
4.5.4 Audit	4.5.5 Audit EMS	8.2.2 Interní audit	
4.6 Přezkoumání vedením	4.6 Přezkoumání vedením	5.6 Přezkoumání vedením	
		5.6.1 Všeobecně	
		5.6.2 Vstup pro přezkoumání	
		5.6.3 Výstup z přezkoumání	
		8.5.1 Neustálé zlepšování	

Zdroj: ŠTRUNC, Jan; KUDLÁK, Daniel. *Integrovaný systém managementu : požadavky podle ISO 9001, ISO 14001 a BSI OHSAS 18001:revize 2007*. Vyd. 2. Praha : Česká společnost pro jakost, 2007. 32 s. ISBN 978-80-02-01878-0.

12.2 Příloha č. 2: Vzor záznamu o úrazu

Vzor: Záznamu o úrazu							
Příloha k nařízení vlády č. 494/2001 Sb.							
ZÁZNAM O ÚRAZU							
Evidenční číslo záznamu: <input style="width: 150px; height: 20px;" type="text"/>							
A.	Údaje o zaměstnavateli, u kterého k úrazu došlo:						
<table border="1" style="width: 100%;"><tr><td rowspan="3" style="width: 50%; vertical-align: top;">1. Název zaměstnavatele a jeho sídlo (adresa): </td><td style="width: 50%; vertical-align: top;">2. Předmět podnikání (OKEČ): </td></tr><tr><td style="vertical-align: top;">3. Místo, kde k úrazu došlo: </td></tr><tr><td style="vertical-align: top;">4. Bylo místo úrazu pravidelným pracovištěm postiženého: ☐ ANO ☐ NE</td></tr><tr><td colspan="2" style="vertical-align: top;">5. Činnost, při které k úrazu došlo: </td></tr></table>		1. Název zaměstnavatele a jeho sídlo (adresa): 	2. Předmět podnikání (OKEČ): 	3. Místo, kde k úrazu došlo: 	4. Bylo místo úrazu pravidelným pracovištěm postiženého: ☐ ANO ☐ NE	5. Činnost, při které k úrazu došlo: 	
1. Název zaměstnavatele a jeho sídlo (adresa): 	2. Předmět podnikání (OKEČ): 						
	3. Místo, kde k úrazu došlo: 						
	4. Bylo místo úrazu pravidelným pracovištěm postiženého: ☐ ANO ☐ NE						
5. Činnost, při které k úrazu došlo: 							
B.	Údaje o zaměstnavateli, u kterého je postižený v pracovněprávním vztahu (liší-li se od údajů uvedených nahoře):						
<table border="1" style="width: 100%;"><tr><td style="width: 50%; vertical-align: top;">1. Název zaměstnavatele a jeho sídlo (adresa): </td><td style="width: 50%; vertical-align: top;">2. Předmět podnikání (OKEČ): </td></tr></table>		1. Název zaměstnavatele a jeho sídlo (adresa): 	2. Předmět podnikání (OKEČ): 				
1. Název zaměstnavatele a jeho sídlo (adresa): 	2. Předmět podnikání (OKEČ): 						

C. Údaje o postiženém:

1. Jméno a příjmení:		Pohlaví: ☐ muž ☐ žena
2. Datum narození:		3. Státní příslušnost:
4. Adresa trvalého pobytu:	5. Adresa pro doručování:	
6. Druh práce:		
7. Délka trvání pracovněprávního vztahu roků: u zaměstnavatele		měsíců:
8. Postižený je: ☐ zaměstnanec v pracovním poměru ☐ zaměstnanec zaměstnaný na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr		
9. Měl postižený kvalifikaci pro výkon práce, při které došlo k úrazu?		☐ ANO ☐ NE
		Evidenční číslo záznamu:

D. Údaje o úrazu:

1. Datum a hodina úrazu:	2. Začátek směny:	3. Počet zraněných osob celkem:
4. Druh zranění a zraněná část těla:		
5 Druh úrazu:	☐ smrtelný ☐ ostatní	

6. Co bylo zdrojem úrazu? (je možné označit více zdrojů)

☐ dopravní prostředek	☐ průmyslové škodliviny, chemické látky, biologické činitele
☐ kontakt se strojním zařízením nebo jeho částí	☐ horké látky a předměty, oheň a výbušniny
☐ materiál, břemena, předměty (pád, přiražení, odlétnutí, náraz, zavalení)	☐ stroje hnací, pomocné, obráběcí, pracovní
☐ pád na rovině, z výšky, do hloubky, propadnutí	☐ lidé, zvířata nebo přírodní živly
☐ nástroj, přístroj, nářadí	☐ jiný blíže nespecifikovaný zdroj

7. Proč k úrazu došlo (příčiny)? (je možné označit více příčin)

☐ pro poruchu nebo vadný stav některého ze zdrojů úrazu	☐ pro nedostatečné osobní zajištění zaměstnance včetně osobních ochranných pracovních prostředků
☐ pro špatné, nebo nedostatečně odhadnuté riziko	☐ pro porušení pracovní kázně postiženým
☐ pro závady na pracovišti	☐ pro nepředvídatelné riziko práce nebo selhání lidského činitele
	☐ pro jiný, blíže nespecifikovatelný důvod

8. Vyčerpávající popis příčin a okolností, za nichž došlo k úrazu: (v případě potřeby připojte další list)

	Evidenční číslo záznamu:
9. Uveďte, jaké předpisy byly v souvislosti s úrazem porušeny a kým: (v případě potřeby připojte další list)	
Datum a podpis postiženého: (podle možnosti)	
.....	
Datum, jména a příjmení a podpisy svědků úrazu, popřípadě zástupce odborového orgánu nebo zástupce zaměstnanců pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci:	
.....	
.....	
Datum, jméno a příjmení, funkce a podpis zaměstnavatele:	
.....	

Zdroj: ŠMÍDOVÁ, Miroslava. *Soubor právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení* . 4. vyd. [s.l.] : ASPI, 2009. 228 s. ISBN 978-80-7357-439-0. (Nařízení vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasilání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasilá záznam o úrazu)

12.3 Příloha č. 3: „Ležící muž“

Zdroj: FIŠER, Radek. "Ležící muž" : Rozšíření funkcionality telefonní ústředny o speciální aplikaci. *P&G Rakona Listy*. 2009, 18, s. 30-31.

12.4 Příloha č. 4: Stavební práce

Rok	Stavební práce celkem (v mil. Kč běžných cen)	Zahrnující								V zahraničí
		V tuzemsku	Nová výstavba, rekonstrukce a modernizace	Zahrnující					Opravy a údržba	
				Bytové budovy	Nebytové budovy nevýrobní	Nebytové budovy výrobní	Inženýrské stavby	Vodohospodářské stavby		
1994	166 520	163 546	116 862	9 595	38 743	31 694	33 140	3 690	46 684	2 974
1995	199 377	195 883	146 532	11 123	37 426	47 500	46 848	3 634	49 352	3 493
1996	232 624	229 179	172 154	15 320	40 687	53 488	58 651	4 008	57 025	3 445
1997	247 855	245 327	186 612	24 844	40 785	48 386	66 755	5 841	58 715	2 528
1998	250 834	248 694	185 893	29 911	34 583	52 472	64 818	4 109	62 801	2 140
1999	244 067	241 106	180 680	28 635	35 448	51 370	60 912	4 315	60 426	2 960
2000	265 007	261 084	197 575	30 445	38 402	54 265	70 403	4 060	63 509	3 923
2001	301 784	295 886	223 697	33 460	36 694	75 489	75 325	2 729	72 189	5 898
2002	317 568	313 569	233 038	36 011	39 618	70 878	83 462	3 069	80 532	3 999
2003	353 879	349 964	257 185	44 600	41 618	75 751	91 158	4 058	92 780	3 915
2004	402 410	397 121	292 721	54 551	54 127	65 942	113 684	4 417	104 401	5 289
2005	431 426	425 463	314 844	58 819	53 606	67 897	129 736	4 786	110 619	5 963
2006	472 578	462 980	343 648	68 960	64 921	72 728	132 365	4 675	119 331	9 598
2007	521 487	507 445	378 587	80 631	63 567	91 471	138 348	4 569	128 858	14 042
2008	547 601	536 013	398 152	80 150	65 037	88 138	160 395	4 432	137 861	11 589
2009	520 877	507 709	375 917	65 688	66 210	63 625	173 311	7 083	131 792	13 168

Zdroj: Český statistický úřad [online]. Praha : © 2011 [cit. 2011-03-27]. Dostupné z WWW:

<<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/home>>.

12.5 Příloha č. 1: Politika jakosti

POLITIKA JAKOSTI SPOLEČNOSTI FASTAV PRAHA, SPOL. S R. O.

Politikou naší společnosti, založené v roce 1996, je poskytovat služby, které budou trvale uspokojovat požadavky a potřeby našich objednatelů. Budeme usilovat, aby veškeré námi prováděné práce a služby svou kvalitou odpovídaly zamýšlenému účelu a splňovaly všechny požadavky objednatelů na jakost. Budeme i nadále prosazovat dobré jméno naší společnosti, které jsme si prováděnými pracemi a zajišťovanými službami získali a chceme je neustále udržovat v povědomí našich stálých zákazníků, ale i u široké veřejnosti. Budeme se snažit o dosahování vysoké rentability prováděných prací při minimalizaci vlastních nákladů nejen v zájmu těchto objednatelů a subdodavatelů, ale také ve jménu našich zaměstnanců, kterým poskytujeme dlouhodobé a perspektivní zaměstnání. To nás zavazuje k trvalému prosazování vysoké úrovně jakosti procesů i služeb, ale také k zabezpečení péče o životní prostředí, bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Jsme si vědomi, že ustálenou vysokou jakost (při optimální produktivitě a rentabilitě naší práce, pružnosti reakce na požadavky objednatelů a snižování vlastních výrobních nákladů) můžeme dosáhnout pouze s takovou politikou jakosti, která se týká veškerých aktivit naší společnosti, všech pracovních čt a jejich zaměstnanců.

Každý jednotlivec musí přispívat svým dílem k uskutečňování cílů politiky jakosti společnosti. Proto je úkolem každého pracovníka, počínaje dělníkem, řídicím managementem konče, vykonávat bezvadnou práci. Všichni zaměstnanci si musí být vzájemně objednateli i dodavateli a každý musí pracovat tak, aby jeho objednatel, jak interní tak i externí, byli spokojenými zákazníky. Uspokojování potřeb našich objednatelů je trvalou součástí každodenní práce a prezentací zásad jakosti naší společnosti.

Aby mohly být přijaté zásady realizovány, je naším prvořadým úkolem jakožto vrcholového vedení společnosti svým vzorem, řízením a objektivními informacemi získat všechny zaměstnance pro tuto politiku jakosti. Firma vytváří všechny předpoklady pro budování a zavedení systému jakosti podle ČSN EN ISO 9001:2001. Jsme si vědomi, že udržení vysoké úrovně jakosti můžeme dosáhnout pouze tehdy, když každý pracovník bude jednoznačně odpovědný za jakost na svém úseku činnosti.

Vedení společnosti a všichni její zaměstnanci jsou odpovědní za splnění této politiky jakosti, a to ve všech jejích aspektech. Svými pracovními aktivitami musí všichni zaměstnanci prosazovat předem specifikované cíle jakosti a trvale se angažovat pro jejich zlepšování.

K úspěšnému uplatnění těchto zásad a k dosažení stanovených cílů jakosti aplikujeme v každodenní činnosti následující přístupy a formy práce:

- Řídicí pracovníci a zaměstnanci jsou vycvičeni tak, aby dostali vysokým požadavkům na jakost
- Řídicí pracovníci a zaměstnanci jsou vycvičeni v metodách řízení jakosti a umí používat nástroje jakosti
- Výchově a dalšímu vzdělávání je věnována velká pozornost, existující aktivity jsou posuzovány podle toho, do jaké míry přispívají ke zvýšení vědomí jakosti
- Každý z nás je současně odběratelem i dodavatelem

Používáním vhodných preventivních opatření zabráňujeme vzniku vad.

Vedení společnosti se zavazuje k tomu, že v případě potřeby bude poskytnuta účinná pomoc při budování systému jakosti. Všichni zaměstnanci a především vedení budou důsledně prosazovat zásady vyjmenované v této politice jakosti. Zajistí se potřebné zdroje k úspěšnému zavedení systému jakosti.

Vedení společnosti se ztotožňuje s požadavky systémové normy ČSN EN ISO 9001:2001 a s vybranými prvky jakosti a zavazuje se k účinnému uplatňování této politiky jakosti v celé společnosti.

- Odběratel je hlavním hodnotitelem jakosti našich činností, zavedením systému zabezpečování jakosti dle ČSN EN ISO 9001:2001 mu poskytujeme přiměřenou jistotu, že výsledky naší činnosti mají požadovanou jakost.
- Vytváříme podmínky pro to, aby výsledky naší činnosti byly v souladu s platnými technickými a legislativními normami a předpisy.
- Každý pracovník nese odpovědnost za výsledky své práce.
- Zabezpečování jakosti nesmí být na úkor bezpečnosti a ochrany zdraví. Ochrana životního prostředí a přírodních zdrojů je pro nás samozřejmostí.

Jakost spoluvytváří dobré jméno společnosti a je nutnou podmínkou pro prosperitu .

Zdroj: Fastav Praha spol. s r.o.

12.6 Příloha č. 6: Organizační a bezpečnostní zásady pro pracovníky na stavbě

ORGANIZAČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ ZÁSADY PRO PRACOVNÍKY NA STAVBĚ

Pověření pracovníci externích firem, kteří přichází do společnosti za účelem provedení montážních, stavebních a servisních prací, jsou povinni se nahlásit příslušnému vedoucímu pracovníkovi, který si externí firmu objednal. Ten zástupce dané firmy odvede na místo výkonu práce, eventuelně jim vyčlení další potřebné prostory, a seznámí je se *zásadami BOZP a PO* platnými ve společnosti a se *zásadami CSN EN ISO 9001*.

Pracovníci externích firem jsou povinni:

1. Pečovat o bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců, požární ochranu, havarijní prevenci, pracovní a životní prostředí a pracovní činnost vykonávat v souladu s ustanoveními obecně platných právních a ostatních předpisů, technických norem a vnitřních předpisů organizace.
2. Vykonávat pracovní činnost osobami odborně a zdravotně způsobilými zaměstnanci.
3. Zajistit, aby jejich zaměstnanci nevstupovali pod vlivem alkoholických nápojů a jiných návykových látek do areálu organizace, tyto do areálu nevnášeli, ani na pracovištích nepožívali.
4. Zajistit, aby jejich zaměstnanci byli seznámeni s povinností podrobit se dechové zkoušce na alkohol., kontrole zavazadel popřípadě vozidla.
5. Organizovat a provádět pracovní činnosti tak, aby nebylo ohrožováno okolí a bezpečnost ostatních pracovníků.
6. Spolupracovat při zajištění bezpečného, nezávadného a zdraví neohrožujícího pracovního prostředí všech osob na pracovišti. Pokud na nich pracují zaměstnanci dvou a více zaměstnavatelů.
7. Neprovádět nepovolené manipulace na strojním zařízení.
8. Řídit postup pracovních činností tak, aby nebyl omezen přístup k výrobním, skladovacím zařízení, hydrantům a hasicím přístrojům.
9. Udržovat únikové cesty a nouzové východy ve výrobních a skladovacích prostorách volné.
10. Udržovat komunikace volně sjízdné, pro případný příjezd sanitního nebo požárního vozidla.
11. Neuskladňovat materiál používaný při stavbě, montáži nebo jiné pracovní činnosti v prostorách, které nejsou k tomu určeny.
12. Nevstupovat do objektů, zařízení a prostorů, ve kterých nemají přidělenou práci, nebo které nesouvisí s jejich pracovní činností.
13. Denně ohlásit zahájení a ukončení pracovní činnosti a to příslušnému vedoucímu pracoviště.
14. Pracovat pouze na zařízeních a strojích, pro jejichž obsluhu mají požadovanou kvalifikaci.
15. Nekonat na pracovišti činnost, která nesouvisí s pracovními povinnostmi.
16. Dodržovat na pracovištích a v sociálních zařízeních pořádek a čistotu, věnovat zvýšenou pozornost při chůzi na vlhkých podlahách.
17. Ukládat a požívat jídlo pouze k těmto účelům vyhrazených místech.
18. Chránit své zaměstnance před riziky osobními ochrannými pracovními prostředky a zabezpečit, aby je zaměstnanci při práci trvale a správně používali.
19. Povolování prací s otevřeným ohněm a rozpálenými předměty se v organizaci řídí vnitřními předpisy. Odpovědný zaměstnanec externí firmy je povinen projednat provádění těchto prací s příslušným vedoucími pracoviště.
20. Pracovníci jsou povinni používat způsobilé měřicí zařízení dle platné legislativy (kalibrovaná / ověřená / kontrolovaná a označená měřidla).
21. Třídit odpady dle platné legislativy zejm. nebezpečný odpad a plast.
22. Pracovat kvalitně dle principů ISO 9001 a případné neshody okamžitě hlásit vedoucímu pracovníkovi.

Vedoucí pracovník zodpovídá po celou dobu práce externí firmy za to, že její pracovníci dodržují interní předpisy společnosti a pohybují se pouze v prostorách nezbytně nutných pro jejich činnost.

12.7 Příloha č. 7: Dotazník

Vážený pane/Vážená paní,
ráda bych Vás požádala o vyplnění následujícího dotazníku,
který je součástí diplomové práce: *Systém řízení kvality a bezpečnosti práce v podnikové sféře*. Zabývá se
problematikou bezpečnosti práce (BOZP) a požární ochranou (PO). Nejsem kontrolorkou bezpečnosti práce a
získaná data slouží pouze pro účely zpracování této diplomové práce a tento dotazník je zcela anonymní.
Dotazník obsahuje 20 otázek a jeho vyplnění Vám zabere cca 10 minut.
Předem děkuji za Váš čas a spolupráci
Klára Jílková

.....
POKYNY K VYPLNĚNÍ DOTAZNÍKU:

Zaškrtněte vždy alespoň jednu odpověď

U otázek, kde je možnost vypsání odpovědi, prosím vypište čitelně hůlkovým (tiskacím) písmem

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK:

BOZP – bezpečnost a ochrana zdraví při práci

PO – požární ochrana

OOPP – ochranné osobní pracovní pomůcky

THP pracovník – technicko-hospodářský pracovník

.....
1) Jakého jste pohlaví?

Muž   Žena

2) Jaký je Váš rok narození?

(Prosím

vypište).....

3) Jaká je Vaše národnost?

Česká

Slovenská

Polská

Jiná (Prosím vypište).....

4) Jaký je název stavební společnosti, pro kterou pracujete?

(Prosím vypište).....

5) Jak dlouho pracujete ve stavebnictví?

(Prosím vypište počet let).....

6) Jaké je Vaše pracovní zařazení?

THP pracovník – projektový manažer

THP pracovník - stavbyvedoucí

THP pracovník - mistr

THP pracovník – ostatní

Dělník

Jiné (Prosím vypište).....

7) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Střední odborné bez maturity
- Střední odborné s maturitou
- Středoškolské
- Vyšší odborné
- Ukončené vysokoškolské bakalářské
- Ukončené vysokoškolské magisterské (inženýrské)
- Ukončené vysokoškolské doktorské

8) Jak hodnotíte existenci předpisů BOZP a povinnost používat OOPP?

- Jako významnou součást ochrany Vašeho zdraví
- Jako důležitou prevenci ochrany zdraví
- Jako prevenci zdraví, bez které byste se obešli
- Jako zbytečnou byrokracii a ztěžování práce

9) Byl/a jste seznámen/a s obsahem právních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci?

- Ano, hned při nástupu do práce
- Ano, nebylo to hned při nástupu do práce, ale do 5 ti dnů od nástupu
- Ano, 6-30 dnů po nástupu do práce
- Ano, ale více jak 30 dnů po nástupu do práce
- Ne

10) Probíhala pravidelná periodická školení BOZP a PO ve Vaší firmě v období let 2008-2010?

- Ano – alespoň jednou za rok
- Ano – jednou za dva roky
- Ano – jednou za déle než dva roky
- Ne

11) Jak hodnotíte význam, který stavební společnost, ve které pracujete, přikládá problematice BOZP a PO?
(Ohodnoťte jako ve škole)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

12) Jak budete reagovat, pokud si všimnete porušení předpisů BOZP na staveništi kde pracujete?

- Nahlásíte závadu nadřízenému
- V rámci Vašich možností závadu sami odstraníte
- Nikomu nic nehlásíte a závadu neodstraňujete

13) Jak byste reagovali, pokud by se Vám stal pracovní úraz?

- Víte, co máte podniknout
- Zeptáte se nadřízeného
- Nemáte představu, co podniknout

14) Jaký vliv na úrazovost ve stavebnictví mají podle Vás následující faktory?
 (Prosím ohodnoťte – 1 nemá žádný vliv, 2 malý, 3 střední, 4 velký, 5 má zásadní vliv na úrazovost)

	Žádný				Zásadní
Únava	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Nedostatečné proškolení	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Stereotyp a rutina práce	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Alkohol na pracovišti	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Nedostatečná kontrola nadřízenými	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Nedostatek času – krátké termíny na práci	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Neznalost pracoviště	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Nepoužívání OOPP	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Neznalost předpisů BOZP a PO	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Nepořádek na pracovišti	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Nelegální práce	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Nesoustředění, přecenění vlastních schopností	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
Jiný faktor (uveďte, prosím jaký).....	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

15A) Stal se Vám při provádění práce v posledních deseti letech nějaký pracovní úraz?

Ano Ne

15B) Pokud ano, jaký pracovní úraz se Vám stal? (Prosím vypište).....

.....

15C) Pokud ano, nahlásil/a jste tento pracovní úraz?

Ano Ne

16) Jaké ochranné osobní pracovní pomůcky používáte?

Ochrannou přilbu

Reflexní vestu

Pracovní rukavice

Pracovní obuv

Pracovní oblečení

Nepoužívám ochranné osobní pracovní pomůcky

Jiné (Prosím vypište jaké).....

.....

